

1994ko maiatzak 29 - 1.485 zenbakia - 250 pezeta (BEZ barne) / 14 libera

ARGIA

POLITIKA

Osakidetza:
ustelkeriaren
birusa

MARIA BAYO

«Hemen geratuta,
ez nintzateke
operatik biziko»

ATHLETICEN HAUTESKUNDEAK

Hiru lehoi lehian
San Mameseko
zelai erdian

ITXARO BORDA

«Euskal
turraldetasunaz
bost eleberritako
lehen urratsa da»

DOSIER BEREZIA IBILALDIARI BURUZ

BILBOK EUSKARA HEGAN DARABIL

EREMU URRIKO HIZKUNTZEN ZINEMALDIA ZARAUTZEN

Ez zaitez edozein modutan gidatzen utzi

Izan ere aurtengo
GIDA benetan
aparta da:

Diseinu berria,
formato berria,
erabat mapa
gaurkotua, atal
berriak eta 400
orrialde baino
gehiago Euskal
Herrian batetik
bestera ibiltzeko
behar den
iformazio
zehatzarekin:
hiriak, herriak,
hotelak, tailerrak,
jaketxeak,
monumentuak...

G U I A

**DE EUSKAL HERRIA
PARA EL
AUTOMOVILISTA**

Maiatzaren 29an
zure kioskoan

Prezio berezia egun horretan:
GIDA+EGIN: 250ptza

Jorratu beharreko bide delikatua

AUTOARI dedikatutako gehigarrian irakur zitekeen: «Europari dagokionez, 2.250.000 auto inguru geratu dira 1993an saldu gabe».

Ondoren enpresetako ekonomistek neurriak hartu dituzte, kostoak gutitu batez ere, despido masiboen bitartez, soldatak konjelatuz, eta erreztasunak eskatuz kontratatze eta despeditzeko. Gero liberal-konterbadora (irakor dadila, zeken) pentsazaleek garai berriak igertzen dituzte, noiz langileria itzuliko den nomadatasunari, eta hola. Baita ere proposatzen dute, edo agintzen zuzenean, estatuetako gastu sozialak gutitu behar direla, zeren enpresak bait dira benetan aberastasuna eta lanpostuak ekartzen dituztenak, eta ondoren diru hori zuzendu behar da enpresei. Eta jakina, ez da ikutu behar polizarendako eta ejerzitoendako enpleatzen dena.

Baina krisia, Arriostua jauna eta holako, da, batez ere, saltzen ez delako! Eta badago beste bide bat horri lepo egiteko, eta da bezerotaria, langilegoaren inguruan dena, zaintzea, euren ahalmen ekonomikoa aseguratzea, ezer baino lehen. Justo logika liberal horren kontrarioa.

Estatuaren seguritatea ere hortara jorratzea, denon seguriterako da eta date.

Eta honek ez luke kenduko konpetitibitate kentzea, edo aristokraziako ideiak desagertzea, hor ere erosleek jotzen dute onenari buruz. Eta gainera, enpresari batek etreka jotzen baldin badu, ez da desespe-

IRAKUR- LEAK MINTZO

ratu behar, seguritate sozial hura berorrendako ere bait da. Eta honela gizartearen eta indibiduoen morala (adore bezala, eta etika bezala ere) jaso egiten da ikaragarri.

Eta hemen, alde batetik sozialismoa igertzen da, baina bestetik baita ere idea aristokratikoak berbaloratuak dira, eta baita ere lehiaren ingurukoak, hain aipatuak eskuineko bozeramale ezbardinez.

Honekin batera nik lotu egingo nuke demografiaren hazkunde neurri gabekoa (progreso ikur bezala kontsideratua da gainera), alde batetik ekologiako asuntuen makurtzearekin, basamortutze azkarra, eta ondoren garapen negatibo nabarmen batekin. Beraz, mundu guzian proposatuko nuke garapen programa bat, populazioa jaisten joateko proporzionalki denetan. Baina hau beste asuntua da, oso lotuta datorren arren.

Gainera gaixo, eri edo zaharrak seguru ikustek seguritate handia ematen du; batez

ere, gaurko egunean gutxi, inor ez, libratzen delako patologia ezbardinetik.

Roman Garmendia
Soraluze (Gipuzkoa)

Ustelkeria

OSO modan jartzen ari zaigun hitza haxe ere. Baina hain gagoz itsutuak ze izugarritzko bat gertatu arte ez bait dugu ezertxo ere ikusten. Ustelkeria ia edozein hitzen atzean izkutatzen den zerbait da. Oso gara maltzurak eta hor gabiltza gehienetan zelan-edo halan borobildu guran.

Kontuak atera sentitzen eta pentsatzen duguna? Belduraren erantzun luke edonork. Baina eta, zer dela eta beldur?

Ez dago beldur izatearena baina desgrazia handiagorik, har horrek jaten gaitu bai barrutik eta ezertarako ez gaudela uzten, gezurretarako ez bada behintzat. Edozein lekutan galdetuko dizute ea bi eta bi zenbat diren eta oso gutxi lau du erantzun, «segun» bai arrunt batean. Horretarako lau eta bost karreraren jabe ez dago zertan izan beharrik ezta milaka kilometro egin beharrik liburuak leitzen eta leitzen.

Izan gaitezen haur —bizitzeko era bakarra— eta izan gaitezen gai ikusten eta entzuten duguna esateko, baina inolako interferentziarik gabe jakina.

«Ustelzen hasia dago eta laister eroriko da» zioen abestiak, ea ba!

Pello Sarriegi
Barrika (Bizkaia)

H I R U G A R R E N B E G I A

Pertsonaia bikoiztuak

IONESCO, Adamov eta **Arrabal** gaurkotu eta barneratu dizkigu, tupustean, aldizkariak. Antzerkiak absurduaren bidea utzia zuela uste genuen hirugarrenakook; areago, inolako biderik gabe basamortuan galdua zela nahiz eta saiaketak izan diren kaka berde bat jartzeko pertsonaia nagusi moduan. Baina hara, arbi artean galdurik zigarroa pizten ari zaren, orduantxe agertu oila gorra. Eta ihes egin, jakina.

Guri oilagorria moduan

azaldu zaigu, erne ez geundela, baina ez zen antzerkia. Nahiz eta, zinez, absurduaren laugarren dimentsioa ere erdiesten duen. Liburu kritikaz ari gara. **Antzerkia** zetorren sailaren izenburutxo moduan, eta guk euskara hain urri dabilen jeneroa atseginez espero. «Teoria fisikoen oinarriak», **Jose Ramon Etxebarria** nekaezinak idatzia. Arraioa! Hau izenburu eta egile bitxiak oholtzaren erresumarako. Kritika irakurri eta, orain-ere-borrela-al-

gara, eta algara beharrean negarra. Salda nahi ez, eta bi katilukada handi edan behar, irakiten gainera. Sinadura: **Itxaro Borda**. Eta testua berak ohizko ez duen estiloan. Susmoa. Errealitatea: **J.R. Etxebarriaren** liburuaren komentarioaren egilea ez zen amikuzetarra, gure lankide leial den ZETIAZ-Elhuyarrek **Joxerra Aizpurua** baizik. Bingo! Bdakizue, gaizki esanak barkatu eta... gogoan hartu.

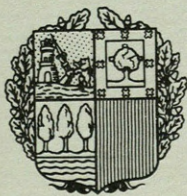
Baieztapen bitxia topatu

dugu, bestalde, adimen urrituen inguruan egindako erreportaietan. Hona: «Estatu espainiarrean 65 urtetik beherako 1.200.000 pertsona dira adimen urrituak». Eskerrik ez diren adimen urrikoak zenbatzen hasi, estatistikak ez lieke emango-eta. Jo telebista eta Kongresura, konparazio baterako. Hau ei errukia... grabatua daukan makila batekin burutik behera.

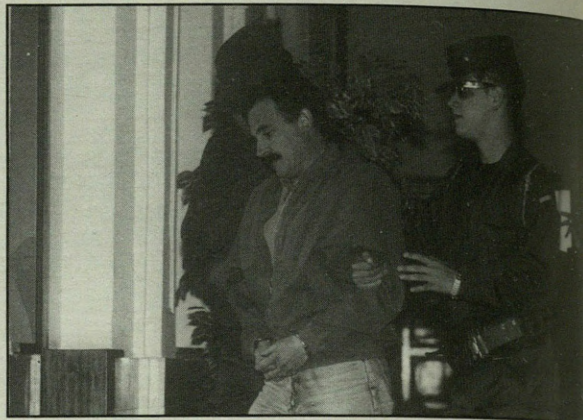
MIKEL ELORZA

N O N - Z E R

- 7.** Politika kronika. AITZIBER YARZA.
- 8.** Osakidetza, erremediorik gabeko gaitza. AITZIBER YARZA.
- 12.** Politika ttantaka.
- 14.** Nazioarte kronika. XABIER LETONA.
- 16.** Felipe Gonzalez: politikaren zimurrek jota. XABIER LETONA.
- 18.** Marc Lepretre, Euromosaiko proiektuko teknikariarekin elkarrizketa. XABIER LETONA.
- 20.** Nazioarte ttantaka.
- 22.** Langileen botoa. MYRIAM GARTZIA.
- 23.** Bilboko Burtsako kontseilari-zuzendari nagusiarekin aurrez-aurre. MYRIAM GARTZIA.
- 24.** Amets elektrikoen aroaren amaieran. AMAGOIA IBAN.
- 26.** Maria Bayo: «Hemen geratuta, ez nintzateke operatibiko». AMAGOIA IBAN.
- 31.** Dossier berezia Ibilaldiari buruz.
- 47.** Grina zuri-gorria. MYRIAM GARTZIA.
- 50.** Kultura kronika. J.J. PETRIKORENA.
- 52.** «Eremuak 94», eremu urriko hizkuntzen zinemaldia Zarautzen. J.J. PETRIKORENA.
- 56.** Itxaro Bordak «Pakean ützi arte» azken eleberria aurkeztu digu. RITXI LIZARTZA.
- 58.** Emmylou Harris, country musikaren erregina. JOXI GOIKOETXEA.
- 60.** Kultura Agenda.
- 62.** Argitalpenak.
- 64.** Kultura ttantaka.
- 66.** Aukeran.
- 72.** Denborapasa.
- 74.** Euskalduna naiz eta. PATXI GAZTELUMENDI.

Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

POLITIKA: Osakidetza kasuko datuak aieratzen joan diren heinean PSE-EEko buruak argi eta garbi inplikaturik azaldu dira. Kasu honetako ardurak PSE-EEko goi karguengan ere eragina izan dute eta Marcos Merino bera ere ikerketa batzordearen aurrean aritu da. Bitartean PSE-EE militante batzuei bakarrik dagokien ardura dela azaltzen saiatzen da, baina hau gero eta zailago bilakatzen ari da. Ardurak noraino iritsiko diren ikusi beharko da orain/**8**

IBILALDIA: Hilaren 29an, Bilboko Abusu auzoan, Bizkaiko ikastolek beren urteroko festa ospatuko dute. Urtea bete dela ikastolek sare publiko eta pribatuaren arteko hautua egin zutenean ikastolen mugimendua une garrantzitsua bizitzen ari da birdefinizio eta berregituraketa prozesuan. Ez da hau, baina, 16 orrialdetako dossierrean jorraturiko gai bakarra; Abusu auzune historikoaren gogoetak ere badira, besteak beste. /**31**

Gipuzkoako Foru Diputazioa
Kultura eta Turismo Departamendua

Aldizkari honek Nafarroako Gobernuaren
laguntza jaso du

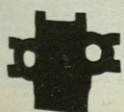
ATHLETIC: Datorren ekainean izango dira Athleticen lehendakartzarako hauteskundeak. Borroka hotzean murgilduta ditugu aurkeztu diren hiru hautagiak. Aurikuspenen arabera, Jose Maria Arrate dugu faboritua baina Jose Julian Lertxundik eta Jose Maria Gorordok, beste bi hautagaiak, zer egingo duten ikusi beharko dugu, balizko koalizio bezala ater daitezke eta. Hiru hautagaiekin egon gara, hauen programen arteko diferentziak aztertuko asmoz. /47

MARIA BAYO: Fiteron jaioa, baina Iruñeko Pablo Sarasate Kontserbatorioan eta Alemanian hazi eta hezia. Mundu guztian egin da ezagun gorputz txiki baina ahots ugariko soprano hau. Operaren mundua berritzera etorria den belaunaldi gazteko partaide, bere kabuz lortu du arrakasta, Teresa Berganza mezzosopranoaren aholkuei jarraiki. Operako *diva* berri baten aurrean gara. /26

ZINEMALDIA: Hain ezezagunak zaizkigun eremu urriko hizkuntzetako zinemek Zarautzen aurkitu dute aterbea, «Eremuak 94» deitutako zinemaldian. Ekainaren 28tik uztailaren 2ra, hainbat filme pantailaratuko dira bertan, sail ofizial eta monografikoan. Alor honetan munduan egiten den bakarra, hizkuntzotako esperientziak ezagutzea, trukatzeta eta harremanak finkatzeta du helburu. /52

kutxa fundazioa
fundación kutxa

- gipuzkoa donostia kutzaren
- gizarte-ekintza
- obra social
- de la caja gipuzkoa san sebastián

JABEA: ZERUKO ARGIA, S.A.L.

ZUZENDARIA: Garbiñe Ubeda.

GERENTZIA: Joxe Mari Irazusta.

ADMINISTRAZIOA: Aitor Aznar.

PUBLIZITATEA: Josu Martikorena, Pello Zubiria.

PROMOZIOA: Jose Luis Olaziregi.

HARPIDETZAK: Olatz Korta.

BIDALKETA: Koldo Azkue, Pedro Benitez «Zapa».

ERREDAKZIOA

LASARTE: Joxi Goikoetxea, Amagoia Iban, Alberto Irazu, Juan Jose Petrikorena, Aitziber Yarra.

BILBO: Myriam Gartzia, Xabier Letona.

IRUÑA: Patxi Larrión.

URRUÑA: Ixabel Etxeberria.

ERREDAKZIO LAGUNTZAILEAK

LASARTE: Ritxi Lizartza, Bego Montorio, Jon Odriozola, Joxemi Saizar, Patxi Sarriegi.

BILBO: Maite Artola, Monika Belastegi, Patxi Gaztelumendi, Mikel Lizaso, Nere Portillo, Lierni Uribarren, Arritxu Zelaia, Ainara Zuazabeitia, Aitor Zuberogoitia.

GASTEIZ: Jaione Guridi, Olatz Irizar, Leire Lopez de Aberasturi, Vanessa Sanchez.

IRUÑA: Iñigo Herce, Ixiar Rozas, Ander Usabiaga, Miren Valverde.

KOLABORATZAILEAK

Iñaki Agirresarobe, Joxerra Aizpurua, Gurutz Ansola, Xabier Alegria, Edorta Arana, Hilario Arbelaitz, Gorka Arrese, Mikel Arrieta, Patxi Azpillaga, Juan Mari Arzak, Mikel Asumendi, Iñaki Barcena, Itxaro Borda, Pablo Cabeza, Sergio G. Cruzado, Jean Louis Davant, Joxan Eloegi, Ramon Etxezarreta, Luis Fernandez, Julian Florez, Ander Gillenea, Garikoitz Garaialde, Joxan Goia, Andres Gostin, Joxe Anjel Iturbe, Joxemari Iturralde, Joxe Lacalle, Josu Landa, Karmelo Landa, Juan Jose Lapitz, Jon Larrañaga, Xabier Lekuona, Emilio Lopez Adan, Iñaki Martiarena «Mattin», Xabier Mendiguren Elizegi, Imanol Murua Uria, Iñaki Murua, Bea Narbaiza, Ihintza Ostolaza, Jaione Ogiza, Joxe Mari Ostolaza, Jesus M. Rodriguez Ibabe, Juanjo San Miguel, Jon Sarasua, Eulogio Talavera «Tala», Arantza Tapia, Txillardegi, Iñaki Uria, Iñaki Uriarte, Fernando Villar, Iñaki Zarata, Patxi Zubizarreta.

HIZKUNTZ ARDURADUNA: Mikel Elorza.

ARGAZKILARIA: Leire Arzuaga.

DISEINUA, INFOGRAFIA ETA MUNTAKETA: Garbiñe Ubeda, Karlos Beristain.

HELBIDEAK

GIPUZKOA: Zirkuitu ibilbidea, 1 eta 2 pabiloiak. 20160 Lasarte-Oria.

Tlf: 37 15 45. Faxe: 36 10 48.

BIZKAIA: Zabalburu 2, 1. ezkerre. 48003 Bilbo. Tlf: 410 34 34. Faxe: 410 37 15.

NAFARROA: Iratxe Monastegia 70, 3. ezkerre. 31011 Iruñea.

Tlf: 17 80 78. Faxe: 17 80 77.

IPARRALDEA: Harrobiko Etxea, 64122 Urruña. Fax-Tlf: 47 17 10

LEGE GORDAILUA: NA 80-1963.

ISSN: 0213-909X.

BATZORDE PAREKIDEA: 72562 E.

INPRIMATEGIA ETA FOTOMEKANIKA: Antza, S.A.L.

BIDASOAREN EGUNA 94

BATASUNA

Ekainak
HENDAIA

MAIATZAREN 28tik EKAINAREN 5era
HENDAIKO ASTE KULTURALA

ANTOLATZAILEA

BABESLE

LAGUNTZAILEAK

Isiltasun hitzarmena

HAUTESKUNDE kanpainan sar-tzeaz gaudela ia ahaztu zaigu, izan ere batzuen zein besteen kanpainak han-kaz gora jarri baititu ustelkeriak. Hollywoodeko filmerik harrigarrie-nak ere zail luke hain trama beltza osatzea. Osakidetza, Azpiegitura, Nafarroako adjudikazioak, Iñaki Txuekaren dirulaguntzak... Guztiek atal berri bat eskaintzen digute egu-nero, eta gero eta nahasiagoak gaine-ra, gure harritzeko ahalmena inoiz amaitzen ez dela azalduz edo. Haue-tako hainbat kasu ustelkeriatik ha-runtzago ere badoaz jada, lapurreta eta heriotzaren itzala ere nabari bai-taitezke.

Nafarroako adjudikazioen kasuan Carlos Quiroga hildako teknikariaren heriotza ageri da. Carlos Quirogaren gorpua Iruñeko harresietan agertu zen, antza denez, goikaldetik jasan-dako erorketaren ondorioz hilik, bai-na zehaztu ez diren arrazoiak direla medio. Quirogak hil baino aste bat-zuk lehenago Iruñeko mendebalde-ko saihesbidean izandako irregular-tasunak salatu zituen eta ondorioz, bere lanpostutik bota zuten. Hil baino egun batzuk lehenago jasandako me-hatsuak salatu zituen eta bere amari egunen batean bide bazterrean botata aurkituko zutela ere esan zion. Trama beltz hau ordea, epaitegiek erabat

ahaztuta dute, eta PSN eta UPNk, ikerketa batzordeak, gero eta argiago azaltzen diren irregularitasunekin batera ere ahaztea nahiko luke. Bi alderdi hauek ikerketa batzordeak lanean jarduteko ezarria zuen denbo-ra luzatzearen eta beste zenbait per-tsona bertan mintzatzearen aurka azaldu dira. Agerian utzi dute bien artean dagoen akordioa, alderdi ba-ten miseriak agertzeak ez baitio jada besteari mesederik egiten, guztiak baitute ezaltzeko zerbait. Akordio honek antza haserrea piztu du UPNn baina akordioa ez da gauza berria eta beraz, orain arte zerbait egiteko au-kerarik ere izan dute. Udara gainean dugu, baina haizemailea martxan jar-tzea ez da komeni ekainaren 12a iga-ro bitartean behintzat.

USTELKERIAK EAJ ere ukiti du. «Egin» egunkariak kaleratutako infor-mazioaren arabera, Iñaki Txueka Gi-puzkoako Foru Aldundiko diputa-tuak bera kide duen enpresa bati di-rulaguntzak eman dizkio eta bere sozioak duen beste enpresa batek, Txueka Foru Aldundian dagonetik, 2.000 milioitik gorako lanak jaso ditu Diputaziotik. Txuekak Batzar nugu-sien aurrean azalpenak emango di-tuela adierazi du, hortik kanpo adie-razpenak egiteari uko egin badio ere. EAK Txuekaren azalpenek guztia ar-gitzen ez badute ikerketa batzorde bat eratzea ez du baztertzen. PSE-EEK balizko batzorde honen aurrean zer egingo duen ikusi behar. Honi ezez-koa ematea izan baitaiteke beste hainbat gai isilarazteagatik ordaindu beharrekoa.

Miguel Peralta Utrera tenientea bere autoan ezarrita zegoen lehergailu batek eztanda egitean hil zen astelehenean goizeko 8.30tan. Leherketa Madriletik hurbil gertatu zen Extremadurako errepideko 5.900. kilometroan. Lerro hauek idazterako unean berriak oso zehatzak ez baziren ere, antza denez, tenientea bakarrik zihoan bere autoan eta leherketaren une berean hil zen. Atentatuaren ezaugarriak azaltzen duten bezala ETAk egindako atentatua baltiz azken hilabeteetan Madrilén egin den bakarra litzateke.

Aitziber Yarza

Osakidetza, erremediorik gabeko gaitza

Ustelkeri usaina aspaldi sumatzen hasia zen gure artean. Orain Osakidetza kasua bezala ezaguna denarekin gero eta kirastunagoa bilakatzen doa. PSE-EEko lau kide jada espetxean daude, baina gehiago dira istorio honen sareetan azaldu direnak. PSE-EEko militante zehatz batzuek egindako zerbait dela azaldu nahi du alderdiak, baina ardura politikoak hartu beharra oposizioako alderdi guztiek aipatu dute.

«**PROZESU** guztia berme osoz egin da. Entxufismo salaketak eta sindikatuen susmoak identifikatu nahi ez den norbaiten haserrearen ondorio dira. Ez dugu ezer ezkutatzekorik. Ez da inolako irregulartasunik izan eta ezingo da ezer demostratu». Hauek izan ziren Marcos Merino-

ren hitzak 1991n. Orduan ere, «*norbaitek horrelako gauza bat egin nahi izanez gero ez du boligrafo ezberdin bat erabiliko. PSEkoa izateak ez du txotxoloa izatea esan nahi. Ez dago irregulartasunik egin duen militante sozialista bat bera ere*» esan zuen Rosa Diezek, egun Komertzio kontseila-

ria denak. Era honetako adierazpenak ugariak izan ziren duela lau urte, egun ordea, PSE-EEko lau militante espetxean diren honetan eta alderdiko idazkari nagusiordea ere inplikaturik egon daitekeela ikusita, esanahi berezia hartzen dute hitzok, eta hainbat karguren ardura politikoak

areagotzen dituzte.

Istoria hau 1990eko abuztuaren 3a eta 20a bitartean hasi zen Osakidetza 1990eko lehen pezialtaterako 2.500 lanposturako deialdia egiten zenean. Abenduan egindako azterketetara 50.000 pertsona aurkeztu ziren eta 90.000 azterketa egin ziren. Segurtasuna ziurtatzeko azterketen zuzenketa prozesua bi enpresa pribatuaren artean banatu zen. Azterketak egin bezain pronto pertsonen datuak zihurrak gordekinak eta emaitzak bereizi egin ziren eta bi identifikazio zenbaki berak jarri. Ingenieros Consultores S.A. (ICSA) enpresak ga-

PERTSONAIK

MARIO GONZALEZ

Osakidetzako zuzendari nagusia zen eta berak diseinatu zuen oposaketaren prozesua. Gordekinak eta oposaketaren parte hartu zuten pertsonen datuak zituen ICSA enpresari datuok eskatu zizkion. Sekretuak diren dokumentu publikoak azaleraztea leporatu diote, ondorioz, Gobernuak ordezkariaren gabinetean zuen postua utzi du.

PEDRO JOSE PEREZ

Osakidetzako Gestio Ekonomikoko zuzendaria zen. Egun atxilotua dago. Zortzi epaimahai zuzendu zituen eta Gonzalezekin batera lehiaketaren oinarriak jaramonik egin gabe azterketa gaitzitu zutenen zerrendak argitaratu zituen. Mungiako PSE-EEko idazkari nagusia zena, Madrilen izan

zen ustez azterketen aldaketa eman zen egunetan. 1982tik PSOeko afiliatua, 1988an sartu zen Osakidetzan. Garai honetan publizitate agentzia bat eratu zuen eta honek Osakidetzatik hainbat kontratu jaso zituen.

ANA ISABEL JIMENEZ

PSE-EEko azken kongresuan Santutxuako ordezkari gisa aritu zen. Egun espetxean da. Hiru azterketara aurkeztu zen, irregulartasunak sumatu direnetan 40tik 37,19 eta 30,58 puntu lortu zituen. Bestean, aldiz, zortzi puntu. Azterketen errepikaketan ez zituen gaitzitu. Madrilen izan zen ustez azterketak aldatu zirenean.

JOSE ANGEL MARTIN

Hau ere espetxean da Madriler a bidaiatu zuelako. Publikoki azterketa gaitzitu zuela adierazi zuen, behin-

behineko zerrendetan bere izena azaltzen ez bazen ere. Azterketa berrikusi ondoren gaitzidutzat eman zioten. Azterketak errepikatzean gaitzitu zuen, epaimahaiaren tirabirak egon baziren ere. Abokatua da eta Osakidetzan lan egiten du.

PABLO SASTRE

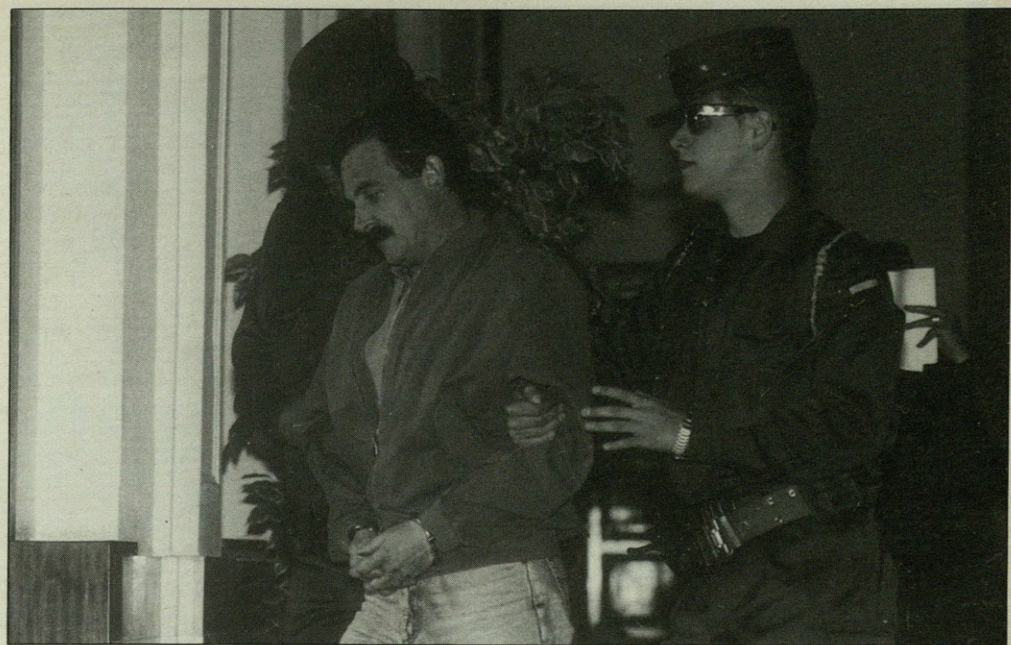
Hau ere atxilotua dago, bigarren bi daian Madrilen izan zen. Azterketan 38,44eko puntuaketa lortu zuen baina errepikatzean ez zuen gaitzitu. Gurutzetako ospitalean aritu zen bi urtez.

JOSE LUIS MARCOS MERINO
PSE-EEko idazkari nagusiordea Madrilen izan zen azterketetan irregulartasunak ikusi eta biharamunean Euro Appraisal enpresaren kontura egon zen bertan.

dera andanak, azterketen logistika eta oposaketetan parte hartu zutenen identifikazio datuen tratamendu informatikoa hartu zuen beregain. Euro Appraisal enpresari (aktibo industrial eta inmobiliarioak neurtzen espezialdua) azterketen zainketa eta zuzenketaren ardura eman zitzaion. Prozesua ez zen legezkoa izan, zuzenean eman baitzitzaion enpresa honi 19 milioi pezetako (826.000 libera inguru) lan hau, lehiaketarik gabe.

Irregularitasunak nonnahi

Azterketak 1991ko abenduaren 14ean eta urtarrilaren 9an bidali zituzten Euro Appraisal enpresaren egoitza nagusira. Osakidetzako zuzendaritzak ICSA enpresari azterketen gordekinak eta disketeak eskatu zituzkion. ICSAk abenduaren 19an eman zituela adieraz-

rean Pedro Perez, Ana Isabel Jimenez eta Jose Angel Martin Madrilera joan eta Tryp Ambassador hotelean egon ziren Euro Appraisal enpresaren kontura.

Otsailaren hasieran epaimahaiak azterketak eta gordekinak jaso zituen Osakidetzako zuzendarien eskutik. Zenbait kartazal irekita zeuden eta honek epaimahaiakideen haserre piztu zuen. Epaimahaiak lehenengo irregularitasunak sumatu eta epaimahaiakide batek gorde zuen gainditu eta ez gaindituen zerrenda bat egin zen.

Trama hau egin zutenentzat, ustekabeen, gobernuakideen aldaketa gertatu zen. Otsailaren 7an gobernu hirukoitza osatu eta EAJk hartu zuen beregain Osasungintza saila. Horregatik azterketak hartu zituzten. Irregularitasunak argi azaldu ziren. Hau gertatu eta egun batera Marcos Merino Madrilera joan zen, hotel berean Euro Appraisalaren kontura egonez. Hau azaltzeko eskatu zaionean Euro Appraisalak bizi zuen egoeraren inguruko informazioa jasotzera joan zela

adierazi du. Gerora alderdiko Batzorde Federalaren bilerara ere bazuela gehitu du. Hala ere, ez ditu guztien zalantzak inola ere urrun-

Pedro Perez Osakidetzako gestio ekonomikoko zuzendari ohia Goardia Zibilak atxilotu zuen unean.

Iruzur perfektotik urrun

ZERRENDAK: Mario Gonzalez eta Pedro Perezek zerrendak argitara eman zituzten 1991ko otsailean. Epaimahaiak ez daki nola kaleratu ziren zerrenda hauek.

AZTERKETAK: Oposaketak egin eta hiru hilabetera epaimahaiak azterketak jaso zituenean irregularitasunak nabariak dira.

● Erantzunak biltzen dituzten hainbat orrialde bilografo berdez idatziak daude, azterketa egiteko banatu ziren guztiak beltzak izan arren.

● Azterketa orriak bi zatitan banatu ziren, gordekinean azterketa egilearen datuak azaltzen ziren eta beste orrialdean, berriz, emaitzak. Bi orrialdeetan identifikazio zenbaki bera jartzen zen azterketa amaitzean eta zatiak banandu. Epaimahaiak, azterketak jasotzerako unean hainbat azterketa orri gordekin orria baino estuagoak zirela ikusi zuen, nahiz eta zenbakia bera izan.

● Beste zenbaitetan azterketa orria eta gordekinaren paperak lodiera desberdina dute.

EMAITZAK: Azterketak gainditu zituztenen artean asko ziren PSE-EE edo UGTko kide. Adibide gisa Felix Egurrola, Daniel Vega Bizkaiko Gobernadore Zibilaren koinatuarena. Behin-behineko zerrendetan 40 puntuko azterketan 48 lortu zituen. Akatsa konpondu ondoren 36,31 jarri zioten. Azterketa errepikatu zuenean kanporatua izan zen 20 galderaren filtrazioaren onurak jaso zituelako.

Marcos Merinok 1991n inolako irregularitasunik ez zela egon azaldu zuen, egun ordea prozesuaz ezer ez dakiela dio ●

ten duen bitartean, Osakidetzako buruek diote urtarrilaren 9an jaso zituztela. Hau zer dela eta egin zen ez dute zehaztu, nahiz eta segurtasun neurriak aipatu dituzten. Hemen izugarrizko irregularitasuna dago, azterketen bi zatiak esku berean egiteko aukerak izan baitziren. Egundik horretan bertan igorri ziren azken azterketak Madrilera eta egun be-

Mario Gonzalez, Osakidetzako zuzendari ohia, Gobernuko ordezkariaren gabinetean zuen postutik dimisioa aurkeztu zuen unean.

tzea lortu, eta oposizio alderdiak ikerketa batzordean agertzea eskatuta, batzordearen aurrean mintzatu behar izan da.

Irregularitasun aztarnagarrien ondorioz, egin zuten frogak guztietatik zazpi eratu eta errepikatu zituzten. Baina Legebiltzarrak ikerketa batzordea osatu dezakeen lau urte behar izan dira epaitegietan azaltzen zuten zena estaltzea ezinezkoa bihurtu denetik. 1991ko azaroan EA, PP, EUE eta UAK ikerketa batzordea osatzeko eskatu zuten, baina gobernu koalizioa osatu berri zuten EAJ eta PSOE ezezkoa eman zuten. Aurtengo martxoan, ordezkariak oposizioak eskatuta alderdi guztiek aho batez ardura politikoak zehaztuko dituen batzordea eratzeke erabakia hartu zuten.

Sistemaren krisia

OSAKIDETZA kasua, egunero sorpresa berriak ekartzen dizkiguna, boterean dauden alderdiek beraien eta inguruko onurarako gauza publikoez egiten duten erabileraren demostrazio berri bat da. Adibide bat gehiago da, baina ustelkeria kasuen zerrenda bukaezina eta gogoratzen zaila izaten hasi da jada. Askok dira eta oso ezberdinak. Alderdien finantzaketa, autofinantzaketa, *entxufismoa*... Guztiagatik sistemaren krisiaz hitz egin daiteke eta ez sistema, beraien sistema, pikutara joango den beldur dauden alderdiek sinestarazi nahi diguten bezala, Gobernu krisiaz. Horregatik nahiago dute gertaera zehatz batetaz hitz egitea, gero beste batetaz, baina ez era bateratu batean ikustea. Haatik, Madril, Nafarroa, Euskal Autonomi Elkarte, Valentzia... eta kaleratzen joango den guztiak erakusten du sistema dela, horretako *ad hoc* sortutako sistemak baimendu duela jarrera ustel eta batera etikoak ez direnak zabildu eta

orokortzea; guztia erakundeetako baliabideen erabileraz lortutako iluntasunari esker.

Horren adierazle da, hain zuzen, Osakidetza kasua. Epaitegietan zokoratua izateko zorian izan zen gai larria —gaia ezagutzen zuten guztien oniritziarekin, PSOE eta EAJ—. 200 herritarren diruaz finantzaturako akusazio partikularrari esker izan ez balitz, ez baitzen prest bere burua garaitutzat emateko, eta frogak eskatzen jarraitu zuen.

Egun alderdi horiek bizitza politikoaren berbideratze etikoaren manifestaldiaren buruan joan nahi izatea, herritarrei adarra jotzea da. EAJk lau urte izan ditu lagundu eta kasu honetako gertaeren argitzea bizkortzeko eta ez du egin. Beraien aldetik euskal sozialistek delitu bikoitza egin dute. Garrantzitsuena, bere burua solidariotzat azaltzen duen alderdia erabateko solidaritate eza dakarren ekintza batean sartuta izatea. Enplegu eza dagoen une batean, sozialis-

CARMEN GURRUCHAGA

«El Mundo»ko kazetaria

tek beraien lagun, lehengusu eta senitarteko hurbilak soilik iritsi daitezten jokatu dute. Gainera, badi-rudi osasun publikoarekin loturik dauden hain postu garrantzitsuek beteko dituztenen gaitasun profesionala ez zaiela axola. Bistan denez, sozialista hauek aspaldi ahaztu zuten «bakoitza bere gaitasunaren arabera eta bakoitza bere behararen arabera» dioen esaera sozialista.

Istorio guzti honen ondorioz PSE-EEko lau kide joan dira oraingoz espetxera, eta PSE-EEK etengabe arazoa militante hauena besterik ez dela azaldu nahi du, alderdia busti gabe. Horretarako, sortu berri den alderdi barruko batzorde etikoan gaia aztertuko dela esan du. Baina egoera are nahasiago bihurtzeko, datu

bat: batzorde etiko honetan dagoen Tomas Tuerosen alabak oposaketa hauetan parte hartu eta bere azterketa bat gutxienez manipulatua izan zela jakin da

Kasu hau oraindik ere nahasiago bihurtzeko, Osakidetza egoitza nagusian egindako lapurreta. Lerro hauek idazteko unean oraindik lapurtutako mate-

rialaren berri ez zegoen, baina aztarnen arabera oposizio hauetako iruzurrarekin loturiko informazioa eramatea lortu dute. Materiale honen garrantzia neurtu beharko da orain.

PSE-EEK bere karguei eman nahi dien babesak galdera ugari utzi ditu erantzuteke, Ramon Jauregiren ardura politikotik hasi eta

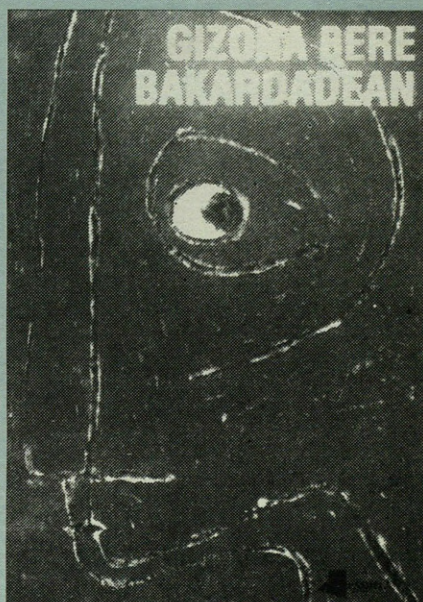
Marcos Merinoren inplikazio zuzeneraino. Marcos Merino eta Rosa Diez bezalako karguek 1991n berehala esan zuten inolako irregulartasunik ez zela izan, gertatutakoaren jakitun bailiran. Egun, ordea, ezer ez zekitela diote.

Aitziber Yarza

EGIN ZAITEZ ORAIN HARPIDEDUN EZ GALDU AUKERA HAU!

Orain harpidedun eginez gero, B. Atxagaren azken liburua ala Txirri, Mirri eta Txiribiton konpakto berria eskuratu ahal izango duzu. Zeuk aukeratu gustoko duzuna, dagokion laukitxoan X bat jarriaz

"GIZONA BERE BAKARDADEAN"
BERNARDO ATXAGA

"JOLASEAN, ZE ARRAIO!!"
TXIRRI MIRRI ETA TXIRIBITON

KIOSKOAN
BAINO

HARPIDETZA TXARTELA

☐ (943) 37 15 45

FAXA: (943) 36 10 48

IZENA _____	1. DEITURA _____
2. DEITURA _____	HELBIDE _____
TFNOA _____	HERRIA _____
KOD POSTALA _____	HERRIALDEA _____
BANKU EDO AURREZKI KUTXA _____	
SUKURTS. HELBIDEA _____	SUKURTS. ZKA. _____
KONTUAREN ZENBAKIA _____	

%20 MERKEAGO

HARPIDETZA SARIAK
(BEZ barne)
Hego Euskal Herria
10.900 pzta
Ipar Euskal Herria
685 libera
Espainia 10.900 pzta
Beste Atzerriak
14.250 pzta
Airez 22.500 pzta

ARGIA: Zirkuitu ibilbidea 1 eta 2

LASARTE-ORIA 20160

E Z P A L A K

■ FISKALAK EZ DU BALLESTEROSEN ZIGORRA ERREKURRITUKO

DONOSTIAKO Entzutegiak, joan den martxoan, Barne Ministerioko Informazio Kabineteko burua, Manuel Ballesteros, zigortu zuen sei urtez bere kargutik kanpo egotera. Donostiako Entzutegiko fiskal nagusi den Luis Navajasek eta defentsak asbolbitzea eskatu zuten. Salaketa popularrak, aitzitik, hamabi urtez bere kargutik kanpo uztea.

Epaia berri jakin ostean, guztiek errekurtsua tarteratu zuten Auzitegi Gorenaren aurrean. Baina berriki jakin ahal izan denez, Auzitegi Goreneko fiskalak errekurtsua ez ezartzea erabaki du. Hala ere, honetarako izan dituen zioak ez dira oraindik ezagutu ahal izango, aurkeztutako errekurtsua alde guztiei bidali bitartean. Ballesterosek, nolanahi ere, postuan jarraituko du harik eta epaia finkoa izan arte.

■ FERNANDO DE LUIS PRESOAREN EGOERA LATZA

JAENGO espetxean dagoen Fernando de Luis Astarloa euskal preso politikoak aurpegiko paralisia jasan zuen, eta egoerak txarrera egin du ondoren, hitz egiteko ere izugarritzko zailtasunak dituela. Sendagileek hotza, estresa edota tentsioa aipatu dituzte arrazoi gisa. Presoak bost hilabetik gora daramatza bakarturik.

Espetxeko zuzendaritzak, presoaren egoera hobetu beharrean, adierazi du beste hiru hilabetez isolamendu egoeran egongo dela.

Hau salatzeke asmoz Senideak elkarteke ordezkariak Granadako espetxe zaintzareko epailearekin bildu ziren. Bileran Fernando de Luisek bizi duen egoera salatzeaz gain, espetxe zaintzarako epaitegiak urtarilean presoan alde eman zuen epaia ez dela betetzen ari adierazi zioten.

«Ez dut ezer esango, espetxe jendea ateratzen baita, bilereritik ez».

Georges Mendaille, GALKide izateagatik preso El Mundo, 94-V-12

«Ustelkeria politikei dagokionez, komunikabideak ere bota daude. Nik pertsonalki baeiztaru ahal izan dut, zenbait komunikabideek presio bidez txantaia egotzen baitute».

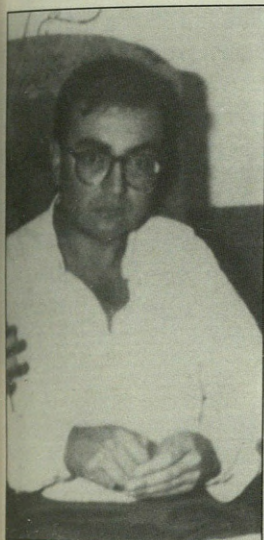
Jose Antonio Ardanza, EAEko lehendakaria. Deia, 94-V-19

«Alderdiek funtzio publiko dute, baina legeak gauza jarri eta gero betetzen ez duenean, gai bat eztabaidatzeko dago: noraino da hau inmorala? Alderdiak gizarte antzinatean beharrezkoak badira, alderdien finantzazioa ez da bat bilatu behar eta gero inpekzio garbi bat».

Xabier Arzalluz, EBBeko lehendakaria. ETB-2, 94-V-16

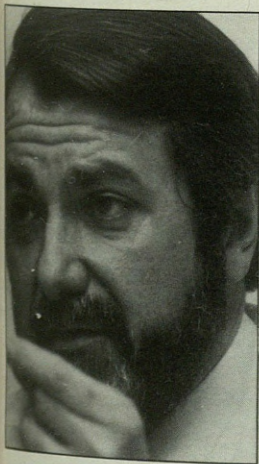
Egungo krisi instituzionala
1981eko otsailaren 23koa
baino larriagoa da»

Joxe Joan Gonzalez
Txabarri, EAJko diputatua.
El Diario Vasco, 94-V-15

«Ezkerreko euskal indar
alternatibo eta
transformatzaile bakarra
gara».

Javier Madrazo, IU-EBko
hautagaia hauteskunde
autonomikoetarako.
El Mundo, 94-V-15

«Nazionalistak bilotz
politikoein barremanak
izaten adituak dira».

Jaime Mayor Oreja, EAEko
PPko lehendakaria.
El Mundo, 94-V-16

G O R D E T Z E K O A K

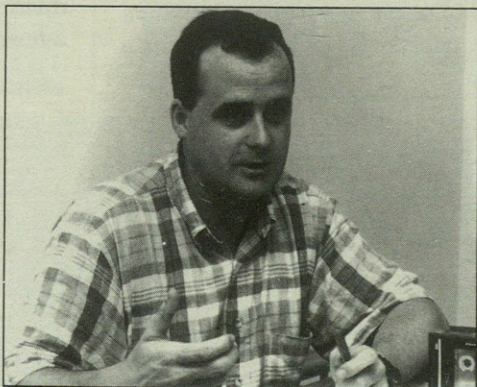
XABIER GURRUTXAGA LAN BERRI BATEN BILA

EUEko idazkari nagusia, bere alderdia foro bilakatu delarik, ez du antza bere etorkizuna oso argi ikusten eta lan bila hasi da. Bere asmoa lehengo erroetara itzultzea litzateke, hau da, Ordiziako Jakintza ikastolara. Baina ikastolak ez du bere eskaera onartu, aspaldidanik ikastola eta Xabier Gurrutxagaren arteko lan harremana amaitua baitzegoen. Ondorioz, politikaren bidetik etorkizunik ez duela ikusten badu, beste lanen bat bilatzen hasi beharrean izango da.

K A R T A J O K O A N

enbido...

...ordago!

JOSEBA EGIBAR

Joseba Egibar, GBBko lehendakaria Lizarrako batzokiaren inaugurazio ekitaldian izan zen. Batzokiaren irekiera ekitaldian hitzaldi laburra egin zuen, eta bertan abertzaleen batasunerako deia luzatu. «Alderdiaren zatiketa EAJrentzat kaltegarria izan zen, baina are kaltegarriagoa abertzaletasunarentzat. Horregatik bada indarrak batzeko garaia, erronka berak baldin baditugu». Egibarren iritziz, «abertzaletasuna batzea, nortasuna, konpromezua eta balore kodea da. Horregatik bada garaia, gure ezberdintasunetik abiatuta ere, denon indarrak batzekoa» ●

FELIX ORMAZABAL

Askotan aipatu izan da EAJk ez duela gauza bera esaten Nafarroan eta beste probintzietan. Oraingoan behintzat hau argi geratu da, Egibarrek batasunaren aldeko deia egiten zuen bitartean Felix Ormazabal Araba Buru Batzarreko lehendakariak batasuna ezinezkoa dela adierazi baitzuen. ABBk egindako bileraren ostean, EAK hauteskunde autonomikoen ondoren elkarrekin gobernuan aritzeko egindako deia haritik mintzatu zen. «Saiaketa hauek porrot egingo dute. Berdinak diren eta hautesle berak banatzen dituzten bi alderdik ezin dute elkarrekin agindu» ●

Aristiden itzulera hilaren 33rako

KOMUNISMOAREN mehatxua atzean ondoren, estatubatuarek oraindik atzeko sarreratzat dauzkate ertamerika, Karibea eta oro har, Hego Amerika guztia. Nikaragua, El Salvador, Kuba eta, besteak beste, egunotan Haitirekiko EEBBek daramaten politikak agerian uzten du etxeko azken gela horretaz duten ardura. Duvaliartarren leinu basati eta odoltsuaren garaien ondoren, Haitirekiko eraman izan duen iruzurraren politikak argi adierazten du, ez dutela euren kontroletik alde egin dezakeen Aristide moduko buruzagi herritarrik gura.

Iragan astean militarrei boterea uzteko emandako epea amaitu zitzairen. Hala ere, oraindik ezer gutxirako ba-

lio izan duen haitiarren aurkako enbargua mantenduko da, zorrotasun handiagoko itxurarekin baina antzerako eraginkortasunarekin. Hots, inongo emaitza barik, herritarrek haren ondorioak pairatu arren, Errepublikak Dominikarretik sartutako produktuekin Haitiko agintaritzaren beharrak asetzeko aina iristen da eta.

1990-EKO irailean Jean Bertrand Aristide askapenaren teologiaren bizidorreran ibilitako apaizak hauteskundeak botoen %67arekin irabazi zituenean, CIAk berehala mugitu zituen mugitu beharreko hariak. Zortzi hilabete beranduago, Raul Cedras generalak estatu kolpea eman zuen eta, mehatxuak mehatxu, boterean

lasai asko jarraitu du gaur egun.

Estatu Batuen helburua ez da modaz iragandako horrelako erregimenik mantentzea, berau Aristide eta beste edozein eskulotzeko erabiltzeko baizik. Ez herritarren txirotasunetik horren hurbil egon litekeen pertsona ezta duvaliartarren usainik edukitzeazakeenik. Herritarrak astora dituzkeenik ez, eta drogaren negozioak maneiatzen duten familia eta gerentzalekin sartuko denik ere ez. Tartekabidea topatzen ari dira.

Aristidek bitartean jai du, iraganduan Kanadan sinatutako akordio arabera, 1993ko urriaren 30eraino Aristide Haitin egon behar zen. Herritarrek 32rako egongo zela zioten umorea galdu barik. Oraingoan 33rako

Agintariek izkutuko diruez egiten duten erabileraetik espetxeratuak eta epaituak izan beharko balira, munduko agintari erdiak giltzapean leudeke.

Carlos Andres Perez iaz Venezuelako lehendakariatzatik egotzi zuten eta orain espetxeratu egin dute. Estatu izkutuko diruak gaizki erabiltzea leporatzen diote. Hego Amerikan ustelkeria oso hedatua dago agintaritzan dauden artean, eta Venezuelako lehendakari ohiaren ustelkeria salaketak oihartzun handikoak izan ziren lehenago ere. Denbora laburrean bi estatu kolpe ere jasan zituen eta, pobreziaz gain, estatu egituren ustel usainak zerikusi handia izan zuen horietan. Beren buruen defentsan oinarrituz, estatuak demokraziaren abeak eusteko edozer egiteko gai direla erakusten dute; nahiz eta bitartekoak zuzenbideko estatuaren aurkakoak izan.

TERMINOLOGIA

Fede. Erlajeok dituzten sineskaletan, guztiz ulertu ezin badira ere, uste osoa jartzeari esaten zaio.

Samuel Ruiz Chiapaseko go-tzaia Erroman izan zen iragan asteen. Aita Santuarekin egotekoa zen, baina bere ordeiz Roger Etxegarai aita saindugaia eta Joseph Ratzinger Fedearen Defentsarako Kongregazioko arduradunarekin izan zen. Azken honi buruz, «bere gozotasunak, ulerkortasunak eta sentiberatasunak» modu sakonean hunkitu zuela adierazi zuen Samuel Ruizek. Auskalo Vatikanoren sukarra den ala zer, baina ulergaitz samarra da Chiapaseko egoera gordina bizi duen askapenaren teologiaren gotzaiak, eliza katolikoak azken hamarkadatan izan duen agintari atzerakoienetakoari buruz horrelakoak esatea. Fede kontua izango da.

ko ez baina hilaren 33rako baietz esan beharko da.

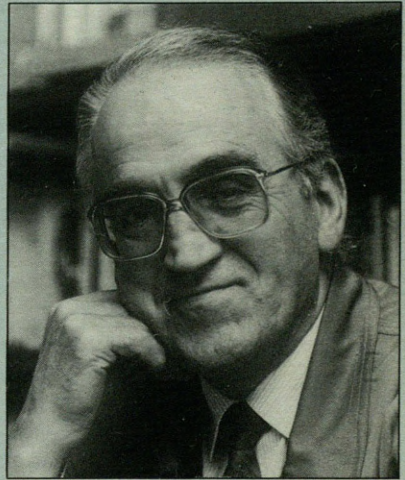
KARIBEKO irlatik gertuko lehorra joz, ezkerre jasaten ari den krisialdia larritasun handikoa da El Salvador eta Nikaraguan. Lekuan lekuko berezitasunekin baina antzeko bide ideologikoetatik abiatu ondoren, El Salvarreko FMLN eta Nikaraguako FSLNk banaketa arrisku larria bizi dute. Sozialdemokrazia *versus* aldatzen ari den ezker klasikoaren aurka. Eskumarekiko elkarlana —honek esan gura duen guztia erekin— batetik, erresistentzia borrokalaria bestetik. Borroka armatua alboratu beharraz zailtzarrik ez alde bietan, baina jadanik bitartekoak bakarrik ez, helburuak ere desberdinak dira alde bakoitzean.

Xabier Letona

Agian, Napolesen uztailean

DETROIT-EN egin berri dute bilera, enpleguari buruz, Zazpi Haundi eta Europar Batasuneko ministroek. Behin eta berriz, betiko leloa sinatu dute agerian. Krisiari aurka egiteko bide ezaguna: merkatuak libratu eta malgutu; lan-indarra hezi eta trebatu; enpresa tipien inbertsioei laguntza eman; inflazioa menperatu... Eta bide horietatik ondorengo betikoa. Hazkundeak erakarriko du enplegua. Hau esanda, merezi ahal du, bada, Detroitoko bileraren aipamenik egitea?

Baietz uste izan dugu. Oraino ZH-en bileretan finantza eta Ekonomiako ministroak biltzen ziren, bakarrik. Haien bileretako adierazpenetan, bi puntu baino ez ziren agertzen. Alde batetik, beti ikuspegi makroekonomikoa, soilik. Bestetik, diruaren eta dibisen prezioak beti gai nagusi. Detroitoko bileran, agian, nolabaiteko aldaera hasi da. Lehendabiziko aldiz, lan arazoetako ministroak ere han izan dira, Finantz eta Industriakoekin batera. Eta lanmerkatuen egoera eta enpleguaren alde darabiltzaten politikak elkarri ezagutarazi dizkiote.

GURUTZ ANSOLA

Deustuko Unibertsitateko Irakaslea

BILERA, politikoa baino gehiago teknikoa izan omen da. Datoetan ez dute arazorik izan bat etortzen. Azken hogeitortan, langabeziak eutsi egin dio gorakadari. 1970ean Zazpi Handietan % 4,3 zen tasa, gaurregun % 8,3 baino gorago dago. Eta, bereziki, Europar gauzak, langabezi aldetik, are larriago daude Ipar-Ameriketan baino.

Guztientzat argi gelditu da baita ere, lan merkatu arras desberdinak daudela indarrean USAn eta Europar. Han langabe gutxiago dago, baina sortzen diren lanpostu berri askok ez dute langile hezi eta trebatua eskatzen, ez dute alokairu haundirik eskaintzen. Europar, aldiz, eskola gutxiko langileek latza daukate lana aurkitzen. Hortatik dator Europar lanik gabeko denbora askoz luzeagoa izatea.

BI egoera, bi politika desberdin. Bilera teknikoa izan da. Azterketak hasi baino ez dituzte egin. Datorren uztailean, Napolesen, zazpi Estatuetak buruzagiek bilduko dira. Ze espero daiteke? Sartuko al dira benetan lan merkatuaren arazo larrian? Lortuko al du Clinton-ek topaketa hauei, munduko finantzar egoeraz gain, enplegu-ezaren kezka txertatzerik? Eta Frantziak jokoan jarri duen pilota gorri hori? Hua da, Parisek nahi du Nazio Berriki Industrietuek aurrera pausoak egin ditzaten gizarte babes politikan. Eta hontara behartu behar direla men-debaldeak haiekin dituzten merkataritza akordioetan sozial klausulak ere sartuz. Agian, udako oporren ondoren izango dugu zer esanik.

Politikaren zimurrek jota

Bere bizitza politikoko garairik larrienak bizi ditu Felipe Gonzalezek. Badira 20 urte PSOEn idazkaritza nagusira iritsi zela, eta 14 Espainiako gobernu buruzagitzara. Moncloarako grinak marxismoa eta ezkerreko balore ugari alboratzera eramán zuten. Beste aldaketa asko eta jarrera kontraesankorrak mantendu ditu urte guzti hauetan. «Por el cambio» esan zuten behin; orain berari itzultzen zaio leloa.

ZERUTIK infernura bidea laburra da askotan. Jainko atzo deabru gaur. Bide hori darama Felipe Gonzalez Espainiako Gobernuko lehendakariak.

Felipe Gonzalez 1942ko

martxoaren 5ean jaio zen Sevillako Heliopolis auzunean. Aita klaretarren eskolan egin zituen ikasketak eta unibertsitatearekin errepikatu egin zuen. Erdi mailako ikaslea ei zen. Bai-

na iritsi zen unibertsitatera, zuzenbidea bukatu eta Lan Zuzenbideko irakasle gisa jardun zuen denboraldi batez. Unibertsitatean Gazteria Langile Katolikoetan (JOC) ibili zen eta bertan ezagutu gero PSOEn elkarrekin ari-tuko ziren hainbat buruzagi, haien artean Alfonso Guerra. Irakaskuntzaz gain lan arazoetarako bulego bat ere zabaldu zuen.

30 urte zituela, baina, politika bere lanbide bakar bihurtu zen. Pablo Iglesiasen PSOEk Bartzelonan egin zuen bere lehen kongresua. Felipe eta Guerraren eskuek zerikusi handia izan zuten orduan elikagai ideologiko gisa hartutako en desegi-

tean. 1972an Toulousen izandako XXV. kongresuan Rodolfo Llopis buruzagi historikoa eta Gonzalez Guerraren tesiek topo egin eta azken hauek garaile atera ziren.

Klandestinitateko boterera

Suresneseko 1974ko kongresuan Felipe Gonzalez idazkari nagusi izendatu zuten, 1976ra arte ezkonturako oposizioan jardun zuten. 1977tik 1982ra Madrileko Diputatuen Kongresuan eta 1982tik gaurdaino Gobernuko lehendakari izan da. Txantxetako bidaia, baina Pablo Iglesiasen pentsakeraren osagai ugari utzi dituen bide bazterrean.

1976ko 27. kongresuan errepublikaren aldarrikapena alboratu zen eta monarkia onartu. Hala ere, urte garrantzitsuenetakoa 1979an 28. kongresuan izan zen, «marxismoa edo ni» mahai gainean jarri zuenean. Izan ere, ezkerreko teoriak, klase borroka, iraultza eta antzerako beste zenbait kontzeptu ez zuten inoiz aurreratu handiegirik piztu Gonzalezengan. Garaikoak ziren alderdiaren mami ideologikoa osatzen zuten, baina horiekin ez zegoen Mon-

XXVIII. kongresuan Felipe Gonzalezek marxismoa PSOEtik aldentzea lortu zuen.

**Garai batean
ustelkeria
kasuak
gerristen
inguruan
bilakatzen ziren
eta Gerratik
urrundu
beharra zegoen
baina gaur egun
Gonzalez
ingurua da
ustelaz jota
agertzen ari
dena.**

cloara iristerik.

Ordurako Gonzalez erabateko buruzagia zen eta bere indar pertsonal eta politikoa medio, alderdia bere eskuetan zegoen.

1982an «Por el Cambio» leloak 10 milioitik gora boto eman zizkion. Gobernura heldu eta behin eta berriro irabazi izan ditu hauteskundeak, hori bai, 1982ko

moduko emaitzak inoiz berriro lortu barik. Hemen gizendu ziren berritzaile eta gerristen arteko desberdintasunen lehenbiziko kimuak; hots, alderdiaz eta gobernuaz arduratzen zirenen arteko desberdintasunak.

Horrela, urteen poderioz Gonzalez botere egarritik botereak jotako bakartasu-

nera iragan da. Beti bere kasa aritu bada ere, botereak gogortu egin omen du eta independenteagoa bihurtu. Ez du gustuko kontrola, eta apurka lagun, lankide, alderdia eta ideiak baztertu egin ditu.

Ezaguna da bonsaiekiko duen zaletasuna, baina Moncloako lorategian, piper, tomate eta beste zen-

bait barazki ere landatzen ditu. Argazkilaritza ere bere azken zaletasunen artean eiz dago, eta etxean bertan argazki laboratoriora dauka. Orain gero eta gutxiago, baina PSOEn sasoibareetan, ostiraleko Ministroen Kontseilua amaitu, galtza bakeroak jantzi eta berehala ateratzen zen mendirantz, arrantza egin eta naturaz gozatzen.

Ezaugarri askotako gizona, guztien artean pragmatikotasuna azpimarratu behar. Pragmatismo horrek bultzatu zuen ezkerreko baloreak alboratu eta neoliberalismoa besarkatzera. Errepublikak, marxismoa, NATOren aurkako jarrera, sozialismoa eta beste printzipio ugari uko egin ondoren, bere ibilbide politikoren amaierara iristen ari da. Gonzalez erretiro politikoren sasoi hurbildu ahala, sozialistei oposizio usaina darie.

Felipe-Gerra, R-8tik limousinera

FELIPE eta Gerra esanez gero, burmuinak datuak prozesatzen ditu eta espainiar sozialismoaren bikote berezi honen irudia berehala gauzatzen da gure barruan. Gonzalez eta Alfonso esanez gero, osterak, ezer gutxi edo burmuinek lan dextente gehiago egin beharko dute bikotearen irudiraino iristeko. Sevillan ekin zioten norabide eta gurdi berean, Madril bakoitzak bere gurdi eta ibilbidea hartu du.

Iragan dira jada 30 urte Alfonso Gerrak, Felipe Gonzalez hiltzekotan zegoen PSORa erakarri zuenetik. Bikoteak Espainia osoa korritu zuen aldenik alde R-8 batean (Vespinoaren gainean ere entzun

izan da) alderdiaren zirrikito hilkorrak estaltzen. 1974ko Suresneseko XXVI. kongresura iritsi ziren, autoa edo dena delako hori aparkatu, ordurarte PSOEn buruzagitzan jardundako Rodolfo Llopis alboratu eta, Felipe idazkari nagusi moduan eta Gerra informazio eta prentsa idazkari moduan atera ziren.

Ederra eta ona Felipe, gaiztoa eta itsusia Gerra. Barne lana Gerrarentzat, irudia Feliperen gain. Denborarekin, betebeharrak laster geratu ziren argi: alderdia Gerrarentzat, gobernu Feliperentzat. Hortik, bada, gerrista eta berritzaileen zanga. Egungo egoeran erabateko banaketa bihur litekeen zanga.

Xabier Letona

Marc Lepretre, Euromosaiko proiektuko teknikaria

«Europako zenbait hizkuntza itzulera gabeko bidaian daude»

Europako Batasunaren aginduz, Bartzelona, Gales, Parise eta Brusselako soziologia eta hizkuntzetan trebatutako lau zentro Batasuneko hizkuntz gutxituei buruz orain arte egin den azterketa sakon eta zehatzena egiten ari dira. Ia amaituta dago eta uztaileko lana EBko Batzordearen aurrean aurkeztu beharko dute. Lepretre AEK-k antolatutako Eurogeroa jardunaldietan izan zen eta bertan mintzatu ginen berarekin.

ARGIA. Zer da Euromosaiko proiektua?

MARC LEPRETRE.

EBko Batzordeak lau zentro desberdini Europako hizkuntza gutxituei buruzko azterketa gaurkotua egiteko bidalitako lana da. Bartzelona, Parise, Gales eta Brusselan daude zentrook. Killilea txostena eta Hizkuntza Gutxituen Agiria izan dira ikerketa honen bultzatzaileak.

Ikerketak bi alde dauzka: batetik hizkuntz komunitate desberdinen azterketa zehatza, eta bestetik Europako hizkuntz aniztasunari buruzko lan teoriko zabala. Hizkuntzen historia, uniformizazio politikak eta, azkenik, EBk bere sorreratik hizkuntzekiko izan duen jarduera aztertzen dugu. Ahol-

kuak ere ematen ditugu.

A. Nola egiten da lan hau?

M.L. Informazioa jasotzeko jasotzeko lau bide erabiltzen ditugu. Batetik, ikertutako hizkuntz komunitate bakoitzean korrespontsal bat daukagu eta oso galde-tegi zehatzari erantzutea eskatzen diogu. Horrez gain, guk lekuko berezi gisa jotzen ditugunak (10etik 40ra) normalean hizkuntzaren arlo desberdinetan mugitzen den jendea da. Hirugarrenez, lau zentroei aholku ematen dien ikerlari batzordea dago: lanaren kontrola

eramaten du, aholkularitza, lanean kalitatea zaindu... Eta, azkenik, agintariak, lurralde mailakoak, autonomikoak, herrikoak, estatu-koak...

A. Uztailean lana emango duzue. Azalduko al zenidake oso gainerik zein den Europako Batasuneko hizkuntz gutxituen egoera?

M.L. Zenbait hizkuntzak jadanik ez dute bizirauteko aukerarik. Beste talde bateko hizkuntzen biziraupena hizkuntza horretako hiztunek hizkuntzarekiko erakusten duten gogoaren

menpe dago. Hauetako hienetan instituzioek dute kontrarik egiten. Biztanleria da, erakunde elkarleen bidez, hizkuntzen egoera iraultzeko errokan ari dena.

Katalana (gutxienez Kataluniako Autonomi Elkartean), euskara EAEn, galesa alemana Belgikako germaniarrean... Biztanleriak bizitasun handia du. Komunitateak dira: hizkuntz eskubideen arrikapena... Kataluniako Autonomi Elkartean EAEn erakunde bultzatzen ere badago. Komunitate hauetan biztanleek hizkuntza maite dute euren hizkuntza eta hori oso garrantzitsua da. Inork ez du gustuko batzortutako edo gutxitutako den talde bateko partekatu izatea.

A. Zeintzuk dira itzulera gabeko bidaia horietako daudenak?

M.L. Greziako hizkuntza pomakoa, albaniarra, valakoa; Italian provenzalea, grekoa, albaniarra; Portugalen mirandesa; Irlandako gaelikoa ere bai —

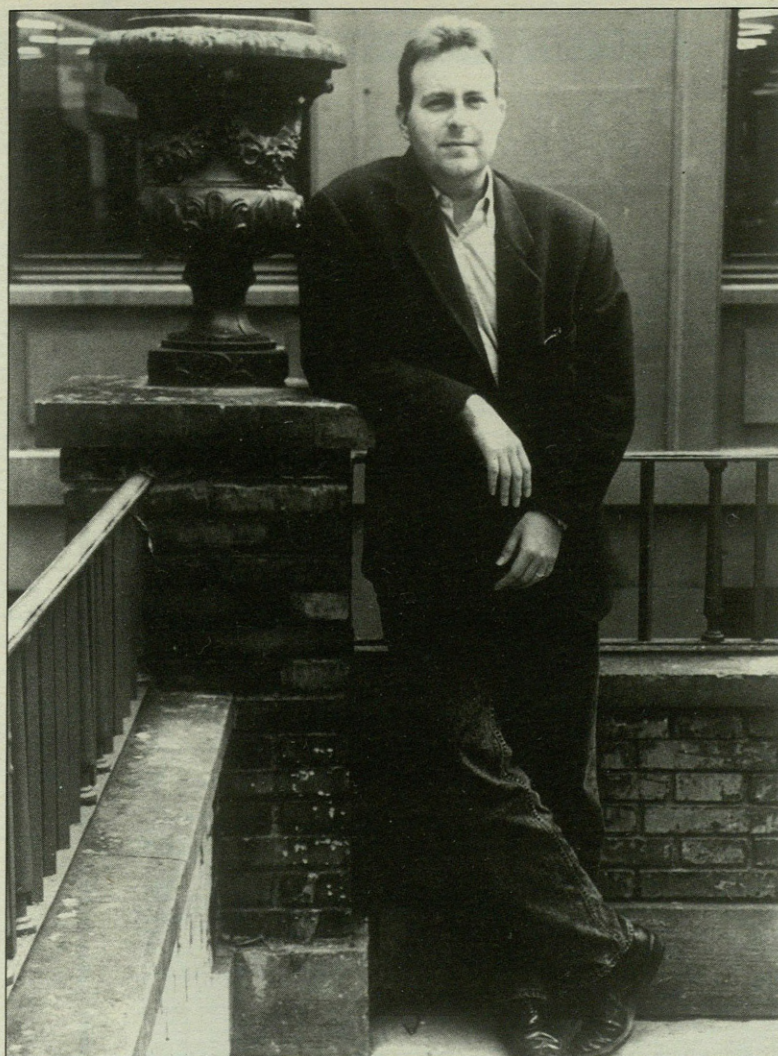
■ Agintariak, oro har, oso gutxi erantzun digute; herri mailara gerturatu ahala erantzun gehiago eskuratu dugu ●

bat pertsonak hitz egiten dute eta 1920tik berreskurapen politika guztiek porrota ezagutu dute—; Frantziar okzitanierak nahiko egoera larria bizi du, hiztun asko daudela esaten da baina errealitatean gero eta gutxiago dira. Oro har, Frantziako hizkuntz gutxitu guztiak nahiko egoera larrian daude. Hizkuntza kontuek ia matematikak gisa funtzionatzen dute: hots, hiztun kopuru batetik behera, eginahalak egin, ez dago zer eginik.

Frantziakoa ez da Greziakoa bezain egoera erasokorra, antz handiagoa du Italiakoarekin, ez alde ez kontra, ezer egiten ez dela. Frantziakoa, adibidez, bitxia da: duela egun batzuk hizkuntz gutxituei buruz egingdako bi inkesta jaso ditugu, eta populazioaren % 85etik gora hizkuntza hauek bultzatzearen alde agertzen dira, eskolan sar dadin... Frantziaren kasuan behintzat ezingo dute esan ezer egiten ez badute biztanleriaren sentimenduaren aurka ez joateagatik dela. Aitzitik, jendea alde dago.

A. Zerk eragin du hizkuntza hauek hiltzorian egotea?

M.L. Bat eragile demografikoa, hizkuntz eremua biztanle barik geratzen da apurka. Bestea ekonomi-

Marc Lepretrek azaltzen digunez, hizkuntza baten biziraupena autobalorazioa eta hizkuntz komunitate horren dinamismoaren baita dago batez ere.

koa, industrialtze prozesua eta beste edozer gauza medio leku batek jendetza handia jasotzen du kanpotik. Kultur arlokoen artean alfabetatze eza aipa liteke. Eta noski, lehen aipatu dugun autobalorazioa, norberak bere hizkuntza maite izatea.

Hizkuntza maite ez baduzu transmisioa galtzen da. Haez gain, zenbaitetan erlijioak eta eragile politikoez ere badute zeresanik.

A. Nolakoa izan da agintarien aldetik jasotako erantzuna?

M.L. Agintariek, oro har, oso gutxi erantzuten dute. Zenbat eta beherago, hots, herri mailara hurbiltzen garen heinean, orduan eta erantzun hobea.

Xabier Letona

ARRASATE LIBURU BERRIAK, EUSKAL DISKAGINTZA

ARRASATE

MAIATZAREN 24tik 29ra - Garibai etorbidea

Ordutegia Goizez 11,30 - 14,30
Arratsalde 17,30 - 21,30

%10 BEHERAPENA EUSKAL DISKAGINTZAN

HATOR BELDUR GABE!

EUSKADIKO LIBURU AZOKEN BATZORDEA

HISTORIA ETA GERO

GAZTETANDIK HEGAZKIN ZALEA

INONGO beldur barik, Kanariar Irla-tako Fuerteaventurako aireportuan sartu, abioi batera igo eta Alemaniako Düsseldorfera. Ez litzateke batere harritzekoa bidaia pertsona arrunt batek egin izan balu, baina bai lau urteko ume batek, Juan Antonio Borgek, berak bakarrik egin izatean. Etxetik atera, aireportura hurbildu, kontrolak pasatu inongo txartel eta ezer barik, hegazkinean sartu eta Alemaniara. Aita, ordea, ez zen gehiegi harritu umea oso abenturazalea ei delako eta beste batzuetan eta antzerakoak egin izan dizkielako.

BALEN AURKAKO INMUNITATE MILITARRA

PERTSONA guztiak ei gara berdinak, baina batzuk besteak baino berdina-

goak, antza. Hots, Bosnian kasko urdin bat hiltzen bada ezer gutxi gertatzen da. Zer gertatuko litzateke Michel Rose jeneral britainiarra eta Bosniako kasko urdinen buruzagi nagusia hilgo balute? Pentsatzekoa da gutxienez adierazpen eta mehatxu aldetik zertxobait gehiago gertatuko zela. Bada, iragan astean frankotiratzaile batek egindako tiroa Michel Roseren burutik 15 zentimetrora pasatu zen. Berarekin berriketan zeuden bi soldaduak berehala lurrera bota ziren. Rosek, balen aurkako jantzi eta kasko barik, zutik jarraitu zuen. «Soldaduek nik salto ez egiteaz harritu ziren. Jeneral bat naiz. Inor ez litzateke ausartuko jeneral bat hiltzera».

POLIZIAREN BELARRITAKOA

GARAI batean militarrek eta poliziek bizarra eramatea txarto ikusia zegoen. Gaur egun badaramate. Tira, kostata baina horiek ere moldatzen dira gizartearen erritmo desberdinetara. Espainiar gizartearen belarritakoak emakumezkoen gauzak izan dira. Orain gizonezkoek ere badaramatzate, eta polizia batzuek ere bai. Cadizeko Vejer herriko polizia batek udala epaitegitara eraman du belarritakoa eramatea debekatzen diolako. Bi eskuturreko eta lau eraztun eramatea bai baina belarritakoa ez, eta horregatik bere askatasuna murriztua ikusten duela salatu du udaltzainak. Alkateak, aldiz, belarritakoak Poliziaren irudia kaskartzen duela eta gizarteak, oro har, gizonezkoengan ez duela horrelakorik onartzen argudiatzen du.

E L E M E L E

«Ameriketako indioen eskakizunei uko egiten bazaie, gatazka armatu gehiago eragin ditzakete».

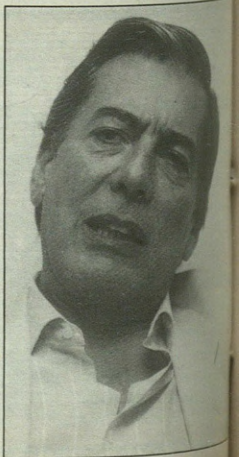
Rigoberta Menchu,
Bakearen nobel saria.

«Aurten Fidel hilgo dugu».

Humberto Perez, Alpha 66
kastrismoaren aurkako
taldeko buruzagia.

«Latinoamerikako ezkerrean Txileko ezkerrearen jardueratik ikasten badu, biharkoan ni ere ezkerrean senti naiteke».

Mario Margas Llosa,
peruarra.

O I H A R T Z U N A K

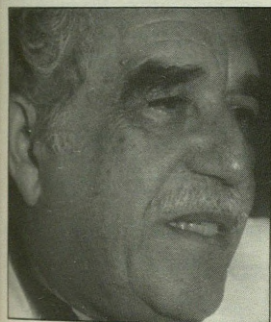
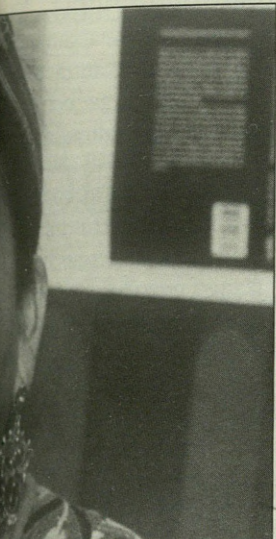
GALEGOAREN ALDEKO MILAKA MANIFESTARI COMPOSTELAN

PASATU den maiatzaren 15ean 5.000tik gora pertsona bildu ziren A Xuntak daraman hizkuntz politikaren aurka. A Mesa po la Normalizacion Linguisticak deitu zuen manifestaldia eta bertan besteak beste BNG, CIG eta UGko buruzagiak izan ziren. 1987z geroztik Galizian ez da galegoaren aldeko manifestaldirik egin eta, beraz, deialdiak izan duen arrakasta oso garrantzitsutzat jo izan da galegoaz arduratzen diren erakundeen aldetik. «A Nosa lingua, a nosa dignidade e sempre en Galiza, sempre en galego» oihuekin, manifestariek duintasuna eta galegoarekiko politika aldaketa sakona eskatu zuten. Halaber, Kontseilaritzaorde bat edo Idazkaritza Nagusi bat ere eskakizun nagusienezakoa izan ziren.

LONDRESEK SINN FEIN-EN ESKAERARI ERANTZUNGO DIO

ABENDUAREN 15ean Major-Reynolds akordioa sinatu zenetik, berori erre-
fluxatu barik Sinn Feinek hainbat punturen gaineko argipenak eskatu zituen.
Hilabete guzti heuetan, John Major Erresuma Batuko lehen ministroak, ea zer
nolako azalpenak behar dituen eskatu dio Sinn Feini. Alderdi errepublikarrak
zenbait punturen zehaztapena idatziz bidali ondoren, Majorrek erantzutea
erabaki du. Gobernuak Sinn Feinekin IRAk armak utzi arte berba edo kon-
takturik ez zuela izango esan arren, beraz, idatzizko erantzun honek kontrakoa
erakusten du. Alabaina, eskatutako azalpen guztietatik bati bakarrik eran-
tzungo ei dio Majorrek. Albert Reynolds lehen ministroaren presioak ere Ma-
jorren erantzuna bultzatu bide du.

Justizia egurketa politikorako
erabiltzen denean,
Venezuelan Carlos Andres
Perezekin egin den moduan,
berri hori jota dago. Horrek
buruzagitza arazo larriak
adierazten ditu.

Gabriel Garcia Marquez
idazle kolonbiarra.

«Nire aitak, Kubak jarraitu
duen bidearekin bat egingo
zukeen».

Hilda Guevara, Che
Guevararen alaba.

«Nik ere izan ditut ametsak,
eta gure lehen ministroak
ametsari uzten ziola amets
egin dut».

Aquille Ochetto, Italiako
PDSko buruzagiak
Berlusconiren milioi bat
lanpostuei buruz.

Langileen botoa

Lan merkatuaren erreformarekin batera, sindikatu hauteskundeak arautzen dituen legearen aldaketa dator. UGT eta CCOOren proposamenetik sortua, Madrilgo Gobernuarekin negoziatua eta Langileen Estatutuaren aldaketaren baitan, datorren irailetik aurrera izango dira hauteskunde 'berriak'.

EKAINERIK aurrera seguruenik martxan jarriko den Sindikatu Hauteskundearen Lege berria, 1992ko irailean UGT eta CCOOeko burukideek eta Griñan ministroak iritsitako akordio

baten emaitza da. Ekainean izango den lan merkatuaren erreformaren bigarren zatia baitan, orain arte sindikatu hauteskundeak eta langileen ordezkariak arautzen zituzten legeak eta

arauak zapuztera dator.

Lege honen arabera, aurrerago irailetik 1995eko abendura bitarte izango dira eta hemen dugu lehen aldaketa: hots, orain arte gai hau arautzen zuen legeak —Sindikatu Askatasunaren Lege Organikoa—, hiru hilabete epea ezartzen zuen. Hamabost hilabete epea izango da orain. Estatu mailako sindikatuen iritziz, hauteskunde prozesuaren barreiatzea ekarriko du honek, eta enpresak eta sindikatu nagusiek, euren interesen arabera, epe zabalago bat izango dute hauteskun-

deetarako deialdia plazaratzeko.

Beste aldaketa garrantzitsu bat ordezkariak arautzea da. Lege berriaren arabera desagertu egingo dira lau urteko ordezkariak sindikatuen ordezkariak erreala bultzatu nahian. Honek ez du eragin handirik izango negoziaketa kolektiboetan, baina bai erakunde mailako partehartzeetan.

Ordezkariak erreala jarraipena egiteko bulego publiko baten eraketa proposatzen da. Hauteskunde aktak erregistroa eta sindikatuen ordezkariak agintzen egitea izango litzateke beronen zeregina.

Beste aldaketa batzuen artean sindikatu hauteskunde batzordeen desagertzea penaz litzateke, Gasteiz eta Iruñeko gobernuen jarraitzea eta Kontrol batzordeen sorreraren truke ■

DIRUAREN HOTSA

**ANTXON PEREZ
DE CALLEJA**

USTELKERIA ez da berez elementu erabakigarria duen garrantzi ekonomikoaren arabera neurtzen badugu. Konpetentzia terminoen beste edozein distortzio —ustelkeria konpetentzia ekiditeko modu bat delako edota merkatuan konpetitzeko era maltzur bat delako— erlatiboagoa da; hortxe ditugu azpi-ekonomia edota produkzio galera grebak edo lan absentismoa direla-eta.

Baina ustelkeria mailak ekonomiaren egonkortasuna eta alde zuzenetik zehaztutako arauak errespetatzeko ahalmena definitzen ditu. Merkatu ekonomiaren arabera, influentzia trafikoa, komisioen kibraketa, informazio pribilegiatua ekiditea ia ezinezkoa da. Hau da, biltegi handietan lapurretak galeraztea bezala. Baina ustelkeria burutik ken daiteke. Horregatik agintek erne ibili behar du, ho-

Ustelkeria

regatik ikerketa bideak dira hain sofistikatuak, horregatik jokoaren arauak izan behar dute hain zehatz eta sinesgarri. Eta horregatik benetako herrialde kapitalistek —protestanteek— borrokatzen dute negozioen munduko ustelkeria, jakin badakitelako esfortzua eta sariaren arteko harremana eragiten duela.

Ustelkeria akabatzen ez duten herrialdeek erakusten dute negozioen etikaren atzean zegoen ez dakitela. Baina ustelkeriak batzuetan ere faktore ezkor bat dakar hazkunde ekonomikoaren kuspenera eta abantaila konparatiboak baino garrantzitsuago dena: ustelkeria onartzen duen herrialdea 'serioa' ez den herrialdea bihurtzen da, eta horixe da gardentasunean eta elkarren konfiantzan oinarritzen den ekonomia bati egin dakiokkeen kritikarik gogorrena.

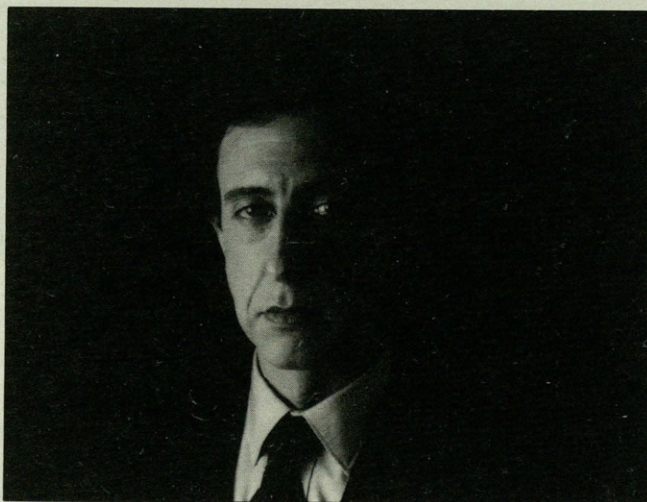
J.L. Danborenea, Bilboko Burtsako kontseilari-zuzendari nagusia

«Burtsako inbertsorea kontserbadorea da»

Errekorra ezarri zuen iaz Bilboko Burtsak, mugitutako diru kopurua bilioi bat pezetara (43,5 miliar libera) heldu baitzen. Aurtengo jarduera nahiko baikorra da, azken bi hilabeteotan Espainian bizi den krisi politikoaren ondorioak jasan arren.

ARGIA. Bilboko Burtsak nahiko emaitza onak izan ditu azkenotan. Zein da arrazoiak?

J.L. DANBORENEA. 1989an birmoldaketa sako-na abiatu genuen eta badi-rudi honen fruituak jasotzen ari garela. Informatikoki prestatu genuen burtsa, langileen formazioa hobetu, zerbitzuak hobetu eta be-

Jose Luis Danborenearen aburuz, «krisi politikoak inbertsioen atzerapena ekarri du».

riak eratu ditugu, kontu anotazioak kasu... Egon dira, bestetik, faktore batzuk, errenta finkoaren interes tasen jaitsiera, adibidez. Honek ondorio baikorrak eta ezkorrak ekarri ditu, logikoki errenta finkodun merkatua jaitsi egin da, baina bestetik errenta aldakorra asko hobetu da.

A. Apiriletik aurrera atzerakada txiki bat nabaritu duzue. Krisi politikoaren ondorioz?

J.L.D. Nabaritu da. Burtsako inbertsorea kontserbadorea da, jakina, bere dirua jokatzeko duelako. Beraz, honelako iskanbilek eta Estatu mailako politikaren definizio ezak atzerantz botatzen dituzte inbertsioak.

A. Joan den astean Eusko-bonoen suskripzio epea zabaldu zen; zer garrantzi dute Bilboko Burtsan?

J.L.D. Iaz lortutako kopururik, bilioi bat pezeta, % 37 inguru ziren. Oso ehuneko

garrantzitsua da.

A. Abolkularitza gero eta garrantzitsuagoa da inbertsioen munduan, nolakoa da agentzien bitartekaritza?

J.L.D. Argi dago inbertso-reak ezinbestekoa duen zerbitzua dela. Gaur egun ezinezkoa da dauden inbertsio guztiak menderatzea. Agentzien liberalizazioa burutu zenetik, gainera, zerbitzu onenak eskaintzen saiatzen dira, eskaera eta eskaintzaren legearen menara.

A. Enpresa ertainak eta txikiak burtsan kotizatzekeko proiektu bat eratu zen duela bi urte. Zertan dago?

J.L.D. Proiektuaren helburua zen finantzaketa iturri berriak bilatzea, enpresa ertainei begira batipat. Interesgarria izan daiteke enpresa hauentzat mailegu eta kredituez gain burtsako finantzaketa bilatzea, baina une honetan, krisi ekonomikoa dela medio, proiektu berriei aurre egitea zaila da.

A. Etorkizun eta aukeren merkatuak nahiko gauza berria dira, euskal inbertsorea animatuko al da parte hartzera?

J.L.D. Dagoeneko parte hartzen ari da, agentzietan merkatu hauetan adituak eta espezialistak diren pertsonak dituztelako. Interes handia sortu dute merkatu hauek, nahiz eta oso konplexuak izan. Hauetan parte hartzeko konfiantza handiko aholkulariak behar dira, honezkero izan baitira hainbat operazio txar.

Myriam Gartzia

AMETS ELEKTRIKOEN AROAREN AMAIERAN

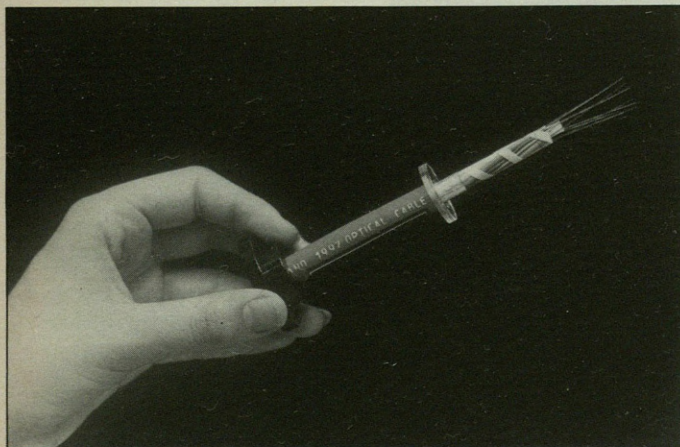
Une batez, imajina ezazu etxean telebista, irratia, bideoa, prentsa, telefonoa... komunikazio iturri guztiak batu eta ordenagailu baten bitartez eskura ditzakezula. Duela urte batzuk zientzia fikzioa zirudien esaldi honek, egun errealitatea ukitzen du ia. Informazioaren autopistak bidesaria izango du laster Euskal Herrian.

MEDIO desberdinak batu eta zerbitzu osatu bat eskaintzea helburu duen multimediaren munduak aurrepauso garrantzitsuak

eman ditu azken aldian. Iru-dia, soinua eta idazkiak batzen dituzten CD-ROMak (ordenagailuz irakur daitezkeen disko konpaktuak)

horren emaitza dira. ZETIAZ-Elhuyar-eko partaide den Joxerra Aizpuruak zuzendutako lan talde batek argitaratu berri du «Ezagutu Gipuzkoa» CD-ROMa. «Multimedia bauen bedapenek

zuntz optikoa dute erabiltzen, eta egungo telekomunikazio sistemak erabiltzen

Zuntz optikoaren iraultza

GUZTIOK ezagutzen ditugu gure etxetara heltzen diren telekomunikazio sarearen kobrezko hariak. Beraien bitartez mugitzen dira alde batetik

bestera guri informazioa garraiatzen diguten seinale elektrikoak. Betidanik ezaguna dugun sistema honi, ordea, lehiakide indartsua agertu zaio. Eus-

karri bezala zuntz optikoz eginiko hariak dituen eta seinale elektrikoak beharrezko argi izpiak garraiatzen dituen.

Lehiakidearen indarra, izan ere, ez da nolanahikoa. Berarekin, informazio banaketaren abiadura zeharo azkartzen da, unitertsoan ezagutzen den elementurik azkarrenarena baitu, argiarena (300.000 km/s).

Horrez gain, zuntz optikozko harian gertatutako galera kobrezko harian gertatutakoa baino 10 aldiz txikiagoa da. Prezio aldetik ere, zuntz optikoz-

ko hariak merkeagoak dira kobrezkoak baino, eta pisu txikiagoak. Zuntz optikoak onartzen duen frekuentzi banda kobrezkoarena baino askoz zabalagoa da, ia milioi bat aldiz handiagoa.

Baina dena ezin abantaila izan, eta konektatze aldetik, zuntz optikozko sistema izugarri garestia da kobrezkoarekin alderatuz. Bere azpiegitura sare osatzeko diru inbertsio ikaragarriak behar baitira, eta hauek estaltzeko gure diren enpresak (publiko zein pribatuak) zeharo urriak dira munduan.

Multimedien munduak aurrera egiten duen heinean, gero eta gertuago ikusten da urte luzez ametsa besterik izan ez dena. Etxean, norberaren ordenagailuaren bitartez, edozein izan daiteke laster munduko beste muturreko lagun batekin informazioa trukatzeko gai. Mundu osoko telebista-kate, irrati eta prentsa ezagutzeko lain.

dituen seinale elektrikoak alboratuz, argi izpiek garraiatzen dute informazioa. Hau iraultza ikaragarria da. Adibide bat jar-tzearren, orain erabiltzen den sare telefonikoaren alboan, milioi bat aldiz datu gebiako garraia ditzake. Horregatik deitzen zaio informazioaren autopista.

Zuntz optikoa, ordea, ez da gauza berria. Lehen es- perientzia Euskal Herrian Miarritzen gauzatu zen, duela 8 urte. Horrela, zuntz optikozko sare baten bitar- tez telebista zerbitzuak es- kaintzen hasi ziren bertan.

Hegoaldean ere hasiak dira mota honetako sareak osatzen. 5.000 milioi peze- tako (217 milioi libera) in- bertsioarekin, eta datorren urte hasieran martxan jar- zeko asmoz, Euskalnet en-

presa publikoa EAEko hiru hiriburuak lotuko dituen zuntz optikozko sarea osa- tzen ari da. EEBBetatik eto- rritako uholdean Europak ere sartu nahi du. Europako Batasuna dirulaguntza han- diak eskaintzen ari da mul- timedien inguruko proiektuak bultzatzeko.

Hitzen industria

Horri ez da, ordea, arazo ba- karra, Aizpuruaren ustez: «Kultur kolonizazioa gerta daiteke, euren hizkuntza eta kultura gure etxetarai- no sartuko baita. Horrega- tik, Euskal Herrian sare ho- riek euskaraz elikatzeke gai izango diren enpresak eta proiektuak bultzatu behar dira».

Puntu honetara helduta, izugarrizko garrantzia har-

tzen du hizkuntzen indus- triak. Kanpotik gure infor- mazio sisteman sartzen di- renak euskaratik itzulpen automatikoa lor dezaten. Hizkuntzalarari zein informa- tika adituen txanda da, be- raz, Joseba K. Abaitua hiz- kuntzalarariak dioen bezala: «Hizkuntzalarien lana, gu- re hizkuntza multimedien mundura egokitzea izango da, bizkera berezia exigi- tzen baitu. Gure lana eus- karari tripak ateratzea da, gero informatikara egoki- tzeko».

Hizkuntzalaritza eta in- formatika ez dira, ordea, informazioaren autopistak eragin dituen eremu baka- rrak. Industria bera ere ari da prestatzen aldaketarako. Eskoriatzako Irakasle Es- kolak ekainean martxan ja- rriko duen proiektua horren

adibide dugu, bertako ar- duradun den Mikel Usabia- garen hitzek adierazten duten bezala: «Multimediek bertako enpresen konpetiti- bitatea eta produktibitatea bultzatzeko eskaintzen di- tuzten aukerak aztertzeke asmoa dugu, ondoren jada praktikara pasatzeko». De- ba Garaiko Mankomunita- tea eta Gipuzkoako Dipu- tazioak jarritako diruarekin bultzatu da proiektu hau. Diru inbertsio handiak es- katzen baititu informazioa- ren autopistak. Batzuen us- tez, handiegia, beste ba- tzuen arabera, ez hain uto- pikoak. Hemendik gutxira guztiok izan dezakegun or- denagailuak erantzungo di- gu.

Amagoia Iban

«Hemen geratuta ezingo nintzateke operatik bizi»

Pariseko La Bastille aretoan, Milango Scalan, Londreseko Covent Garden-en... munduko opera aretorik garrantzitsuenetan arrakasta izan duen sopranoak bere gorputz txiki eta begi biziez hartu gintuen Hondarribian. Fiteron jaiotako emakume hau ezin zen luzaro mintzatu, baina bai aberats. Izan ere, biharamunean Irunen eskaini behar zuen kontzertuak isiltasuna eskatzen zion hainbeste txalo jasotako ahotsari.

«Ardatz batean oinarritu izan dut beti etorkizuna: egiten dudana ongi egitea».

ARGIA. Fiterokoa behar-
rean, Milagrokoa dirudi-
zu.

MARIA BAYO. Lanbi-
de honetan, hemen sortu
diren profesional guztiak
dira apur bat Milagrokoak.
Gehienak mirariz kanporatu
baikara.

A. Zure kasuan nabarme-
na da miraria, inolako
musika girorik ez zuen ne-
kazari etxean jaioa izanik.

M.B. Fiteron lirikaren
mundua guztiz ezezaguna
da. Baina kantua barruan
daramazun zerbait denez,
nire ustez behintzat, aurrera
egiten duzu. Nik musikara-
ko joera izan dut betidanik.
Hitz egiten hasi nintzenean
kantatzeari ekin nion, eta
hori barrutik zetorren.

A. Iruñeko kontserbatorio-
ra joan zinen, bide horri
jarraitzearren. Kontserba-
torio honek musikari onak
sortu izana ospea du, baina
ez da berdin gertatzen
kantu sailarekin. Zergatik?

M.B. Kontserbatorioetako
kantu eskolak nahiko aza-

lekoak izaten dira norma-
lean. Baliabide nahiko
dituztelako, batez ere. Musi-
ka kontserbatorio batean go-
bezia nabarmenak daude
beti. Kantu ikastaroak ez di-
ra nahikoak. Dena den, sa-
koneko arazoa da, ez soilik
kantuaren alorrekoa.

A. Kantu eskola batek ar-
azo hori konponduko luke?

M.B. Oso zaila da kantua
eskola bat antolatzea. Musi-
ka irakaskuntza osoa, or-
korrean, beste era batera
moldatu beharko litzateke.
Irakasteko erak, kasu, des-
berdina beharko luke. Go-
bezia handiak daude, eta
bistakoa da atzerrian beste
maila bat dagoela arlo honetan.

A. Zailtasunak zailtasun, abeslari gazteen belaunaldi emankorra loratu da azken aldian. Emakumezkoak gebienak.

M.B. Badira gizonak ere. Eguneroko lanari esker aterra gara guztiak, gure balioaren proba ekitaldi bakoitzean berretsiz. Arrakastaren % 90 lanean datza. Nire irakaslea izan zen Edurne Agurrek zioenarekin ados naiz: % 10 talentua da, gainontzekoa, lana.

A. Teresa Berganzarekin parekatu izan zaituzte askotan. Kantatzeko eragatik baino, zure ibilbide profesionala jorratzeko eragatik gehiago. *Ados al zaude konparaketa honekin?*

M.B. Argi dago kantatzeko eragatik ezin gaituztela parekatu. Ibilbide profesionalan, aldiz, badira agian antzekotasun batzuk. Laneako jardunean erabili dugun seriotasunagatik izan gaitetzke, apika, parekoak.

A. Pertsonalki ere baduzue barremanik.

M.B. Oso estua gainera. Teresa Berganzak ezagutu eta entzun ninduen une beretik bere babes humano eta morala izan dut. Berak emandako aholkuak jarraitzen ditut, noski, bere jakinduria eskuratuko banu zoriontsua nintzateke-eta; baina musika irizpideetan bakarrik dugu antza.

A. Haren besoetakoa zarela diotenekin ados al zaude?

M.B. Hori tontakeria da. Egia da bere iritziek zeresan handia dutela, baina ez da nahikoa. Zu gomendatu egin bazaituzte, eta ez baduzu ongi kantatzen, ez dizute berriro deitzen.

«Koadrilatxo batzuek kontrolatzen dituztela Espainiako zirkuituak? Neure bidea egiten saiatu naiz beti. Ez dut horrelakorik ezagutzen. Batez ere nire jarduna atzerrian egin izan dudalako».

■ «Ez naiz promesa bat; hori hemengo kazetariaren asmakizun bat da; kanpokoek opera abeslari bat aipatzen dute, errealitate bat» ●

«Neure bizitza pertsonala
teloi atzean utzi behar izan
dut».

A. Askotan aipatu izan da Espainiako opera zirkuituan norbaiten besoetako izan behar duzula aurrera egiteko. Taldetxo batzuek monopolizatzen dituztela opera karteldegia.

M.B. Nire bidea egiten saiatu naiz beti, ez dut horrelakorik ezagutzen. Batez ere nire lana atzerrian egin izan dudalako.

Koadrila horiek ez ditut ezagutzen.

NORTASUN AGIRIA

«Maiatzaren 28an jaio nintzen, Fiteron, 1959 eta 1969 bitartean» ● Nekazarien alaba, aitaren ahots ona jaso duela aipatzen du ● Partitura bat memorizatu behar duenean, 8 ordu igarotzen ditu egunero pianoan ● Bertan egotea gero eta zailagoa gertatzen baldin bazaio ere,

Larrasoañeko etxea bakea eta kontzentrazioa eskuratzeko gune egokia du ● Senarra manager lanetan aritzen zaio ● «Zinemara ahal dudan guztietan joaten naiz; agian horregatik aukeratu nuen opera, antzezteko aukera ere ematen duelako» ● Alemana, frantsesa eta gaztelera menperatzen ditu

A. Sarri hitz egiten da izugarritzko abalmenak izanagatik ere bide bazterrean geratu diren kantari gazteez. Hori gainditu duzu. Nola ikusten duzu zure etorkizuna musika munduan?

M.B. Ardatz batean oinarritu izan dut beti etorkizuna: egiten dudana ongi egitea. Gainera, uste dut jada etanaila hemengo kazetariak behin eta berriro dioten «promesa». Bospasei urte daramatzat kantatzen, errealitate bat naiz. Atzerrian ez dute promesa batetaz hitz egiten, opera kantariak baxik.

A. Atzerria aipatzen duzu behin eta berriro. Kanpora joatea da errekonozimendua lortzeko era bakarra?

M.B. Pablo Sarasate kontserbatorioan ikasketak amaitu nituenean, atzerri joatea erabaki nuen, heldu

gabea ikusten nuelako neure burua, eta hemengo panorama oso zaila. Alemania aukeratu nuen irakasleak kultura germaniarrarekiko grina piztu zidalako.

■ «Nire irakaslea izan zen Edurne Agerrek zioenarekin bat nator: % 10 talentua da, gainontzekoa, lana» ●

Kostata, beka bat lortu nuen. Gayarre lehiaketa bi urte beranduago sortu zen, eta hona etorri nintzen ikasitakoa erakutsi asmoz. Fimalera heldu nintzen, eta ikasketa boltsa bat eman zidaten, 250.000 pezetakoa. Bekaren luzapena lortu ez arren, han geratzea erabaki nuen, bertan kontzertuak jotzen hasia bainintzen. Niri dagokidanez behintzat, onena izan zela uste dut.

A. 1988an eman zenuen osperako jauzia. Lehiaketek zein garrantzi izan zuten horretan?

M.B. Handia. Sariketek ez dute jarduera ziurtatzen, baina ezagutarazteko bide proposenetakoa dira hemen. Viñas, Callas eta Belbedere sariketak oso garrantzitsuak izan ziren nire ibilbidean. Lehen bietan fimalera iritsi nintzen, eta hirugarrena irabazi egin nuen. Hor izan zen eztanda.

A. Ordutik Londreseko Covent Gardenen erabateko arrakasta izatera heldu arte bide luzea izan duzu.

M.B. Madrilen eskaintako «Figaroren ezteiak»-en asko ezagutarazi nintzen. Gero Marseillara joan nintzen, eta handik Pariseko La Basti-

llera. Duela hiru urte Donostian kantatu nuenean ere arrakasta izan nuen. Hala ere, egia da atzerrian hemen baino gehiago kantatu izan dudala.

A. Musika irakaskuntzak duen azpiegitura arazoa ondoren ere agertzen dela esan nahi duzu?

M.B. Hemengoa ez da kanpokoa bezain zirkuitu ona. Egutegia aurrerapen

handiz osatu behar da, eta Kultura Ministerioak urtebeteko aurrerapenez jokatzen duenez, askotan ezin dut nire egutegia egokitu, bi urteko aurrerapena behar baitut gutxienez. Egutegia osatua dut jada. Horrez gain, hemengo musika panorama oso murrizta da, ez baitago areto nahikorik.

Hemen geratuko banintz, ezingo nintzateke operatik bizi.

«Teresa Berganzak emandako aholkuak jarraitzen ditut, noski, bere jakinduria eskuratuko banu zorionsua nintzateke-eta».

«Kultura Ministerioak urtebeteko aurrerapenez jokatzeko duenez, askotan ezin dut nire egutegia egokitu, bi urteko aurrerapena behar baitut gutxienez. Egutegia jada osatua dut. Horrez gain, hemengo musika panorama oso murrizta da, ez baitago areto nahikorik».

A. Alfredo Krausekin batera grabaturiko «Doña Francisquita» zarzuela salgai jarri berria da. Zer deritzozu jenero honen gorakadari?

M.B. Grabaketa hori eta gero beste batzuk egin ditut. Plácido Domingorekin azkena, «La Verbena de la Paloma». Hala ere, ez dut boom-etan sinesten.

A. Baina azken urteetan gero eta izen ospetsu gehiago ari dira animatzen orain arte «jenero ttipi» deitu izan dena kantatzera.

M.B. Uste dut zarzuelari operarekin erabiltzen diren irizpide berekin heldu behar zaiola. Azpiegitura eta zehaztasun ezagatik ez dira landu azken urteetan. Ahots aldetik, maiz, opera bera baino zailagoa da. Ttipi deitura ez da batere zehatza, nire ustez. Denetarik dago

jenero honetan, baina baita operan ere.

A. Zer izan da teloi atzean utzi behar izan duzun gauzarik baliagarriena?

■ «Berrindartzen ari den zarzuelari operarekin erabiltzen diren irizpide berekin heldu behar zaio» ●

M.B. Neure bizitza pertsonala, eksklusiboa baita zeharo ogibide hau. Areago maila bat lortu duzunean. Debozio antzeko zerbait da, eta horrela planteatzen duzu, edota bestela akabo. Ahotsari edozein txikikeriak eragiten dio.

A. Zer garrantzi du zisla sunak bokazio horretan?

M.B. Izugarria. Kontzertu baten aurretik ezin da gehiegi hitz egin. Kontzertu egin behar duzu. Zertu mistikoa da.

Kontzertu biren artean egun bat ezinbestekoa da funtzio batean hainbat energia erretzen baita eta gero berreskuratu egin behar baita beste funtzio ontan eskaini ahal izateko.

A. Zein izan da zure bizitza profesionalean kantatzen duzun do-rik garrantzitsuena?

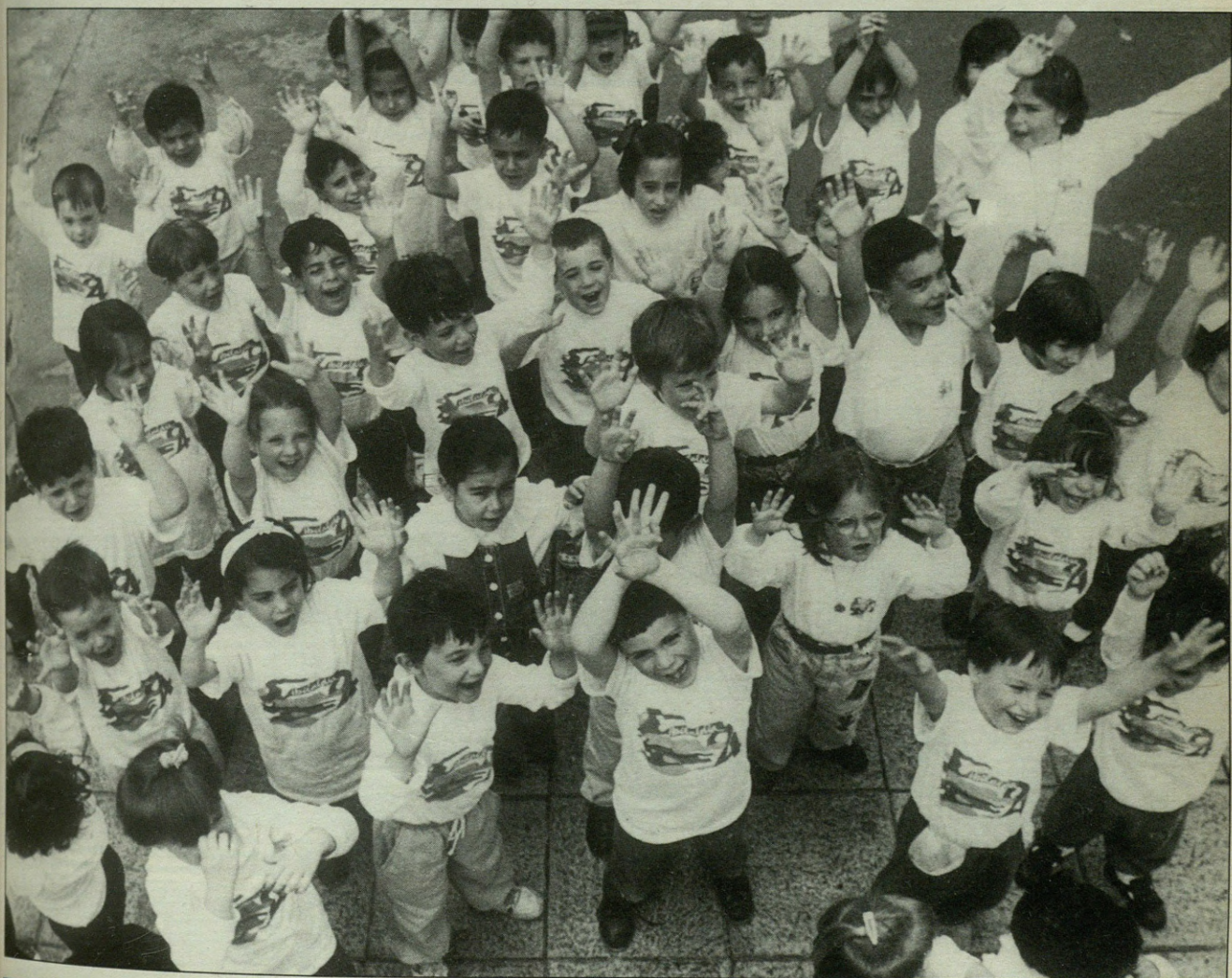
M.B. La Bastillen, Parisko Milango Scalan eta Londreseko Covent Gardenen. Buenos Aireseko Colón aretoa ere oso hunkigarria izan da niretzat.

A magoia | ban

BILBOK EUSKARA HEGAN DARABIL

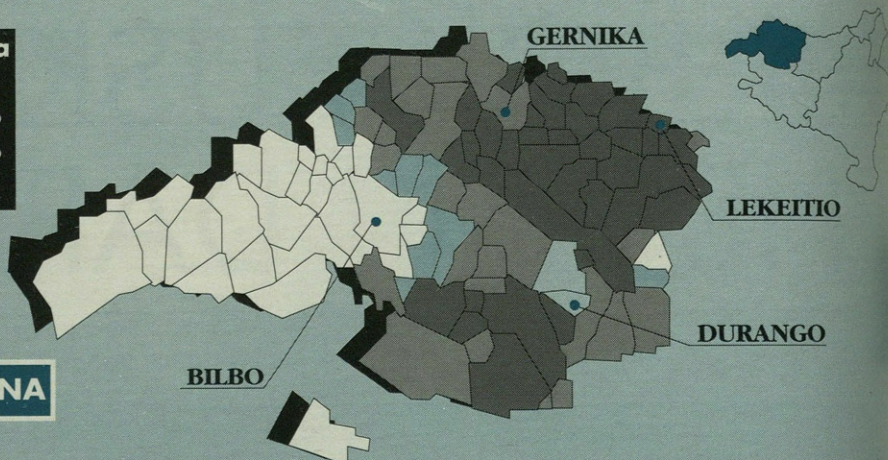
'BILBAU', ZELAN ALDATU ZAREN! Euskararen egoeraz hamaika bilbotarren gogoetak. **ABUSU, HISTORIADUN ZIRKUITUA.** Meatzarien auzune euskaltzaleen topagune. **BERREGITURAKETA XEDE.** Konfluentziatik urtebetera ikastolak etorkizunari begira. **ABUSUKO EREDUA HELBURU.** Hezkuntz ereduen bilakaera aztergai

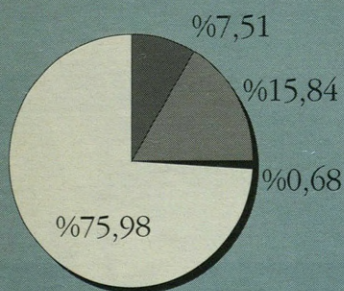
Euskaldunen portzentaia

- 1.Z. > %80
- 2.Z. % 45 - % 79,9
- 3.Z. % 20 - % 44,9
- 4.Z. < % 20

HIZKUNTZA GAITASUNA

- EUSKALDUN ELEBAKARRAK:**
Euskaraz baino ez dakitenak
- ELEBIDUN FUNTZIONALAK:**
Euskaraz eta erdaraz ongi mintzatzun direnak
- ELEBIDUN HARZAILEAK:**
Euskaraz zerbait hitz egin, edo jakin ez arren, ongi ulertzen dutenak
- ERDALDUN ELEBAKARRAK:**
Erdaraz baino ez dakitenak

ITURRIA.
EUSKO JAURLARITZAKO HIZKUNTZ
POLITIKA IDAZKARITZA NAGUSIA.
1991ko SOZIOLINGUISTIKAZKO
INKESTA

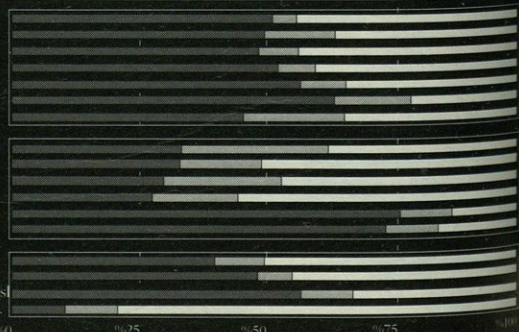

1991n Hizkuntz politika Idazkaritza Nagusiak egindako soziolinguistikazko inkestan, galdera hauek egin zitzaizkien besteak beste, bizkaitar euskaldun nahiz erdaldunei.

Bizkaiko biztanleria osoa (euskaldunak nahiz erdaldunak)	Guztiz konforme/ Nahikoa konforme	Ez alde ez kontra	Guztiz kontra/ Nahikoa kontra	Ed/te
Euskara jakitea ez da aski. Eguneru hiz egin behar da	87	5	5	2
Euskaldun gutxi tokitan biltzeko ekintzak behar dira	81	11	6	3
Ezinbestekoa da haur guztiek euskara ikastea	79	8	12	1
Euskal Herriko administrazio publikoan sartzeko euskara jakin beharko litzateke	58	8	32	2
Euskal Herriko TB/irratiek programa gehiago beharko lukete euskaraz	56	15	26	4
Benetan euskaldun izateko euskaraz jakin behar da	38	7	53	2
Ondo iruditzen zait udal batzuek euskara bakarrik erabiltzea	33	9	54	3
Euskaldunek euskaraz hitz egin behar dute denek ez jakin arn	32	7	58	3

EUSKALDUNEN HIZKUNTZ ERABILERA SOLASKIEK EUSKARAZ DAKITEN ALA EZ KONTUAN HARTU GABE

1. Aiton - amonekin
2. Amarekin
3. Aitarekin
4. Senar - emaztearekin
5. Anai - arrebekin
6. Seme - alabekin
7. Etxean
8. Lagunartean
9. Dendetako saltzaileekin
10. Zure lankideekin
11. Zure nagusiekin
12. Merkatuko jendearekin
13. Parrokiko apaizarekin
14. Bankuan
15. Udaletxean
16. Seme - alaberi eskolako irakasleekin
17. Osasun - zerbitzuetako bulegoan

ITURRIA: Hizkuntza politikarako idazkaritza nagusia. Eusko Jaurlaritza, 1991

'BILBAU', ZELAN ALDATU ZAREN!

Errealitate desberdinetako bizilagunak, hainbat 'Bilboko seme-alaba' bildu ditugu orriotan eta bakoitzak iritzia eman digu Bilbon euskarak duen osasunaz. Batzuk euskara hutsez bizi dira, beste batzuk gaztelera hutsez. «Orduan, zergatik sartu dituzte hemen?» galdetuko du batek baino gehiagok. Euskaldun askok baino hobeto ezagutzen dutelako Bilbo.

ARGIA. Bilbon leben baino gehiago hitz egiten da euskaraz?

LAURA MINTEGI. Euskarazko klaseetara joan arte ez nuen Bilbon euskarazko hitz bakar bat entzun. Gaur

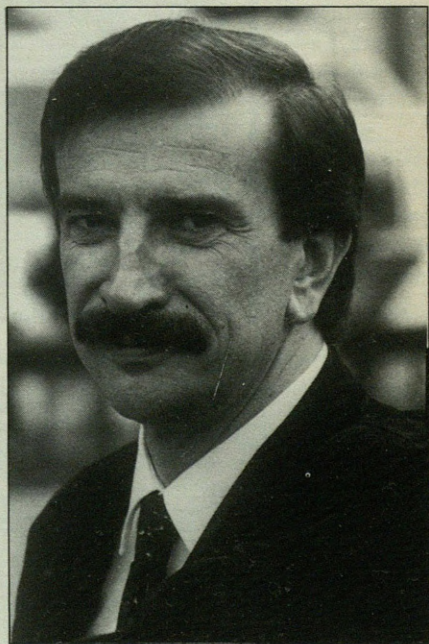
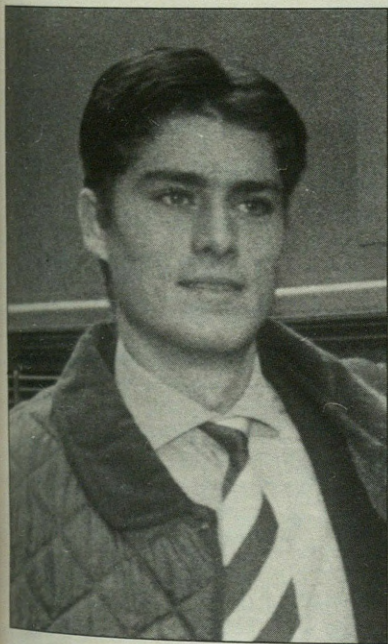
egun euskara hutsez bizi naiz. Beraz, gaur egun posible dela frogatu da. Ibilaldia Abusu bezalako auzune batean egitea garai batean kanpotik etorritako eta gaur egun euskaldundu diren

pertsonei omenaldia eta merezitako errekonozimendu bezala ulertzen dut, Bilbo auzuneetatik erdigunera euskaldundu delako. Pertsona hauek izan dira Bilboko *baskitoak* xaxatu dituz-

tenak.

ENEKO LANDABURU.

Gaur egun behintzat euskaraz hitz egiten entzuten da. Euskara ikasten hasi nintzenean, 16 urte nituela, ez zegoen horrelakorik Bilbon. Hala ere, euskaldunak tinko mantendu behar dira euskararen erabilera dela eta ez dela. Askotan, nahiz eta gehienak euskaldunak izan, beldurrez edo, ez dute hizkuntza hau erabiltzen. Euskararen inguruan badaude

Julen Gerreroren ustez, etorkinen ondorengoei harreman naturala dute euskararekin. Laura Mintegi idazleak, aldiz, Bilbon euskara hutsez bizi dela aitortu digu. Josu Ortuondo alkatearen aburuz, hizkuntzaren aldeko ekintza ugariak osasun sintoma dira. (Argazkiak: Xouse Simal).

hainbat tabu eta ez dut uste hauek gure hizkuntzaren onerako direnik. Euskaldunek erabilerari ekin behar diote, eta ez dakitenek ere interesa adierazi beharko lukete.

ASUN GOIKOETXEA.

Lehen baino gehiago hitz egiten da. Kasko Zaharrean, adibidez, asko entzuten da; batez ere, gazte eta umeen artean. Egia da heldu askok behartuta ikasi dutela eus-

kara, lana topatzeko-eta, baina gero eta gehiago entzuten da euskara Bilbon.

ARGIA. *Athletic euskalduntzeko asmoa duzu?*

JOSE MARIA GORORDO.

Noski, baina ikastea baino euskararen erabilera da kezkatzen nauena, gazte eta umeek euskaraz jakin arren askotan ez dutelako erabiltzen, eta zer esanik ez helduak. Bilboko erakunde

publikoetan, adibidez, ez da behar beste erabiltzen eta alde horretatik gehiago egin daitekeela eta egin behar dela aldarrikatzen dut. Erabilera eza honek hainbat ondorio ditu, esaterako, gazteleraz hitz egitea solaskidea euskalduna dela ez dakigulako.

ARGIA. *Euskararen inguruko nabiko ekimen antolatzen al da Bilbon?*

JOSU ORTUONDO.

Haztea beti da mesedegarria eta euskara Bilbon hazten ari da. Hil honetan, euskarazko irakaskuntzaren kalitateari buruzko jardunaldiak izan dira, eta Iturrin Jardunaldietan ere euskararen inguruko 10 ekitalditik gora izan dira. Pozgarria da ekimen guzti hauen berri edukitzea, euskara Bilbon sustatzeko ekimen horiek lagun askorentzat dakarten lana, ardura eta gogo bizia kontuan izanik. Izan daitezela, bada, nire hitzak bulzagarri denontzat eta balio dezatela guztiok euskara ezagutzeko eta gozatzeko gonbidapentzat.

ARGIA. *Nolakoa da eus-*

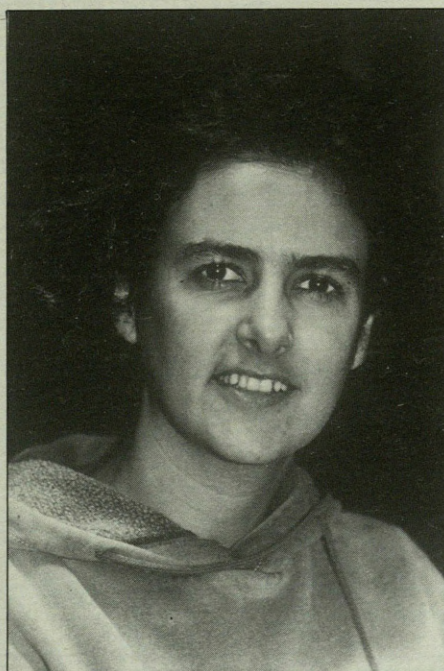
Jose Alberto Pradera baina da euskararen geroaz. (Argazkia: Xouse Sima).

kararen osasuna Bilbon mugimendu ekologistak.

JULEN REKONDO.

Mugimendu alternatibaren izenekoetan euskararen presentziazko esfortzuak erezia egin da argitalpen mailan, baina hala ere, bilerak, topaketa eta ekitaldiak.

Erabilera eta ezagueraren arteko jauzia da itaundutakoen kezka nagusietakobat ●

Ines Intxausti kazetariaren ustez, Kasko Zaharretik hasita, auzune guztietara zabalduko den berreskalduntze prozesuari ekin behar zaio. (Argazkia: Xouse Sima).

C · A · S · A P · E · D · R · O

CAFE BAR

BILBAO

ONDO IBILI ETA BAPO AFALDU **BILBAO** ALDEAN

PLAZA NUEVA,6 TEL: (94)415 16 71 BILBO 48005

★ NAZIO ARAZOA ★ OSASUNA ★
 ★ ANTINPERIALISMOA ★ LITERATURA ★
 ★ ANARKISMOA ★ ENTSEGUA ★ LANA ★
 ★ HIRIAK ★ ANTIMILITARISMOA ★
 ★ MARXISMOA ★ ERRESISTENTZIA ★
 ★ FEMINISMOA ★ GAZTERIA ★ LEGEA ★
 ★ KOMUNIKAZIOA ★ EKOLOGIA ★
 ★ IKASKETAK ★ KULTUR ESPRESIOAK ★
 ★ HISTORIA ★ SEXUALITATEA ★...

liki liburutegia

Iturribide 66 48006 BILBO Tel/Fax 94/4338592

tan euskara hizkuntza mar-jinatua dela uste dut.

ARGIA. Zeintzuk dira euskararen mugak Bilbon?

INES INTXAUSTI. Gai-nekoa eta behekoa, hots, klase sozialez hitz egiten ari naiz. *Yuppi* eta Bilboko goi mailako klaseen munduan euskara ez existitzeaz gainera, askotan esaera frankistak entzuten dira, «*bablame en cristiano*» bezalakoak. Euskara bultzatu behar dugu Kasko Zaharretik gorantz Bilboko auzune aberatsak konkistatuz, euskara ura izango balitz Bilbo osoa euskaraz blai utziz. Zaila da, baina eguneroko ariketa bihur dezakegu.

ARGIA. Ibar Ezkerran bizi zara eta hango errealitatea

GURE hiri ez hain maitean euskara irakatsi eta ikasi egiten da; gero eta gehiago; asko. Soziolinguistek dioten bezala, hala ere, motibazio instrumentala egunetik egunera gailentzen zaio integratzaileari. Zer instrumentalago, baina, integratzea baino?

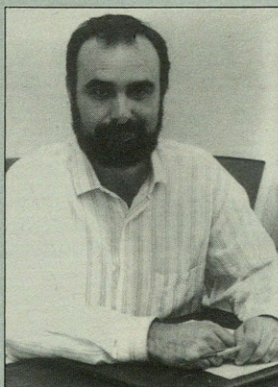
Iruditzen zait niri euskal bataio berantkorrekoak indarreango euskal kulturaren integratu garena, eta ez inguru hurbilean genuen hizkuntza komunitatean. Are gehiago, bide normalek zetozen euskaldun asko, geure erdal urteetako ezagunak gehienak, baztertuak izan direla, ezin izan dutela gure meritu handiko hizkera-protesian identifikatu. Eta orain gune bat eraiki behar omen dugu, inguruak ez baitu laguntzen. Barrua bera ere, ez dakit oso lagungarria du-

oso desberdina da; nola da-kusasu euskararen egoera zona horretan?

JULEN GUERRERO.

Bai, egia da oso egoera desberdina bizi dugula Ibaizabalaren Ibar ezkerrean. Apurka aurrera doa euskara, ba-

Bilboko 'bilbotarrak'

JOSE JOAQUIN GALLASTEGI

Bilboko Udaletxeko Euskara Zerbitzuko arduraduna

gun.

Badabil, bai, Bilboaldean asmo nagusi bat, baita euskaldun askoren gogoan ere: ostiral arratsean hiria abandonatzearena; horixe motibazio instrumental ala integratzailea?

Inork ez digu, bitartean, euskaldun periferikoak garelara aurpegira botako. Ez dago masailak gorritzeko beldurrik, oraindik

bizirik egon arren arbaso bihurtu ditugunekin ondo aditu ez, baina bertsolari puntakoenak, era Garzianena, eta enziklopedia bat eta bestea ondo baino hobeto ulertzen ditugulako. Analfabeto horiek baino askoz hobeak. Hurrengo portzentaien bila, euskararen erabilera Arenalean baino, Laredo-ko hondartzan neurtzea hobe, fidagarriago.

Aurrekoaren salbuespen, badatozkit burura euskaldun jaiotzez ziren hiru ezagun: lehenak asteburu mordoa eman du hiriko auzo batzuetan egiten zen —eta den— euskara biltzen eta aztertzen; bigarrena, ixila bezain ausarta, poemak izkiriartzen saiatzen da itxura arestianoak alde batera utzita; hirugarrena lehengoan ikusi nuen telebistan extralurtarretaz berbetan.

tez ere jende gazte eta umeen artean, baina egia da bestetik, erabilerari dagokionez ez dela behar beste finkatu. Portugaleteko errealitatea erabat desberdina da, hau da, bertan bizi diren gehienak etorkinak

dira eta hauek, orokorrean, euskararekiko duten kontzientzia eskasa da. Hala ere, euren seme-alaben artean euskara beste egoera batean bizi da, eta hauen kontzientzia askoz finkoagoa eta euskal bizitzan askoz inte-

Pinocchio

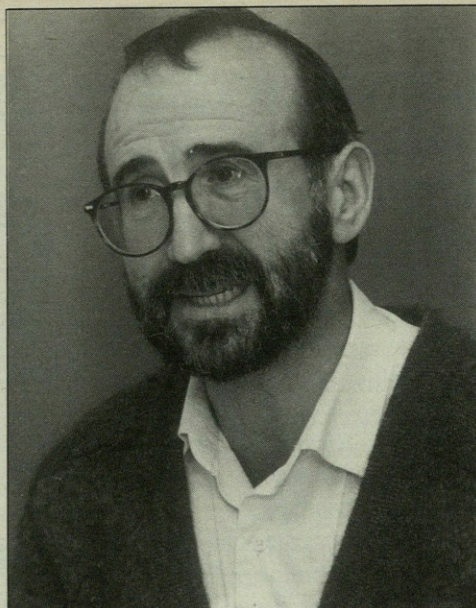
- ❖ JOKUAK
- ❖ PUZZLEAK
- ❖ KOMETA AKROBATIKOAK
- ❖ TXONTXONGILOAK
- ❖ EGURREZKO JOSTAILUAK

Somera, 6 - BILBO ZAHARRA - TEL: (94) 416 15 96

Aiara
moda

Tenderia, 23 (Alde Zaharra)
Tel. & Fax 479 04 90

48005 BILBO

Erabilera eta ezagueraren arteko amildegia da itaundutako gehienek kezka nagusietako bat, Eneko Landaburu naturistarena kasu. Tasio Erkiziaren aburuz, berriz, PSE-EE Bilbon aurrera eramaten ari den hizkuntza politika oztopo gertatzen ari da hiria berreuskalduntzeko (Argazkia: Ander Gillenea).

gratuagoa da.

ARGIA. Zeintzuk dira Bilbon euskararen gaitzak?

TASIO ERKIZIA Bilbon PSOEek daraman politika eskasa eta maltzurra dugu gaitz larriena; eskola askotan A eredu mantentzen da eta euskararen kontrako irakasle eta guraso asko aurki daitezkeelako. Administrazioan ez dago euskaraz hitz egiterik, Justizia mailan ere Bilbon ez dago epaile euskaldunik, kale mailan euskararen presentzia urria da, eta abar. Erdara dugu Bilbon bizitza esparru gehienetan nagusi.

Baina bestetik, badaude Bilbon hainbat ikastola, Abusukoa kasu, talde eta ekimen, tinko eta adoretu ari direnak. Santutxun sek-

tore zabal bat euskaraz mintzatzen da; Deustuan giro polita dago; Txurdinagako Institutuko gazteak ere ari dira euskararen inguruko

Haurrak eta gazteak dira euskaraz gehien mintzo direnak; berreskurapenean giltzarri izan daitezke ●

hainbat gauza egiten.... Baina Bilbon euskara arrisku bizon dago, eta gure esku dago biltzea eta gure esku-bideak defenditzea.

ARGIA. Baikorra zara euskararen egoeraz mintzatzeko orduan?

JOSE ALBERTO PRADERA

Gure herriarentzat hain rrantzitsua den gai honetarako beharrezkoa da bai jarrera guztiz ezkorrak baita euforikoak saihestea ere. Objektiboki begiratuta, euskararen egoera benetan baikorra dela uste dut, eta atzeratze begirada bat luzatzen badugu aurrerapauso handiak emateko direla argi dago. Euskararen irakaskuntzaren normalizazioa; D ereduen inguruko eskarien gorakada; komunikabide euskaldunak; Administrazioaren euskalduntze prozesua... Guzti hau euskarara itzartu eta aurrera doazela ezaugarria da. Unibertsitate mailako ikasleek euskaraz jakiteak eta euskara lehen hizkuntza duen haur kopurua euskararen etorkizunari itxaropenez begiratu behar digute. Ahaztu behar dugula, gure gizarte soziolinguistikoa hizkuntza ahulena izateko jarraitzen du eta.

Horrexegatik diot baina ikuspuntu erabat ezkorrak baita baikorregiak ere saiatu behar direla. Bilbon izango lirateke kaltegarri.

Myriam Gartzia

Taberna - Jatetxea BIZKAIA - BI

Juan Angel Gorostiaga

- Eguneroko menuak

- Kazuelitak

- Denetariko pintxoak

C/. Jardines, 2
tel: 415 23 08

48005 BILBO

MUGA TABERNA

Marca Muñoa, 8
Bilbo Zaharra

HISTORIADUN ZIRKUITUA

Abusu Bilboko auzune historikoa dugu. Bilbo Zaharra, Bilboko sorgunearen ondoan kokatua, XIX. mendetik aurrera meatzarien auzune izan zen. Bertan, garai batean, Arrigorriagako euskara aldakia nagusia izan zen. Ibilaldian Euskal Herriko euskalki denak bilduko dira bertan.

Zenbat aldatu den mende hasierako Abusu! («Bilbo eta itsasadarreko herriak postatzartelan». Egileak: Luis Amann eta Roman Alonso de Miguel).

■ Aditu batzuen arabera, «Bilbao» da Bilboren benetakoa izen euskalduna.

■ Bilboko euskarazko lehendabiziko testuek 1646ko data daramate, Betolaza idazleak idatzitakoak. Zenbait ikerketaren arabera, Abusu auzunean Arrigorriaga aldeko aldakia hitz egiten zen, hau da, Ibaizabalaren ibar eskuinean hitz egiten zena. Abusu zen honen azken muga, hemendik aurrera Bilboko euskara baitzen nagusi. Arrigorriaga aldeko euskara honen ezaugarri nagusia zenbait hizkien bustidura da.

■ Abusu izan zen Bilboko uren hornitzailea (Bolintxu) hiri honen sorreratik. Bilbo hazi zen heinean, ur-hartze berriak burutu ziren. 1880an bi lurrin makina eraiki zi-

BIDAIA HANDITAN

espezialduko talde baten esperientzia

ASIA * AFRIKA * EEBB *
HEGOAMERIKA - RAKO
programa bereziak

Trekking HIMALAYAN...

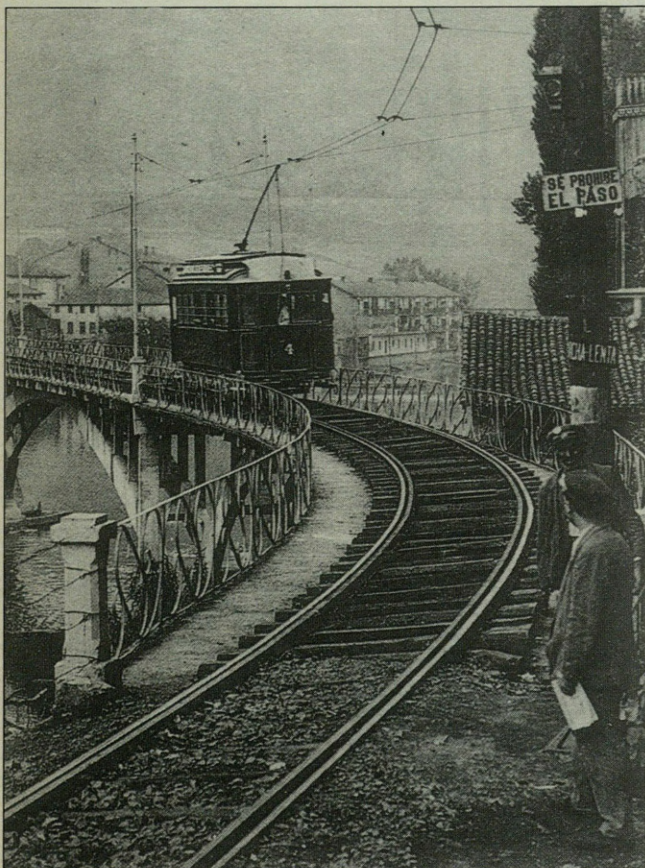
ZURE BIDAIA
neurritu diseinatu

LEDESMA 10615-2 BILBO
Tel: (94) 424 00 11

ABUSU AUZUNEA

1964ean desagertua, Abusu zeharkatzen zuen tranbia izan zen Bilboko azkena.

(«Bilbo eta bere itsasadarreko herriak postatzartelan». Egileak: Luis Amann eta Roman Alonso de Miguel).

tuzen, gaur egun desagertutako San Cristobal irlan, ur hauek udalerrri guztira banatzeko.

■ Albusu izeneko errota eman zion izena auzune honi 1640 inguruan, hura baserri talde bat besterik ez

zela. «Abuso» izenaz ere ezaguna zen.

■ Oiargan tontorrean kokatutako San Luis eta Esperanza burdin meategiak (1876) izan ziren auzune honen handitzearen arrazoiak, Bilbo inguruko hainbat auzategi eta udalerriren antzera. Baina bereziki Abusun, Ibaizabalen gertutasunak fabrikazio tokia bihurtu baitzuen auzunea antzinatik.

■ Abusun kokatutako meategiok Ibaizabalen eragin zuzena izan zuten. Ibaizabalen kolore marroia (ez gaur egungo definiezina) meategien lur garbiketaren ondorioa baitzen.

■ Abusu, mendia eta ibaia-aren artean sortutako auzunea dugu, Oiargan tontorra eta Ibaizabalen artean. Gaur egun Bilbo eta Arrigorriaga udalerrien mugetan lekutzen da eta honen adibide dugu Abusuko ikastola, Arrigorriagako Udalaren aretoetan dagoena.

■ Bilboko auzune historiko honetan Ibilaldia egingo da, 1.000 litro sagardo, 1.000 litro patxaran eta 10.000 lata garagardorekin. Jateko 800

ARABA ETA NAFARROATIK: Partzuergoaren aparkalekua izango duzue egokiena autoa uzteko.

kilo solomo eta 500 kilo berrugihar, besteak beste, hinkoa izan daitezke.

■ Ibilaldiaren inguruan, azken hilabete honetan, pertsona aritu dira, baita ospakizun egunerako 1.600 pertsonak lan egingo duten

la casa de la montaña
mendiko etxea
mendiko materialea

● Autonomia, 9 - tel: (94) 4442427 - 48012 BILBO
Somera, 24 - tel: (94) 416 82 53 - 48005 BILBO
fax: (94) 444 16 26

ITSAS ALDE kafeteria

Muguru, 4 - GALDAKAO
Tel: 4571666

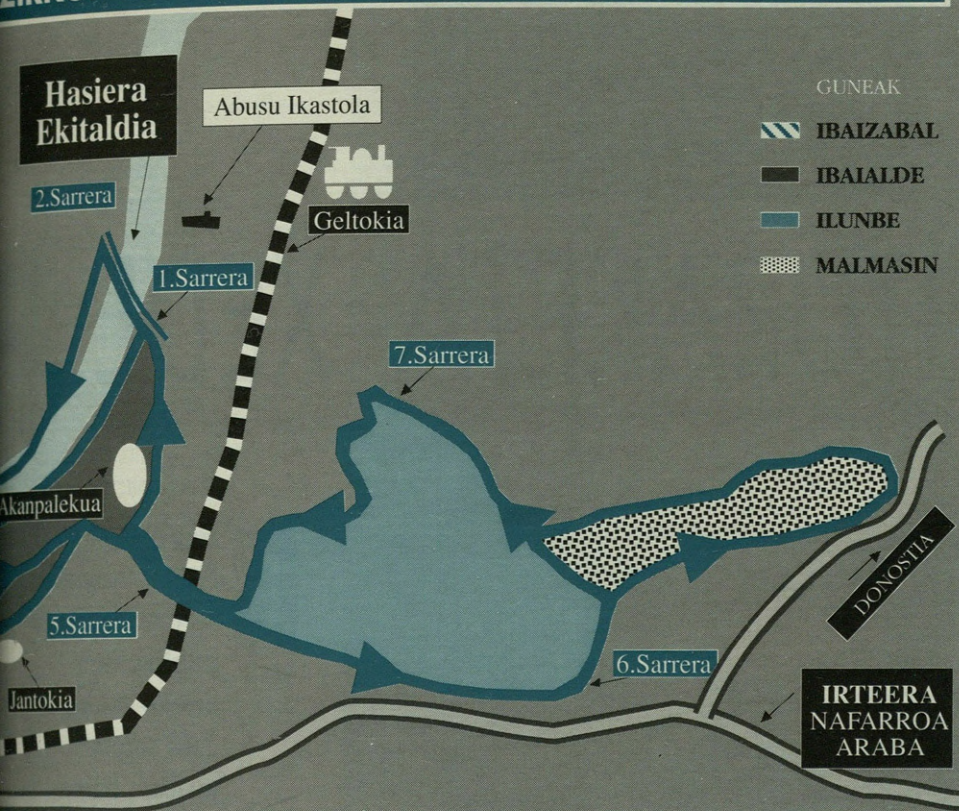
TERRAZA * GOZARIAK
PINTXOAK * KAFEAK

PUB MOZORRO
KOPAK ETA
GIRO ALAIA

C.I.F.E-48471338 C/ Zamakoa, 14
Telef. 456 62 80 - GALDAKAO

ZIRKUITORA ZUZEN HELTZEKO

Arigorriagako bidesaretik aurrera, eskuineko bidea ibilaldira zuzentzen diren zatiz izango da erabat. Argi adieraziko da auto-

pista irteera eta Uren Partzuergorako norabidea. Aparkaleku honetatik 15 minutu oinez izango dituzue Ibilaldiko zirkuituko

6. sarreraraino. Ez, bada, horretarako autoa alferrik har.

Trenetorritik gero, Oiaraneko tren-geltokia

Abusun bertan duzue.

GIPUZKOA ETA IPAR EUSKAL HERRITIK:

Autopistatik Zaballburuko Bilbo Erdigunea irteera hartu behar duzue, eta autoa uzteko toki egokiena San Adrian auzunean izango duzue. Dena den, igande goizean Bilboko beste zona batzuetan aparkatzea posible da.

Errepide nagusitik bazatozte Bolueta-iraino hurbil zaitezke aparkatzera —Bilbora sartu baino lehen Atxurirako saihesbidea hartuta—.

Trenetorritik gero, Atxuriko geltokian jaitsi, hortik, oinez Abusuraino beste 15 minutu inguruko bidea izango duzue.

BILBOTIK: Bilboko erdigunera sartzen zaretenok, Abandoko tren-geltokitik —10 minutu eta prezio berezian— abiatuko diren trenak hartzea duzue aukerarik onena. Hauek Oiaran Abusuko tren-geltokiraino eramango

musutruk. Antolatzaileen arabera, eta eguraldiak laguntzen badu, 100.000 pertsona hurbilduko dira Abusuraino maiatzaren 29an.

■ Abusuko ikastolan lau andereño eta 70 bat haur

aritzen dira, bi eta sei urte artekoak, eskolaurrean. Ikastola honen alde autobus gehien bete dituzten eskualdeak Bizkaiko Lea Artibai eta Busturialdea ditugu.

■ Ibilaldia kaleratzeko

7.000 kartel, 60.000 esku-paper eta 40.000 kamiseta eta txandal egin dira.

■ Maiatzaren 29an hainbat ekitaldi izango ditugu baina rockzaleek izango dute zer ikusi eta zer entzun Abusun; Ume Gaiztoak, Bala Gal-

duak, Exkixu, Egan, Bittor Aiape eta Zubipeko Swingek garai bateko meatzek baino zarata handiagoa egingo dute ziur aski.

Myriam Gartzia

DORREKO LABEA

Bokatak

Pan artesano

Bolleria

Torre 3 Alde Zaharra BILBO
TEL: 4153834

ASTEBURUETAN GAUEZ ETA IGANDEETAN ZABALIK

IÑAKI'REN TABERNA

INAKI EGUSKIZA BEASKOETXEA -
D.N.I. 14.528.918

Barrenkalie Barrena, 14
telefono 415 09 54
48005 - BILBO

"EGUNEROKO MENUA"

BERREGITURAKETA XEDE

Hezkuntza Sailak PSEk eta EAJk sare pribatuko ikastolak finantzatzeko iaz sinatu akordioa ez duela bete nahi salatu du Ikastolen Elkarteak. (Argazkia: Olalde).

Urtea bete da EAEko ikastolek sare pribatua eta publikoaren arteko aukera egin zutela; tartean, baina, hainbat gauza gertatzen ari dira. Ikastolen mugimendua une garrantzitsuan da.

URTEBETE joan da ikastolek, iazko maiatzaren 25ean, Euskal Eskola Publikoaren Legeak arauturiko irakaskuntza sare publikoala pribatuaren arteko hautua egin zutenetik; eta ur-

PEÑA

ALDIZKARIAK EGUNKARIAK

- BAZKIDE ZERBITZUAK
- BETIDANIK GALDAKAON

GALDAKAON
TEL: 456 42 77 / 456 01 72

Judizializatutako ikastolak, itxi gabeko zauriak

tebete, halaber, Fernando Buesa Hezkuntza sailburuak oihartzun handiko adierazpenak egin zituela: «Gaurtik aurrera ez dugu ikastolez hitz egingo, irakaskuntza publiko eta pribatuaz baizik». Egun, baina, badago zer esana ikastolez.

Ez da ikasturte lasaia izaten ari legearen araupeko lehendabizikoa; aitzitik, bi sareetako ikastoletan bada mugimendu franko. Horien artean, beharbada, Ikastolen Elkarrekin maiatzaren 14ean Iñaki Etxezarretaren ahotik egin salaketa izan da oihartzun gehien izandakoa. Etxezarretaren arabera, Hezkuntza Sailak PSOE eta EAJk iazko maiatzaren 4ean sinaturiko akordioa ez duela beteko aditzera eman du. Akordio honek, sare pribatuko ikastolen 1993-1997 bitarteko finantzabide baldintzak jasotzen ditu.

Hezkuntza Sailak 1993ko maiatza bitarteko diru kitapena egin du sare pribatuko ikastolekin. Hortik abendura bitartekoa eta urte hasieratik honakoa, hala ere, egiteko dago. «Birnegoziatu egin behar dela esan zaigu —diosku bere izenez azaldu nahi ez duen ikastolen el-

EMANA da ezagutzera Donostiako Probintzi Entzutegiaren 3. Sailak Azpeitia, Azkoitia eta Zestoako ikastolei buruz hartu erabakia: kooperatiba izaeraz geratu beharko dute irakaskuntza sare pribatuan. Zentruotan, nahiz gehiengoak publikoaren aldeko bozka eman zuen bi sareen arteko hautaketa bozketa, kooperatiba desegiteko beharrezkoa diren bi herenak ez ziren lortu; Hezkuntza Sailak, hala ere, onartuak zituen ikastolok publikatzeko dekretuak, egoera berean ziren Beasain, Zumaia, Elorrio, Altzaga, Leioa eta Gobelako ikastolekin legez. Administrazioak aurrea hartu zien epaileei.

karteko kide batek—, *baina batere aurrebaldintza eta aurremarkorik gabe*. Zentzu honetan, egungo testuinguruaren aurretiko erakusgarriak dira Jose Luis Avila Hezkuntza Saileko kontseilariordeak otsailean ARGIAN egin adierazpenak: «*Ikastolok jabetu dira legearen aurreko etapak igaro direla, eta gainontzekoen arau berak izango di-*

Azken boladan, baina, arazo honekiko jarrera aldaketa erakusten zuten kinuak baziren Hezkuntza Sailaren aldetik: dekretuz judizializatutako zentroetako irakasleak udan baino lehen izatekoak diren funtzionaritzako oposizioetatik at utzi izana esaterako. Hezkuntzak administrazioa eta auzitegien artean sor zitekeen egoera kaskasoa aurrikusten zuen. Eta halaxe gertatu da.

Oraindik zazpi ikastola epaileen erabakiaren zain direla, gehiegi luzatzen ari den afera da hauxe. Zebaitetan, zauriak sakonegiak dira jada. Epaileen erabakia ezagutu berriak diren ikastoletan jazotakoa horren erakusgarri dugu: zentrook osatu Izarraizpe kooperatiba hausteko arriskuan dago. Akordio eskaintzak eskaintza, auzi honetan denborak izango du azken hitza.

tuztela aurrerantzean».

Maiatzaren 4eko akordioa betetzea, baina, hil edo biziko kontua da ikastolentzat, are gehiago planifikazio oro akordio horretan zehaztu finantzabideak oinarritzat hartuta egin dire-

Azpeitia, Azkoitia eta Zestoako ikastolek sare pribatuan geratu behar dutela erabaki dute auzitegiek. Ederne Kochen argazkian, zentroetako «ikastolaren aldeko ordezkariak».

- MAILA GUZTIAK
- ORDUTEGI ZABALAK
(Goiz eta Arratsalde)
- NEGUAN 2,3,4,5
(Ordutako Ikastaroak)
- UDAN IKASTARO
(Trinkoak)

GALDAKAOKO UDALEUSKARATEGIA
Ibaizabal, 6-8 . tel. 456 61 74 . fax. 456 61 74 . 48960 GALDAKAO

"IRRINTZI KULTUR ELKARTEA"

- Mahai jokuak
- Astero bideo emankizunak
- Giro alaia

R o n d a k a l e a 2 0 B I L B O

Azterketetarako txuletak prestatzen hasiak

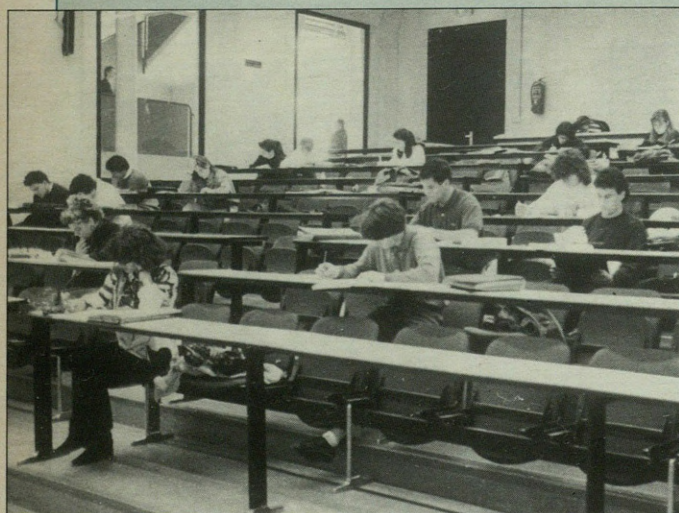
MADRIL eta Gasteizko Gobernuek data jarria dute sare publikora konfluituriko ikastetxetako irakasleen funtzionaritzatze prozesua burutzeko: urriaren 24a; publikaturiko ikastolei dagokienez, 1.381 langile izango dira horko gora beherak eza-gutuko dituztenak, denek

bigarren hizkuntza perfila —EAEko Hezkuntz sisteman altuena— gainditu beharko dutela derrigorrez.

Honela, ikastolotan 1987a geroztik lanean ari direnek ez dute funtzionari bihurtzerik izango. Halaber, froga gainditzen ez dutenei, kontratu la-

borala egingo zaie. Lehen azterketak udan baino lehen izatekoak dira.

Apirilaren 2an, Jose Luis Avila Hezkuntza Kontseilari ordea, argi mintzatu zen froga hauez itaunduta: «*oposizio mugatuak izateak ez du esanahi aurkeztutako irakasle guztiek funtzionari izaera ziurtatuta izango dutenik. Ez da oparirik izango*». Zenbait kasutan arazoak gerta daitezke laurrikosten da. Magisteritza eta titulurik gabeko irakasleek arazoak eduki ditzakete funtzionaritzan bidean.

Publikatutako ikastolei 1.381 irakasle azterketak egin beharko dituzte funtzionari bihurtzeko.

nean. Horrelakoetan ohi denez, EAJren bitartekaritza martxan jarria da jada. Batzuk zein besteen paper eta zereginak ikusita, batek

baino gehiagok egungo egoera hauteskunde atariko klabetan ulertzen du.

Mugimendua funtsezko unean

Lainbesteko oihartzunik izan ez duten arren —isiltasunarena da Ikastolen El-

karteak gai hauen inguruan eginiko hautua—, bestelako mugimendurik ere bada.

Batetik, martxoaren 24a sare pribatuko ikastolen konbentzioa egin zuten Arantzazun. Bertan, Zornotzako taldeaz ezaguna denak aurreratutako proiektu izan zen mintzagai nagusia hots, sare honetako ikastolak bilduko dituen balizko bigarren graduako kooperatiba. Ildo honetatik aurrera egiteko estatutuak onartu ziren, nahiz eta zenbait puntu —balizko kooperatiba berriak hartu beharreko norabidea kasu— zehazke diren oraindik.

Bada, baina, alor honetan azpimarratu beharrekoa. Izan ere, balizko bigarren graduako kooperatibaren proiektua EAEko legerian oinarritua dago, eta honetarako Ipar Euskal Herria eta Nafarroako ikastolen partehartzea ahalbideratzen duen arren, EAE kanpoko ikastolak bigarren mailako sozioak lirateke.

Hauxe izan daitezke Arantzazuko bileran Nafarroa eta Ipar Euskal Herria ikastolen partehartze urri-

URRETxiNDORRA LIBURUDENDA

EUSKAL KULTURGINTZA, S.A.
- LIBURUAK
- TEXTO LIBURUAK
- BIDEOAK
- MUSIKA
- JOKU DIDAKTIKOAK

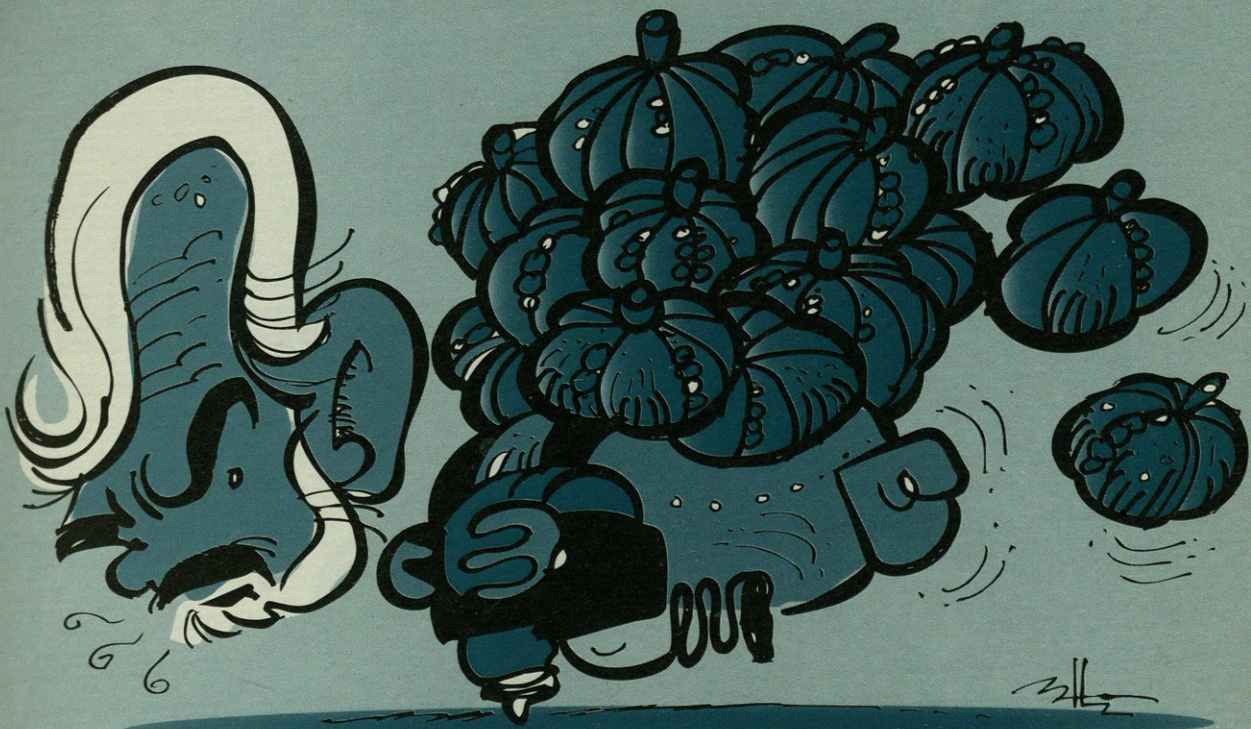
Ordutegia:
Horario ininteruptu:
9,30 a 20 h.

Iparragirre 26
tel. 4240228 - 4244396 - fax. 4244235
48011 BILBO

"ONARTE TABERNA"

- GIRO EUSKALDUNA
- MUSIKA ONA

J.B Uriarte48
tel- 4560000
GALDAKAO

Fernando Buesa Hezkuntza sailburuak kalabaza mingots franko eman dizkio ikastolen mugimenduari.

ren arrazoia. Nolanahi ere, ikastolak Europara begira ari dira, urte bukaerarako espero baita kooperatibak Europa mailan arautuko dituen legeria berria. Legeria honek mugaz bi aldeetako

ikastolak kooperatiba horretan estatus berekoak izan daitezen ahalbideratzea espero da.

Sare publikoko ikastolak ere, bestalde, talde bezala egituratzeko lanean ari dira.

Honela, «Ikastola publikoen manifestua» izeneko txostena idatzi eta banatua da. Txostenean, antolakuntzari dagokion alorrean, ikastolak sare publikoan talde berezitzat jotzeko hainbat arrazoi azpimarratzen dira. Idatzia, azkenik, Ikastola Publikoen Ordezkapenerako Organo Gorenaren Ordezkariei Elkartearen sortzeko proposamena dakar. Proposamen honek lege aldetik arazoak izan ditzake, baina.

Administrazioak, hala ere, ezezkoa eman dio ikastolokin era bateratuan hitz egiteari; publikazio prozesua banaka eramatea da Hezkuntza Sailaren estrategia. Sare bietako urratsak urrats, ikastolen mugimendua une garrantzitsuan da berregituraketa eta birdefinizio prozesuan. Balizko bi elkarteok testuinguru horretan uler daitezke.

Alberto Irazu

Sare publiko nahiz pribatuko ikastolak talde bezala berregituratzeko proposamenak eztabaidatzen ari dira egun ●

Gara

Gazte eta emakumearen moda

artecalle, nº. 22
CASCO VIEJO

TEL: (94) 415 10 83
48005 BILBO

"SUSTRAIAK"

- UDAKO ARROPA
- INDIATIK EKARRITA
- JANTZIAK
- OPARIAK
- ZILARRAK

Dorreko kalea 9
BILBO (Alde Zaharra)

*Maiatzaren 29an
bide guztiak
Bilboko Abusura
doaz
Trenbideak
beroziki*

USKO TRENBIDEAK. Donostia - eibar - durango - Zornotza - Galdakao - **BOLUETA**. (Zirkuitu
ENFE : ABANDOkO geltokitik Ollarganera (Zirkuitu

BILBAO
UDALA
AYUNTAMIENTO

ABUSUKO EREDUA HELBURU

Bilbon 8 ikastola daude federatuta, eta federatu gabeko hiru eliz-barrutian. Eskolaurrea da betetzen duten ziklo nagusia, OHOk eskaintza hain handia ez dela. Maila ertainetan ia ez da D ereduko eskaintzarik. Egoera honetan, Abusuk 0 eta 16 urte arteko ikastola osatu bat eraiki nahi du Ibilaldia abiapuntu hartuz.

BILALDIAREN lehen edizioa egin baino urtebete lehenago sortu zen Abusuko ikastola. 1987an sartu ziren Arrigorriagako Udalak utzitako lokaletan, eta bertan diraute egun, 76 ikasleekin, eskolaurreko zikloa betetzen.

Aurtengo Ibilaldiaren helburua garbi utzi du edizio honen arduradunetakoa den Joxe Angel Olabarriagak: «0 eta 16 urte arteko ikastola integral berria

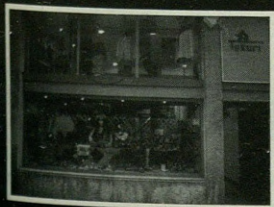
eraikitzea da helburua».

Abusu-La Peña gero eta handiagoa bilakatzen ari den auzunea da. Erdalduna eta kaletarra zeharo, Arrigorriaga, Basauri, Santutxu eta Bilbo-Zaharra inguruan dituela, azken urteetan ehundaka dira ikastolan sartu ezinda geratu diren haurrak, lekurik ez dela eta. Ez da kasu bakana. Bizkaiko Ikastolen Elkarteko idazkaria den Pedro Agirreren esanetan, gero eta nabarmen-

nagoa da joera hau: «Aspal-didanik ari gara ikusten eskaera handia dagoela 3 urteko seme-alabentzat. Bilbok ez du eskaintzen egon daitekeen D eredu eskaera. Eskolaurrean B eta D

Bilboko ikastolek ezin dute eskolaurreko euskarazko matrikulazio eskaera asetu.

TUZURI

- ERTAMERIKA
- ASIA
- MAGREB

Asmatu duzu!!

Ardura osoz aukeratutako artisau opariak

TUSURI Somera, 14 - tel: 4163005

BOKATAK
ENSALADAK
TABLAS
VARIADAS:

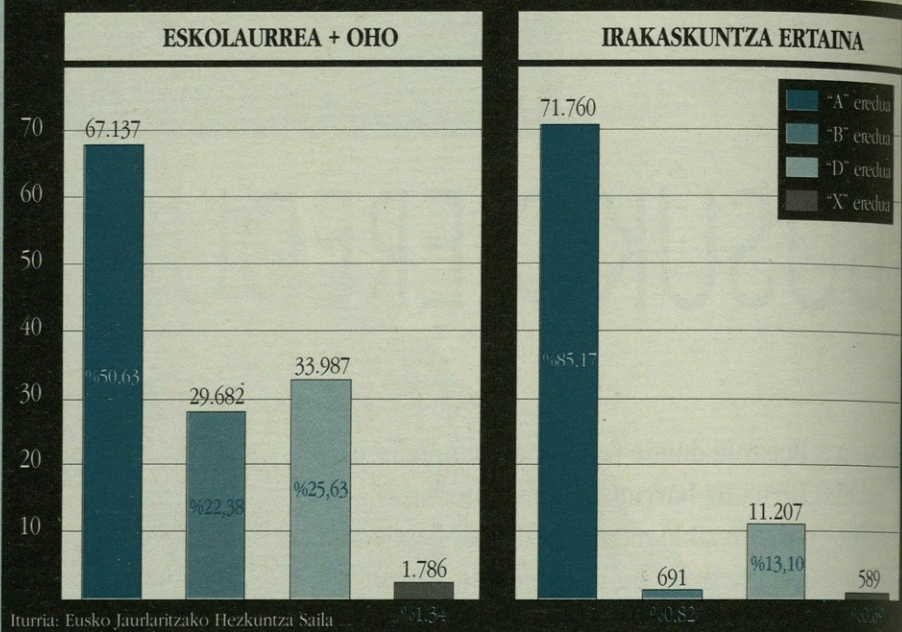
de quesos,
enbutidos,
pates.

Eskaera asetzea da gakoa

HIZKUNTZ ereduak Bilbon izan duten bilakaerak Bizkaiko herrialdean dutenaren luzapena dirudi. Eskolaurrean eta OHOn % 22,7ko jarraipena duen B ereduak irakaskuntza ertainean % 0,8rainoko jaitsiera ezagutzen du. B ereduak ertainetan galtzen dituen ikasle horiek nora joango ote diren jartzen hasita, guztiak A eredura pasatuko direla pentsatuta ere, azken urteetan ikusten den joera aipatu behar da. Hau da, D eredu eskaera gero eta ugariagoa dela eskolaurrean eta OHOn. Horiek direla etorkizuneko ertainetako ikasleak, eta Irakaskuntza ertainean egon daitekeen

HIZKUNTZ EREDUAK BIZKAIKO IKASTETXEETAN (93/94)

eskaera hori asetzeko lain ez dela egun dagoen eskaintza -sare pribatuan dauden ikastetxe gehie-

netan D eredu eskaintzarik ez da, eta publikoan hori nabarmen aldatzen den arren, ikastolek eskaeren

% 50 besterik ezin dituzte onartu-, hori izanik aurreantzean lortu beharreko helburua.

Gili Gili
Jantzigidenda

Loteria, 4 BILBO

TELEFONOA: 479 04 06

eredu eskaerak % 50 inguruan daude, baina ertainetan ikusten da batez ere butsunea, Txurdinaga eta Ibarrekolanda direla eskaintza hori asetzen duten bakarrak». Datuok duela bi urte Ikastolen Federazioak Bilboko ikastetxeen egoera aztertu asmoz eginiko txosten baten emaitza dira.

Txosten horren arabera, 91-92 ikasturtetik 93-94 bi-

tartera bilakaera hau izan zuten, matrikulaketaren arabera, hizkuntz ereduak: A ereduak % 56tik % 45era-ko jaitsiera izan zuen Bilbon. B ereduak, bi puntuko igoera, eta D ereduak 17tik 26 igo da. Datuon arabera, baikortasunez ari dira Bilboko euskaltzaleak.

Amagoia | ban

IBILTARI
bidaiak

Lehendakari Agirre, 32
DEUSTUA 48014 BILBO
Tfnoa.: (94) 447 25 26

GUATEMALA	28/6 - 30/7	99.900
	2/7 - 31/7	99.900
	31/7 - 30/8	126.500
	4/8 - 1/9	126.500
QUITO	30/6 - 30/7	109.900
	1/7 - 31/7	109.900
	29/7 - 28/8	136.500
	4/8 - 1/9	136.500
S.SALVADOR	1/9 - 1/10	109.900
	30/6 - 10/7	99.900
	2/7 - 31/7	99.900
	29/7 - 30/8	126.500
LIMA	31/7 - 1/9	126.500
	31/7 - 30/8	149.500
	1/9 - 1/10	111.000
	4/8 - 25/8	126.500
SAN JOSE	5/8 - 25/8	126.500
	28/6 - 26/7	118.900
	2/7 - 30/7	164.900
	30/7 - 30/8	164.900
SANTIAGO	3/9 - 4/10	137.500

Eribea
moda

Correo nº. 13 (Casco Viejo)
48005 BILBO

Tel: (94) 415 64 27
fax: (94) 479 04 90

GRINA ZURI-GORRIA

Azken hilabetean Bilbon oso gai gutxi dabilta hitzetik hortzera. Datorren ekainaren hasieran 32.000 bazkidek botoa emango dute Athleticen lehendakaritzara aurkeztu diren hiru hautagaietatik bat aukeratzeko. Jose Julian Lertxundi, Ahleticeko oraingo lehendakaria, Jose Mari Arrate, azken hauteskundee-tako garaitua, eta Jose Maria Gorordo, berrikuntza.

Kirol elkarteari baiezkua esaten dio Lertxundik, baina «beste formula batzuk aztertuz».

ren kasuan. 1.200 milioi pezetara igo du zorra, eta honek egoera arriskutsuan jarri du kluba. Eta Heynckesek jarri du kudeaketa negargarri honen azken hostoa, kluba uztera doala. Ia ehun urteko historian uzten gaituen lehen entrenatzailea da.

Gorordo egunkarietako orrialdeetan lekua bilatu nahirik igo zaigu futbolaren gurdira. Uste dut ozta-ozta baino ez liokeela eutsiko kirol honetaz dituen ezagupenei buruzko azterketa ñimiñoenari. Hitz batez, hauteskunde hauetako bitxikeria dugula.

J.M. GORORDO. At-

hleticen kudeaketan egondakoak dira. Beraz, aurreko gestioaren erantzuleak dira.

J.J. LERTXUNDI.

Pertsona eta Ahleticeko bazkide gisa errespetu osoa zor diet, baina kanpaina honetan erakutsi dituzten jarrerak beste upeleko sagardoa dira. Gorordok ozta-ozta gaingitu du azterketa eta

«Lezamak Bizkaiko futbolaren bihotza izan behar du» ●

J.M. ARRATE

Arratek ez, ez-nahikoa emango nioke erabiltzen duen estilogatik.

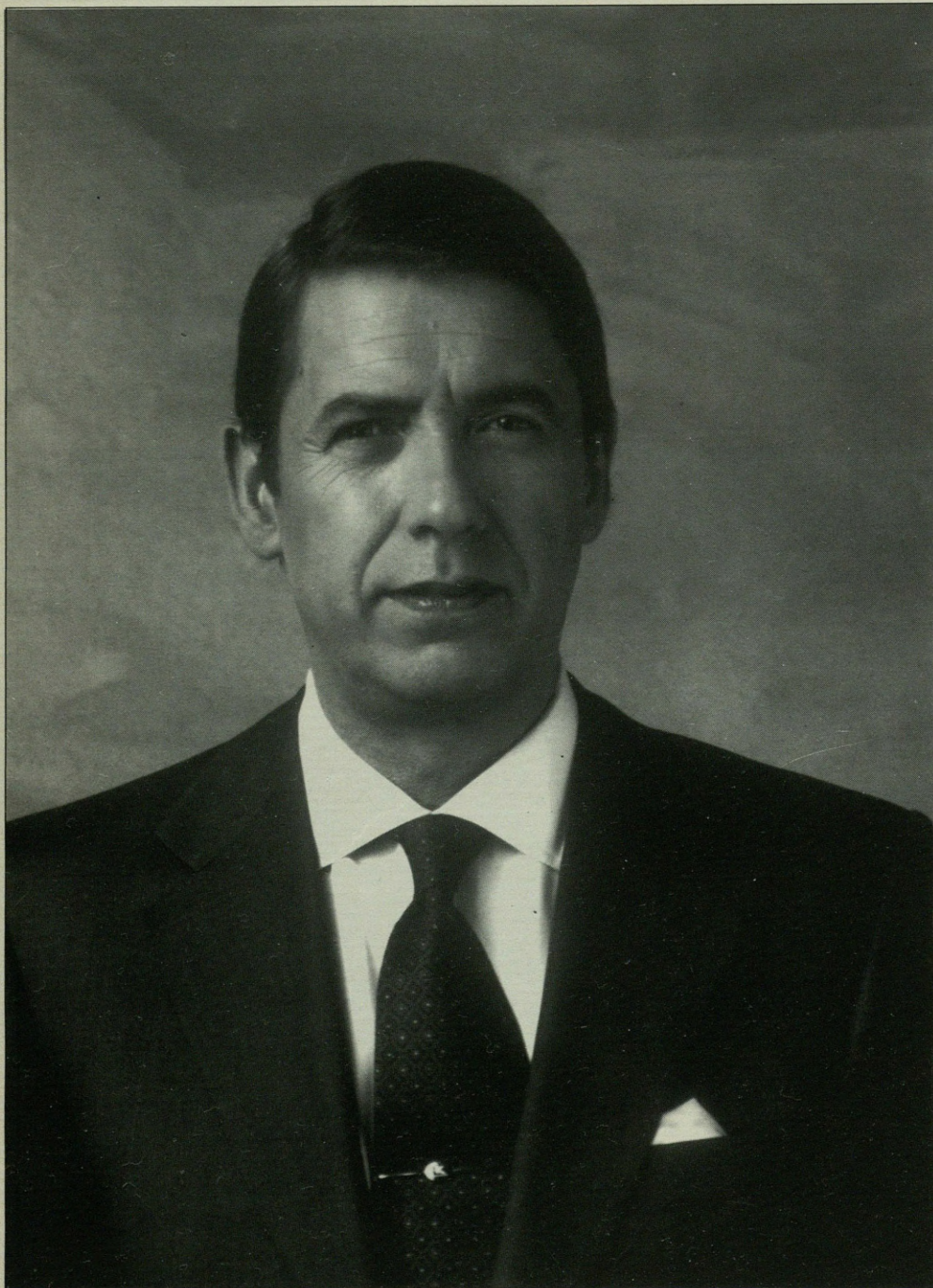
A. Zein da klubaren etorkizuna, elkarte anonimo bihurtzea edo kirol elkarte eta klub bezala jarraitzea?

J.M. ARRATE. Athletic beti izan dugu kirol elkarte eta horrela jarraitu behar du. Lertxundik zeharka proposatu zuen horrelako eraldaketa ezkutua, bere gestio txarraren erruz beharrezkoak zituen diru sarrerak lortzeko.

J.M. GORORDO. Gaur egungoari egokiena deritzot, «bazkide bat, boto

ARGIA. Zein da zure iritzia gainerako hautagai eta euren programei buruz?

J.M. ARRATE. Kirol arloan eta ekonomikoki ere zaila zen, egiaz, gauzak okerrago egitea, Lertxundi-

Arratek gogor kritikatu du Lertxundiren gestioa, 1.200 milioi pezetako zorra uzteagatik. «Doitasunaren alde gaude krisi garai hauetan. Sarrerak gehitu eta gastuak murriztu behar dira».

bat» leloari erantzuten diot. Baliabide ekonomiko gehiago sortu behar dira eta diru gutxiago eman kirol esparrura mugatzen ez diren arloetan (lehendakaritza, harreman publikoak...); eta bestelako gastu batzuk murriztu behar dira, Lezamakoa adibidez.

J.J. LERTXUNDI. Kirol elkartearekin jarraituko nuke, klubeko bazkideen botereaz jarraituz, baina

gaur egun badaude beste formula batzuk baztertu behar ez direnak, eta hauek guk eskainiko dugun azterketa, ikerketa eta informazio sakona behar dute.

■ «Ekonomia osasuntsua izan behar dugu eta horretarako 32.000 bazkide fidelek aurrekontuaren % 50 jarri behar dute» ●

J.J. LERTXUNDI

A. Zeintzuk lirateke diru iturri garrantzitsuenak?

J.M. ARRATE. Krisi garaietan gaudenez, doitasunaren alde gaude. Sarrerak gehiago eta gastu gutxiago egitean datza gakoa. Sarrerak erei dagokienez, baliabideak hobetu behar dira, telebista eta publizitatea kasu, zozketa eta honen interes tasen birnegotziaketa ahanzi gabe. Gure ustetan ez dira hoberenak.

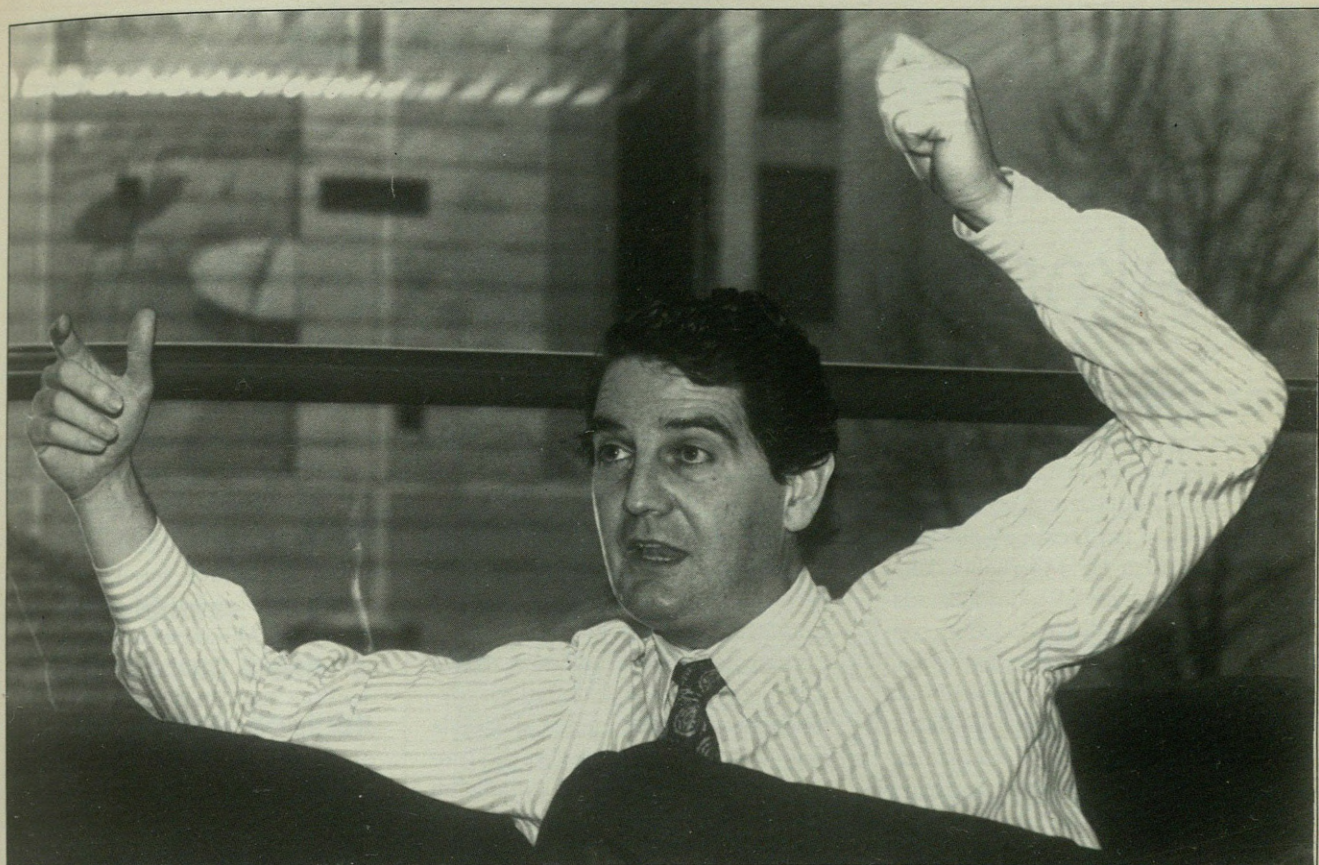
J.M. GORORDO. Proposatutako «Erosketa txartela»k urtero 300 milioi pezetako fondoa sortuko du. Bestetik, taldearen bilakaera dago. Ekonomia eta taldearen kirol bilakaera loturik daude.

J.M. LERTXUNDI. Iturri garrantzitsuenak lehenengo eta behin bazkideek izan behar dute, gero ohiak ez diren diru sarrerak, telebista, babesleak, lehiaketak eta abar. Desiratu ez baina ezinbestekoa den azken bidea, aurreko biak emaitzik ematen ez badute, jokalariren bat saltzea izan daiteke.

A. Nola egituratu behar da Lezama?

J.M. ARRATE. Lezamak Bizkaiko futbolaren bihotza izan behar du. Lezamak eskola izan behar du baina eraginkorragoa den zozketa gehiegizko pilaketa egitea baino mutikoek beren herri eta auzuneetako taldeetan jokatzeari eta errendimendua hobetzeari Lezaman entrenatzeari.

J.M. GORORDO. Adaketa sakona behar du.

Gorordok 300 milioi pezeta emango lituzkeen 'Erosketa txartela' proposatu du. Gastuak murriztearen alde ere agertu zaigu.

tolaketa deszentralizatu, gastu teknikoak gutxitu, Bizkaiko oinarritzko futbolaren partehartzearekin... Beste bi hautagaiak aritu dira gestioan eta egin duten gauza bakarra kostua garestitzea izan da.

J.J. LERTXUNDI. Batzuek uste dutenaren kontra, Lezama gure inguruan dagoen hoberena bildu behar du, sistema onenekin, begirale fisiko, tekniko eta mediku onenekin, azpiegitura onenekin. Lezama bultzatu behar da, eta honen ondorioz Bizkaiko futbola hobetuko da.

A. Jokalari atzeritarren gaia birplanteatu behar da?

J.M. ARRATE. Ezezko biribila. Gure identitate zeinu nagusia baita.

J.M. GORORDO. Euskal Herrian jaioa edota hazia den edozeinek, eko-

nomikoki bideragarria bada, Athleticeen jokatu du.

J.J. LERTXUNDI. Erantzuna oso erraza da: ez.

A. Nola mantenduko ditugu jokalaria onenak taldean?

J.M. ARRATE. Klubak beti ordaindu behar du bakoitzaren balioa, ahalbide ekonomikoen arabera eta kontratuak une egokian berrituz, jokalarien etorkizun balioa irizpide teknikoaren arabera neurtuz.

J.M. GORORDO. Politika errealista batekin, taldea goian izanda, kontratuak luzatuz eta egoera ekonomiko osasuntsu batekin.

J.J. LERTXUNDI. Jokalariak ez saltzeko ekonomia osasuntsua izatea da aukera. 32.000 bazkide fidel baldin baditugu bide erdia eginga dugu, aurrekontuaren % 50-60 jartzen badute.

Myriam Gartzia

KALEAN!

ISARI GARMIDE
 BERNHARD MATHIVET
 ISABEL MILLET
 JERGEN WALFF
 ARANTXA ALKORTA
 TITO RODRIGUEZ
 RITA PEREZ URRAZA
 NABIER EASDI
 I ORE ERITONDO

HARPIDEDUN IZAN NAHI DUT!

Izen-deiturak
 Helbidea
 Herria Posta kodea
 Tfnoa
 Banku edo Aurrezki-kutxa
 Kontu zenbakia
 Sukurtsala
 Kontuaren jabea

- ☛ Urtean hiru edo lau ale.
- ☛ Aleko kobratuko da, zuk aldiakaria etxean jaso ondoren.
- ☛ Salneurria: kalekoa baino % 15 merkeagoa.
- ☛ Posta gastuak gure pentsura.

Bizkaiko AEK (ELE), Diputazio k. 3-1., 48009 Bilbo
Tfnoa.(94) 423 15 52 - Faxa 424 80 12

Akordioen tinta zabal dadila

UDALERRI Euskaldunen Mankomunitateak pasa den igandean bete zuen bere eguna, Leitzan. Bertan, alderdikeriak alde batera utzi eta euskararen alde jarduteko eskatu zuen Antxon Iztueta UEMako lehendakariak, EAJ, HB eta EA alderdiek udalerriok laguntzeko asmoa izenpetzen zuten bitartean. Ez da oharkabean pasatuko noski, sinadura horren balioa. Azkenaldion, hainbat ate zabaltzen ari dira euskararen alorrean, alderdikerien ingurumarian egositako saltsen betekadaz ohartu eta menu berrietara jartzen ari garen seinale?

Sinadurak aspaldiko dudak eta mesfidantzak gainditzeko balio beharko luke, eta era berean, gune euskaldunak sustatzeko planteamendu bateratuak ekarri. Ea konpro-

mezu honen tinta ez den epe laburrean lehortzen eta Euskal Herrian zehar baldintza beretsuetan —hots, herriotako biztanlegoaren %80a gutxienez, euskaldun jendea da— dau-den 80 udalerrietako agintariek egunerokoan dituzten hamaika arazo gainditzeko tresna bihurtzen den.

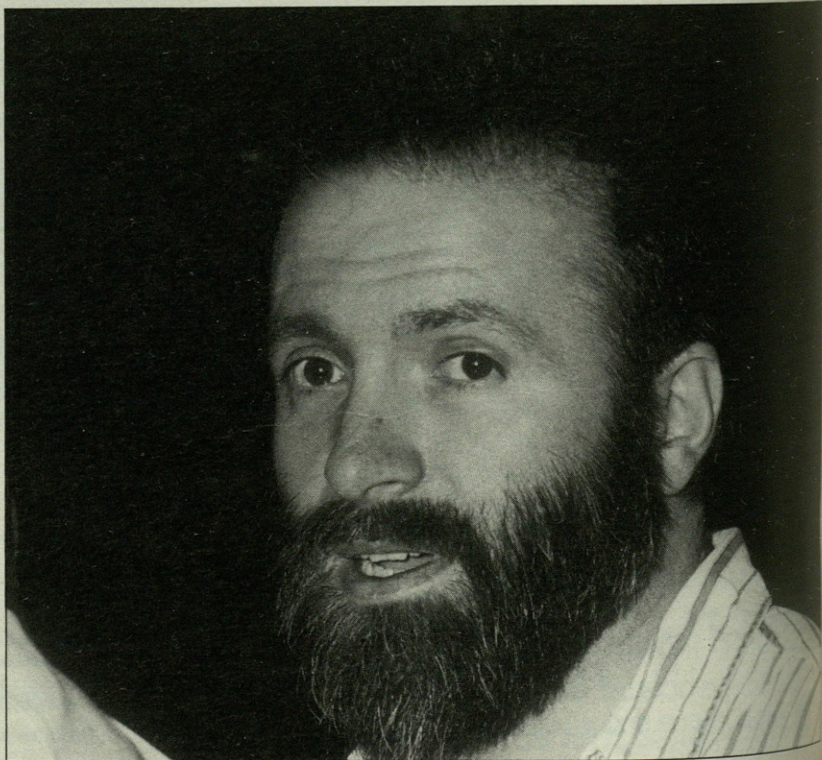
Orain artean bederen, inor baztertu gabe euskaldunen eskubideak defendatzeko martxa egokia daramala erakutsi du UEMak. Euskarazko funtzionamenduak kaltetu duen inorren kexurik ez da jaso udalerriotan, eta alderantziz, bertako nahiz estatuko administrazioekiko tratuan, erdara hutsezko hainbat inposaketa bizi izan dituzte —funtzionario erdaldunak direla, erdarazko testuak baino igorri ez...— legez onartu nahi ez zaien es-

kubidearen ondorioz. Sinaduraren itzala beste itzal horien gainetik luzatzen hasteko ordua da.

BATA bestearen atzetik datozkigu euskal kulturaren festak. Joan den asteburuan ere, Dimako airepotu zaharrean AEKANpadarena egin zen, akordioaren lelopean. Hainbeste denbora atzeratu den sinadura argitu dela adierazi zuten; lerro hauek jasotzerako paperean behar luke (HABEko auzia konpondu dela esan digute gure iturriek, eta bertako irasleen etorkizuna ziurtatzearekin batera, Gasteizko legebiltzarrean gaitzaren honen gainean egin beharreko eztabaida hutsean geratu dela. Ondorioz, jeltzaleek eskuak libre omen dituzte).

Bertan-eko euskaltegiek ere sinatu

Jose Mari Goikoetxea Elkar disketxeko musika arduraduna minbiziaren ondorioz hil zen maiatzaren 16an. Txindoki aspiko haizeek jaso zituzten bere errautsak, joan den larunbatean Larraitzen egin zitzaion omenaldian. Ez zen noski, bertso eta musikarik falta izan. Bere bizitza gogoratzeko zer hobeagorik? Hamaika musika talderen lanak koordinatu zituen urteotan zaldibiarrek, eta bere harremanetan laguntasuna eta umorea azpimarratzen zituela nabarmendu dute ezagutu zutenek. Gazterik joan zaigu Jose Mari Goikoetxea, doinu-doinu kilometro askotxo egindako euskal kulturaren oinezkoa bera.

Irakurleen galderak

A ZKENALDI honetan ikastetxez ikastetxe nabil, bereziki ikastola eta institutuetan, nire azken liburua, «Filipinetan bizi den idazlearen kontuak», aurkezten. Esperientzia polita da benetan eta aberasgarria idazle batentzat. Hainbeste saio egin ondoren ohartzen zara azkenean, berdin da zein probintziatako ikasleekin ari zaren, egiten dizkizuen galdera guztiak hiru multzotan sailka daitezkeela. Hauexek dira: Bat) galdera teknikoak edo literarioak («Idazlea filipinarra baldin bada zergatik eta nolaz idazten du euskaraz?». Bi) galdera pertsonalak («Baduzu andregairik?», «Diru asko irabazten al dute idazleek?». Multzo hauetako galderak aski errazak dira erantzuten eta ez dute inolako arazorik sortzen. Hirugarren multzoan, ordea, beti azaltzen da galdera berbera: «Zergatik idazten duzu euskaraz?».

GALDERA hau niretzat kezka-garria da oso eta ez noski erantzuna zaila egiten zaidalako, galdera horren azpian ideia edo uste hau dagoelako baizik: zuk ongi idazten duzu, zure liburua gustatzen zait... baina ez al da penagarria zuk gaztelera ez idaztea? Gaztelera idatziko bazenu jende gehiagok irakurriko luke zure liburua eta gainera, askoz aberatsagoa izango zinateke.

Eta hemen dator orain benetan kezkatzeko arazoa: nondik eta nola sortu zaie ikasleei uste hori? Zergatik pentsatzen ote dute euskera eta euskeraz idaztea bigarren mailako zerbait dela, euskeraz idaztea denbora alferrik galtzea dela aldamenen gaztelera dugunean hortxe, gure zain?

EZTABAIDARAKO gai sakon eta korapilotsua benetan. Orain lerro hauek idazten ari naizen bitartean gogoratu zaizkit aspaldi ikaso genituen poeta argentinar haren bertsoak: «¿Quién mme enseó a ser pobre, quién me enseó... si en la panza de mama no había escuela ni pizarrón?». Mutatis mutandis, hauxe litzateke orduan galdera: ikaslea euskalduna delarik, irakaslea euskalduna delarik, ikasgaia euskeraz eta euskerazkoa delarik... nolatan eta nondik barneratzen dute euskera arbuiatzen hasteko irizpide hori? Erantzuna bihar goizera.

JOXEMARI ITURRALDE

dute hitzarmen akordioa Joseba Arregirekin. Honek zera adierazten digu, euskalduntze-alfabetatzearen etorkizuneko bidea elementuak guztiak kontuan harturik eta akordio bidez egin nahi dela, eta ez da gutxi, orain arteko dinamika okerrak gainditzeko ari diren neurrian. Era berean, euskararen berreskurapenean goruntz egiteko ezinbesteko baldintzak hauek.

— Euskalduntze
-alfabetatzearen bidea
elementu guztiak kontuan
harturik eta akordio bidez
egin nahi dela adierazten
dute azken berriek ●

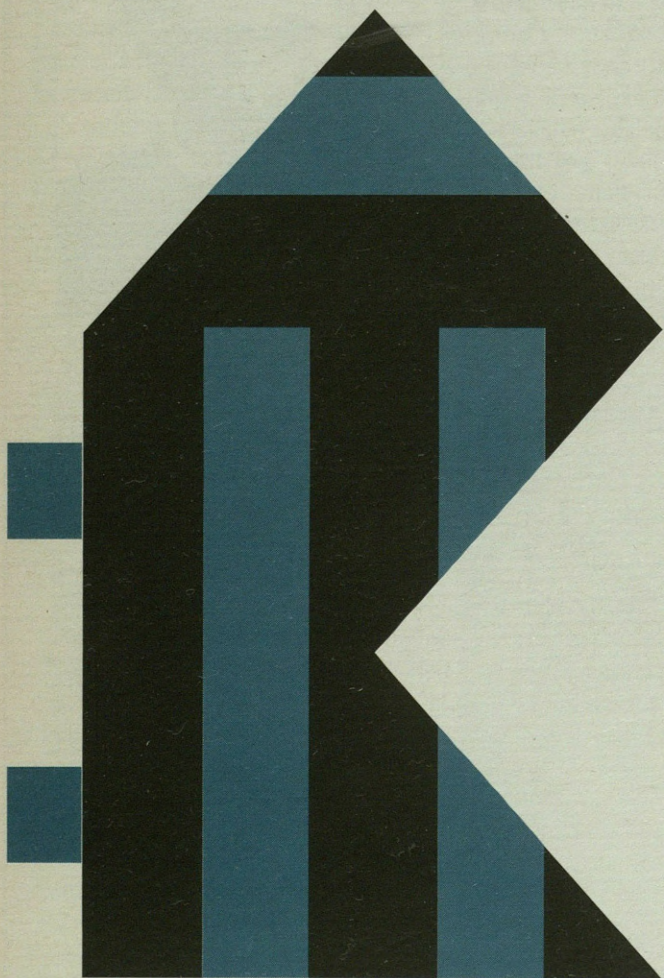
SINADURA gora eta sinadura behera, euskararen esparruan ematen ari diren aurrerapausoak zapuztera datorren berri batekin amaitu behar. Izan ere, hurrengo Arartekoak euskaraz jakitea ez duela beharrezkoa zabalitzen ari dira PSE-EE eta UA alderdiak. Batek galde dezake ea zergatik sortu den hainbeste zalaparta, beste hainbat kargu eta arduratan gauza bera gertatu eta ahorik zabaltzen ez denean. Izan ere, zenbat kargu publiko erdaldun ditugu, euskalduntzeko asmorik ez dutenak, gainera?

Baina, Arartekoak bitartekaria da, oinezkoen eta agintarien arteko auziak bide onetik eramateko aukeratua, eta beharrezkoa du euskaraz eta erdaraz kasu egitea, hots, oinezko guztiak ordezkatzeko; atzerapausoa, bestela, begibistakoa dugu. Bere baitan euskararen eskubideak jasotzeko gai ez den Arartekoak ezer gutxi egingo du besteren izenean.

J.J. Petrikorena

Zarautzen egingo da «Eremuak 94», ekainaren 28tik uztailaren 2ra bitartean

Eremu urriko hizkuntzetako irudiak munduan bakarra den zinemaldian

Hauxe duzue «Eremuak 94» jantziko duen irudia, Antton Olariaga marrazkilariak okasiorako prestatua.

Eremu urriko hizkuntzetako zinema apenas ezagutzen da are eremu urriagoetan ez bada, zabalkunkunde eskasekoa, zirkuitu komertzialetatik kanpora pantailaratu ohi baita. Guzti hau kontuan harturik antolatuko da «Eremuak 94» zinemaldia Zarautzen, euskararen egoera beretsuan dauden hainbat herritako hizkuntzetako filmeen partehartzeaz.

EKAINAREN amaieran irekiko ditu begiak «Eremuak 94» Zinemaldiak, eremu urriko hizkuntzetako irudiez datorrena. Zarauzko Modelo zinema aretoan egingo da lau egunez, ekainaren 28tik uztailaren 2ra bitartean. Prestaketa lanean ari dira, azken ukituak lotzen. Hainbat filmeren arrastoari jarraitu, ekartzeko gestioak egin eta materialak aztertu dituzte, dagoeneko, Zinemaldiko irudia osatua dago. Inguruko ekitaldiak banatzea, dirulaguntzak ziurtatzea... beste hamaika kontu ere badira ordea, zintzilik, Mikel Erkiaga gerentek, aurrera eta atzera da-

bilela, adierazi digun Zarauzko turismo bulegoko telefonoak aspaldian beron zituen...

Elkar ezagutu

Ekimena ez da, hala ere, beroaldi batean erabakitzeko, oso atzetik datorren kezkarri erantzuten diona baino: «Egoera erabat larria bizi dute eta dugu baliatza hauetan ari garenek komertzialki zabalkuntzarik ez duten filmeak dira bedapen gutxiko hizkuntzetakoak, kontuan harturik ez direnak eta sare komertzialetatik kanpora zirkuituak daudenak. Zinemaldia...

dia beraz, elkar ezagutu, esperimentuak nahiz ereduak trukatu eta isolamendua gainditzeari begira osatu dute. Munduan jenero honetan egiten den bakarra dela dio Mikel Erkiagak. Ez da meritu kaskarra, beraz, eskas baino eskasago bizi den errealitateari aurre hartzearena.

Euskal Zine Ekoizleen Elkarte, Euskal Aktoreen Batasuna, Euskal Idazleen Elkarte, Euskal Itzultzaile Zuzentzaile eta Interpretarien Elkarte, EKB, Euskal Herriko ASIFA (Nazioarteko Animazio Zinemaren Elkarte), idazle eta zenbait zinemagileren esku dago «Eremuak 94» kudeatu duen diru asmorik gabeko kultur elkarte.

Egitasmoari dagokionez, azken Oscar sarietarako atzerriko filme onenen artean sailkatu zen Paul Turner zuzendari galesaren «Hedd Wyn» lotu digu antolatzaile taldeak, mende hasierako poeta baten istorioa irudikatzen duena. Mikel Erkiaga ziur dago «*aurtengo edizioa irekitzeko aukera ezin hobea*» dela honakoa.

Sail ofizialean 35 edo 16 milimetrotan filmatu diren zortzi luzemetraiak parte hartuko dute. Filmeen zerrenda guztiz osatu gabe dago, azken orduko aldaketan esperoan. «*Hain da zaila barripilatan gordetako irudiak aurkitzea*», dio Erkiagak, lanaren zailtasunaz ohartuta. Segidakoak lehiaketan izango dira: friulera egindako «Maria Zef»; Txano Piñeiren «Sempre Xonxa», galegoz. Mustapha Diop zuzendari nigeriarrak bambara hizkuntzan filmatutako «Le meseden de gafire»; Burkina Fasoko Gaston Kaboreren «Wend Kuuni», more hiz-

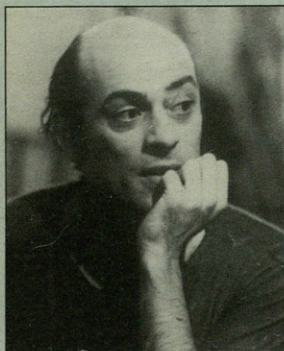

kuntzan datorrena; Ginea Bissauko Flora Gomesen «Os odjus azuis de Yonta», kriollo portugueserazkoa; eta «La nación clandestina», Jorge Sanjines boliviarrak aimaraz egin duena.

Batez ere euskararen antzeko egoeran dauden hizkuntzetan egindako filmeei erreparatu nahi die zinemaldiak. Euskarazko filmarik ez da izango, ordea, lehen edizio honetan, gauza

jakina denez luzemetraiarik egin egiten ez delako. Hona egoeraren larria! Filmeak berezko bertsioan pantailaratuko dira eta laserraren bitartez azpigituluak euskaraz. «*Ez da gure gutizia noski! Helburuak argi ditugu: eremu urriko hizkuntza ezberdinen arteko trukaketa lantzea, hizkuntza nagusietara jo gabe. Era honetan bestalde, euskararen aldeko beste urrats bat*

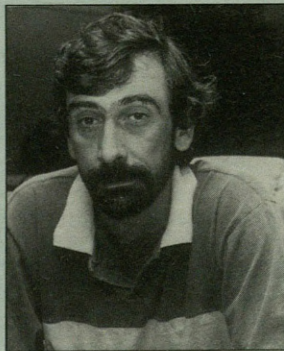
Zarauzko Modelo aretoa, eremu urriko hizkuntzen zinemaldiaren aterbea bilakatu da; bertan pantailaratuko dira sail ofizialeko eta sail monografikoko filme guztiak.

PATXI SANTAMARIA

Euskal Aktoreen Batasuna

«Horrelako gauzak interesanteak dira beti. Kasu honetan gainera, zinemaldiak gure lana eta errealitatearekin zer ikusi zuzena duen neurrian, nola ukatu laguntza eta parte-hartzea? Eremu urriko bizkuntzen produkzioak eskainiko ditu eta hor mugitzen diren indarrak erakutsiko. Espazio bat badago, beraz, zabaldu beharrekia, eta ahalik eta oihartzun zabalena ematea da zeregina. Euskal Aktoreen Batasunak bere esku dauden bitartekoak jarriko ditu horretan».

JUANBA BERASATEGI

Euskal Zine Ekoizleen Elkarte

«Euskal Herrian egiten den edozein festibaletan ziurtatu behar dugu gure presentzia. Bestalde, Zarauzkoa munduko bakarra da eremu urriko bizkuntzen tratamenduari dagokionez, eta elkartearen ustez, promozionatu, lagundu eta bertan lan egitea dagokigu. Ona da beste herri batzuekin harremanak egiteko eta ko-produkzioak lantzeko. Beste merkatuetara ireki behar dugu; zentzu honetan, aukera parregabea eskain diezaguke ekimen honek».

BEATRIZ ZABALONDU

Euskal Itzultzaile Zuzentzaile eta Interpretarien Elkarte

Antolatzen ari garen hau zinemaldia da eta beraz, komunikabide bat. Baina berezitasuna du eremu urriko bizkuntzen zinemaldia dela eta beste bizkuntza txiki batzuekin harremanak izateko bide aproposa. Itzulpengintza da ardatzetako bat. Egoera beretsuan dauden beste bizkuntzek beraien nola zorrozten duten ikusi eta ikasteko aukera. Mimatatu beharreko harremanak dira: bai en eza-gutzeke eta eza-gutzi gaitzaten».

JOXE JABIER IÑIGO

Euskal Kultur Batzarrea

«Bi arrazoi ikusten ditugu bultzatzeko: batetik, Euskal Herrian euskara dagoen egoeran garrantzitsua da bizkuntzaren normalizazioa alor guztietan bultzatzea. Bestetik, gurearen antzerako bizkuntzen sustapena egitea ere garrantzitsua da eta berritarako balio dezake festibalak. Batez ere EKBn beste herri horietan zinema munduan bizkuntza nola normalitzen ari den ikustea interesatzen zait eta bide batez, herri horietako bizkuntzen bilakaeraren berri ematea».

jorratzen dugu».

Sail ofizialari buruz, «lehiaketa antolatu badugu, kalitatea bermatzeko eta hain baldintza estuetan egiten diren filmeak diruz saritzeko eta sustatzeko izan dela argudiatu digu. Honez gain, sail monografiko berezia antolatu da, bizkuntza gutxitu jakin batenko lau filmeez. Gainera, kultur ekintza paralelo hainbat egitea pentsatu da, «bereziki aurkeztu zaizkigun filmeen bizkuntzen gainean». Guztiari buruz al-dizkaria aterako dute, hurbiltzen den ikusleak ahalik eta informaziorik osatuena izan dezan. Bertan, hainbat ikerketa nahiz iritzi ere tartekatuko dira.

Zergatik Zarautzen? galderari erantzunez, «inguru berezia» dela dio Mikelek, «biztanle euskaldunen kopuru handiagatik eta eskaintzen duen azpiegitura kontuan hartuta, gastronomia eta hotelei dagokie-

Elementu garrantzitsua dute, ezinbestez, aurrekontuarena. «Eremuak 94-ek hemezortzi milioi pezetako (780.000 libera inguru) aurrekontua du, eta diru horiek lortzen izerdia bota behar. Hainbat ate jo dituzte

tuzioetan harrera ona egin zaigu eta emaitzak ikusiko ditugulakoan gaude. Filme onenaren saria ETBk jarriko duela ziurtatua dute.

Mikel Erkiagak, honetaz eta hartaz ari zaigun bitartean, eskuetan du Anton Olariagak zinemaldirako egin duen irudia, sinboloa gutxi barru hainbat leku batenko dituen. Azkenez, zinemaldiaren itzalean beste proiekturik badutela adierazi digu: «Eremu urriko bizkuntzetako bideo eta filmeen merkatu baten sortzea ez litzateke urrats makala izango». Zarauzko pantailan prest daude hasierako irudiak...

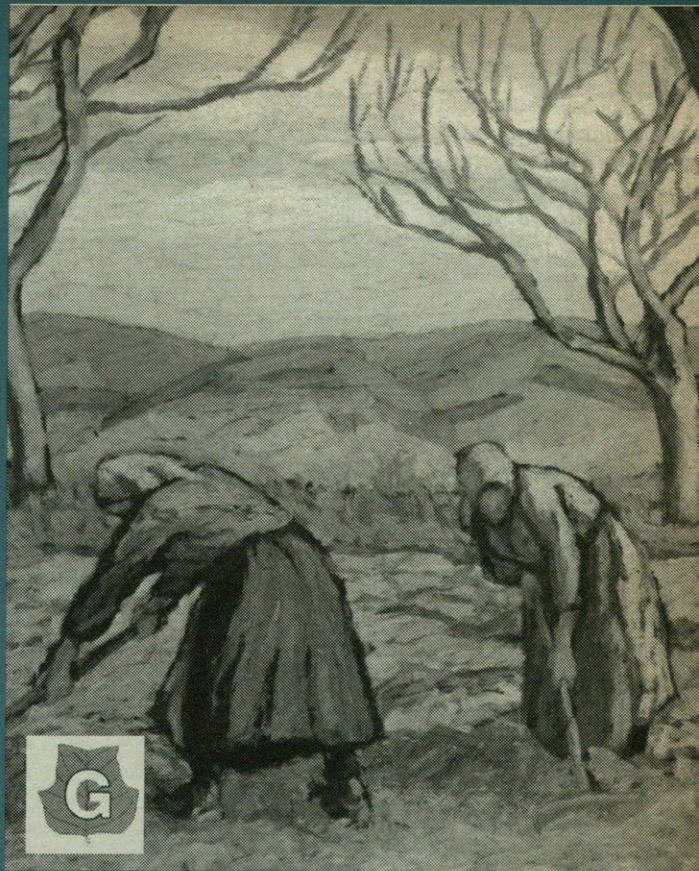
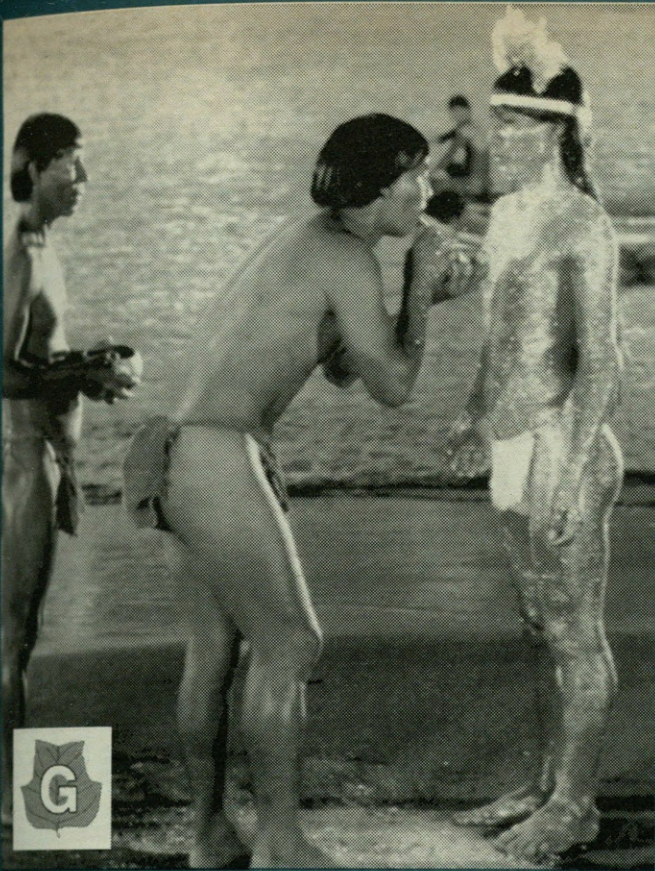
■ «Elkar eza-gutu, esperientziak eta ereduak trukatu eta bizi dugun isolamendua gainditzeko heldu diogu zinemaldiaren erronkari» ●

MIKEL ERKIAGA

nez. Gune turistikoa da eta hori, bonelako ekitaldietan, elementu garrantzitsua gertatzen da».

dagoeneko: Eusko Jaurlaritza, Gipuzkoako Foru Aldundia, Zarauzko Udala, ETB, Euskal Media... «Insti-

J.J. Petrikorena

NATURA ETA ABENTURA BIDAIA ZIENTIFIKOETAN

Orinocoko oihanaren liluragarritasun basatia, herri berriak, Natura oparoa, kontakizun erna-
garriak eta argazki sarmantak, Humboldt zientzilariaren eskutik. Baita Hegoafrikako herrien
aurkikuntza XIX. mendean, Niloko iturburuaren bilaketa, esklabuen trafikoa eta Zanzeze
ibaiaren esplorazioa, beste askorekin batera, Livingstonneren eskutik, argazki ezin ederrekin.

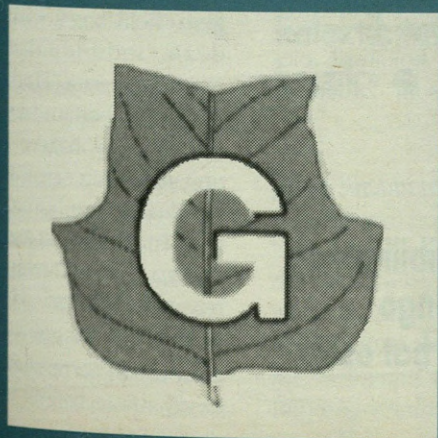
GALIZIAKO HISTORIA

Erritual animista-panteistak, senidetasun eta heriotza, kastroetako kultura, bretoien ekarpena,
Compostela eta Portugalen sorrera, Irmandade Iraultza, nekazal mundua, kaparetasun eta
foruen iraupena, eliza eta kazikeen eragina, emigrazioa, frankismoa, nazionalismoaren sorre-
ra, hizkuntzaren borroka, eta beste gai gehiago euskaldun solidario den Xosé Estévez gali-
ziarraren eskutik.

*Bi liburu berri, 230 orrialde, 1.350 pzta (1.200 pzta
harpidedunentzat)*

KALEAN JADANIK!!!

GAIK ARGITALDARIA

Susaren eskutik Itxaro Bordaren azken idazlanak argia ikusi du

«Euskal lurraldetasunaz bost eleberritako lehen urratsa da»

Kalean da jadanik Itxaro Bordaren azken eleberria, «Bakean ützi arte» izenburukoa. Amikuzeko idazle emankor hau, oraingoz etengabe idazten dituen poesien kaleratzea alde batera utzirik, lan honekin bost ataletan banatuko duen proiektu erraldoi bati lotzen zaio. Zuberoa eta Nafarroa zeharkatzen duen gasbidearen historia errealean oinarriturik, zubereraren hautu garbia egiten du lanketa berezi eta sakona eskatu dion idazlan honetan.

ARGIA. Zein izan da liburu honen nondik norakoa?

ITXARO BORDA.

1990. eta 1993. urte arteko Zuberoako borroka bat nahi nuen aipatu, gasbidearen aurkakoa, eta horrelako gai bat literaturara igarotzen ez bazen, lur hau burdinazko sugé arriskutsu batek zeharkatzen zuela nehor ez zela ohartuko iruditu zait. Ez da salaketa bat, baina esan beharra zegoen.

A. Hautu horrekin batera, zubereraren aldekoa ere azaltzen da lan honetan.

I.B. Euskalkiaren aukera garbia izan da, ez euskara batuaren aurka joateko, nehondik ere ez, lur honetan

oraino hizkuntza horretan mintzatzen delako, horren egungo lekukotasun bat da. Izan ere, oso ekoizpen txikia ematen da gaur egun zubereraz idatzirik. Denbora aurrera joan ahala zuberera gero eta gehiago ari da galtzen eta erabiltzeko apustua agertzen da orrialdeotan.

A. Euskalkiaren lanketa berezia igartzeko da, hiztegitik hasiz.

I.B. Amikuze eta Zuberoako hitzak usu agertzen

dira, ikerketa-lan baten ondorio gisa. Laguntza handia izan dut inguruan hiztegi mailan. Harriturik gelditu naiz peptsatzen bainuen zuberera pastoraletan egokitzen zela bakarrik. Gaurko eleberri batean erabiltzeko hizkuntzaren posibilitateak zein zabalak diren ikusirik, nahikoa aberats da egungo errealitatean kokaturik eleberri bat osoki zubereraz idazteko.

A. Irakurleen aldetik, ez du

■ «Ustearen aurka, dituen posibilitateak ikusirik, nahikoa aberats da egungo errealitatean kokaturik, eleberri bat osoki zubereraz idazteko» ●

beldurrik ematen euskalki txiki batean idazteak?

I.B. Arrisku handia da euskalki famatu baina txiki batean idaztea, jende askok beharbada ez baitu eginen indarra irakurtzeko. Baina esperantza dut euskalkiaren mugetatik harat ere irakurria izango dela.

A. Zure idazle-ibilbidean poesia eta hitz-laua nabaririk eman dituzu, eta baidirudi beti ere zure bizipenak baldintzatzen dutela idazten duzuna. Non gelditzen da «Bestaldean» liburuaren urruntasuna?

I.B. Hiri handietan bizi gero, hein bateko bakardadean, indibidualismoan murgiltzen zara. Honat eterririk eta bertan hiru urte emanik jada, halako kolektibitate batean sarturik ibiltzen duzu zeure burua, parte hartzen da bortxaz kasik berrongo bizimoduetan, borroketan... Nabari da sentimendu hori liburuan.

Liburuaren eraikuntza ez da autore batena, kolektibitatearen

«Tradizioa egungo literaturan bai, baina baliatu behar dugu nahi dugun bezala, gure beharren arabera, ez fosilizaturik».

tibitate batena baizik. Hizkuntza mailan lagundu nautenak, informazioa biltzen, eranskinetako agiriak, irratietako saioak... Narratibara jo dut liberekin gehiago dudalako poesian baino eta denboran isurtzen den istorio bat kontatzeko hobe da edukiez baliatzeko.

A. Oso autobiografikoa dirudi liburuak, eguneroko bizipenei hertsiki loturik dagoena.

I.B. Hala da, Maule eta Zuberoa nola bizitzen dugun, gure ohizko ingurumena nola osatzen den. Liburuak, bestalde, segida ukanen du bost istoriorekin, hurrengo lauzpabost urteetan, errealtatea eta fikzioa nahasiz. «Bakean utzi arte» eleberrian agertzen den detektibe bera da protagonista jada idatzi-

rik dudan bigarrenen.

A. Zein da zure helburua bost eleberri ezberdineko saila osatzeari ekitekoan?

I.B. Euskal Herriko lurraldetasuna eta euskararen

«Liburuaren eraikuntza ez da autore batena, kolektibitate batena baizik» ●

galera eta berreskurapenerako urratsak jorratuko ditut lanotan. Zuberoan kokatzen den lehenetik Amikuzera noa, bertako euskalkian idatziz. Ondoren Nafarroako Erriberara, eta handik Bilbo edo Arabara. Amaiera

Donostian izango da, saihetsetatik erdigunera bilduz.

Lurraldetasuna leku baikoitzean nola sentitzen den aztertuko dut, euskal mediak... lekuan lekuko euskalkia lantzen saiatzen ari naiz alde teorikotik abiatuz.

A. Errealitatea fikzioa eta tradizioarekin bat eginik agertzen da eleberrian zehar.

I.B. Tradizioa osagai bizia da eta hautu kontzientea da eginikoa. Dena Berreterretxeren kantoriarekin hasi zen, bertako egoera eta egungoaren artean badelako paralelismoa, orduko borrokek badutelako loturarik gaur egungo gasbi-dearenarekin: bi partetan banaturik jendea, erroak oraingoan ere oso barne eta

ondorio luzekoak izango direnak, eta abar. Tradizioa bai, baina baliatu behar dugu nahi dugun bezala, gure beharren arabera, ez fosilizaturik.

A. Sarreran, idaztea nolabait otoitz egitea dela aipatzen duzu. Zer dela eta baieztatzen hori?

I.B. Idazteak hustutze bat suposatzen du, buruan duzun oro isurtzen duzu hor, gogoeta luzeak egin eta gero. Neurri horretan da otoitz baten antzeko eginkizuna, zentzu zabalean ulertua, eta era askotakoa izan daiteke: euskarazkoa, fede modukoa, lurraldetasunarena... Nork bere barnera eta bere herriaren barnera eginiko jautzia.

Ritxi Lizartza

Maiatzaren 28an izango da Gasteizen Emmylou Harris kantaria

Country musikaren erregina

Hogeit urte zituela hasi zen kantari Emmylou Harris.

Nash Ramblers taldearen laguntzaz arituko da hilaren 28an Gasteizko Mendizorrotza polikiroldegian Emmylou Harris, 'country' musikaren erregina. Kantari bezala dituen gaitasunak eta hogeita zazpi urtetan landu dituen musikari ezagunen doinuak esker, estilo honetako artistarik ospetsuena da gaur egun.

ALABAMA Birmingham hirian jaioak kantaria *country*-aren izarrik handiena bilakatu da Estatu Batuetan eta Europan, musika estilo hau rock eta folkarekin nahasteko garaian beti izan duen talde bikainen laguntza, aurpegi ederra, eta ahots garbi, indartsu eta hunkigarria direla medio. Adituek *country-politan* deitu izan dute Emmylou Harris, estilo honen inguruko jeneroak moldatzeko garaian ospe handiena lortu duen kantaria izateaz gain, *country*-a puntako musika bihurtu duelako.

Baina eman zituen lehen urratsak ez ziren hain atseginak izan. 1967an hasi zen New Yorkeko klubetan Joni Mitchellen bertsioak eginez, eta bi urte beranduago lehen grabaketa argitaratu

zuen. Disko honen ale gutxi saldu ziren eta konpainiak porrot egin zuen handik gutxira. Urtebete beranduago Flying Burrito Brothers taldeko partaideak ezagutu, eta bertako kide izan zen Gram Parsonsekin bi disko grabatu zituen ondoren.

Oinarri elektrikoa

Bikotearen diskoek Harrisen estreinakoak baina oihartzun handiagoa izan zuten, eta Parsons hil ondoren, 1975an grabatu zuen disko berria bakarlarik gisa. «Berriotza eta gero, berriak egitea gustatuko litzaiokeen musika egiten jarraitu nuen, bitzei garrantzia handia emanez, folkloro zenbait elementu nabastu

22 disko grabatu ditu 'country'aren erreginak.

'country'aren oinarri elekti-koaren erreferentzia galdu gabe.

Besteak beste, The Beatles eta Shel Silversteinen piezak bildu zituen «Pieces on the sky» izenburuko disko honetan, eta hurrengo lanetan ere *country* eta pop izen ezagunen kantuak lantzen jarraitu du, Hank Williams, Don Gibson, Simon & Garfunkel, Dolly Parton, Chuck Berry eta Bruce Springsteenek konposatutakoak, esate batera-ko. 22 LP argitaratu ditu bere

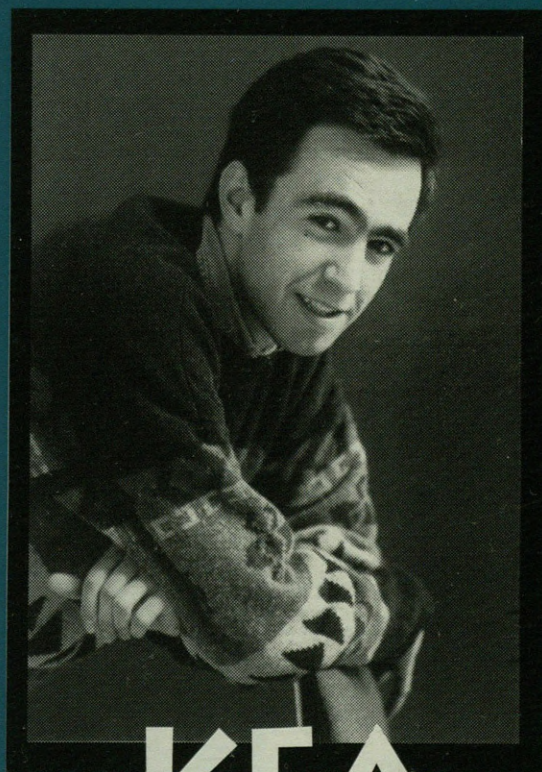
musika ibilbidean zehar, sei *Grammy* sari lortu, *Oscar* bat 1979an, urrezko zortzi disko eta platinozko bat duela bi urte.

Gasteizen erakutsiko dizkigu *country*-aren damak bere gaitasunak hilaren 28an, eta ez da izango Europan joko duen lehenengo aldia, berak dioenez, Estatu Batuetakoak baino sutuagoak baitira ikusle europarrak.

Joxi Goikoetxea

HARKAITZ CANO

idazlearen lehen liburua

KEA BEHELAINOPEAN BEZALA

Errealitatearen galtzak jazen dituen hitza da poesia, sensibilitatearen eta lanaren patrikeaz osatua, irakurleak atseginik badu eskua sar dezan. Poesiatik bilatu nahi izan ditu Harkaitz Canok hiriaren egunerokotasunari darion kea eta gizartearen behelainoa.

Liburu hau ke bafada bat baino zerbait gehiago izango da gure literaturaren behelainopean.

GARIKOITZ BERA-SALUZE

SUSA industrialdea 1-2 Lasarte ☎ 37 15 45

MAIATZAK

28

■ LAZKAO TXIKI BERTSO-PAPER LEHIAKETA

ZABALIK dago Lazkao Txiki III. Bertsopaper Lehiaketaren izen-ematea. Hiru mailatan banatu du sariaketa Ordiziako Argi-Berri elkarteak: 14 urtetik beherakoak, 14etik 17ra bitartekoak eta 18tik gorakoak.

Gaztetxoek gutxienez 6 eta gehienez 8 bertso idatzi beharko dituzte bertso-paper bakoitzeko «Aurten kukuak zer berri?» gaiaren inguruan, eta **gazte nahiz helduek gaia libre**a izango dute eta gutxienez 8 eta gehienez 12 bertso osatu beharko dituzte. 20.000 pezetakoa (870 libera) izango da lehenengo saria gaztetxoentzat, 30.000 gazteentzat eta 50.000 helduentzat.

Ramon Zuriarrain: «Barrutik ateratako natura islatzen dute nire koadroek»

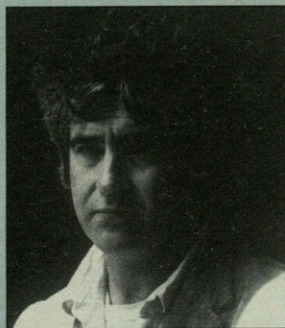
ARGIA. *Naturarekin lotura dute maiatzaren 31ra arte Donostiako San Telmo Museoa erakutsiko dituzun 41 koadro eta 18 marrazkiek.*

RAMON ZURIARRAIN.

Neurri batean bai, baina ikusi edo sumatzen duzuna margotu baino, barrutik ateratako natura islatzen dute nire koadroek. Baten bat duela bost urte margotu nuen, baina beste guztiak azken lau urteetan egindakoak dira. Hala ere, badago loturarik denen artean.

A. *Margo abstraktua lantzen hasi zinen, figurati-boa ondoren, eta zure azken obrak ez dira ez abstraktuak ez figurati-boak.*

R.Z. Ez ditut bereizten hain zehatz koadro edo epe horiek, beti dago jarraikortasunik egiten ari zaren lanen artean. Argi dago duela hamar urteko

koadroak eta azken aldian margotu ditudanak ezberdinak direla, baina azken batean, gauza errealekin edo naturen iradokizunarekin lotura galtzen ez duen abstrakzioa da. Amets baten bitartez ikusitako obrak dira. Koadro batzuk ametsak bezala baitira. Urak edo gauaren argi indefinituak sor dezakeen sentipena, esate baterako. Ez da kolore konkretu bat, kolore ugari dauzka gauak bere baitan. Naturak baino, zenbait naturak sor ditzaketen sentipenak dira.

MAIATZAK

28

■ KANTALDIA GOIZUETAN

GOIZUETAKO gazte asanbleak antolatu du la runbatean Goizuetako pilotalekuan izango den kantaldia. Gaueko 11etatik aurrera hiru taldek joko dute: **Karkaxa**, **Anima Vili** eta **Brankan**-ek. Beren maketetako kantuak eta berriren bat ere joko dute Karkaxak eta Brankan-ek jaialdian, eta grabatu berri duen zinta aurkeztuko du Anima Vilik.

MAIATZAK

29

■ LIBURU AZOKA GASTEIZEN

MAIATZAREN 29ra arte egingo da Gasteizko Europa gizarte etxearen aurrean, Liburu Zahar eta Okasiozkoaren Azoka. Gasteizko Udalak eta Eusko Jaurlaritzaren Kultura Sailak antolatu duten azokaren bederatzigarren edizio honetan, **hamabi liburu saltzailek parte hartuko dute**, eta horien artean zazpi liburu zaharrak ekarriko dituzte.

MAIATZAK

30

■ SANTXOTENAREN ESKULTURAK DURANGON

MAÑARI ibaiaren bazterrean dagoen basoa izan du inspirazio iturri Javier Santxotena eskultoreak. Durangoko San Agustin Kultur Zentroan egundotan ikus daitezkeen obrak lantzeko garaian, **Zurezko eskulturak** dira, hauetako batzuk Gasteizko Ur Biltegira nahiz El Portalon aretora eramane izan ditu aurretik, eta gainerakoak ez ditu orain arte inoiz erakutsi.

■ IPUINEI BURUZKO HITZALDIAK

LITERATURA eta Filologia Fakultateko sei katedradun eta irakasle **«Ipuina: jenero txikiago baten garrantzia»** izeneko hitzaldi zikloa ematen ari dira Gasteizko Araba aretoan maiatzaren 30era arte. Literatur jenero hau bultzatzea da zikloaren helburu nagusia, edertasun estetiko eta edukien tradizioari dagokionez. Horretarako, Erdi Aroko ipuinak bezala, egungo ipuin historiko eta poliziakoak ere aztertuko dituzte parte hartzaileek hitzaldiak entzuleentzat erakargarriak izan daitezzen.

Maiatzaren 30ean izango da azken hitzaldia **Antonio Altarribia** Filologia Frantseseko katedradunaren eskutik. «Ipuin historiko» gai landuko du egun horretan Altarribiak arratsaldeko 5etan.

■ ARGAZKI SARIKETA LAZKAON

ASTEARTERA arte egongo da zabalik **Lazkaoko II. Argazki Lehiaketa**. Lazkaoko herritarrek soilik parte hartu ahal izango dute sariketan, eta argazkiak San Prudentzio jaietan egin behar dira nahitaez, lehiaketaren gaia aipaturiko jaiak baitira. Informazio gehiago Lazkaoko Udaletxean lor daiteke.

Lasarte-Oriako Udalak eta Gipuzkoako Diputazioak antolatu dute, bestalde, **Lasarte-Oriako Literatur Lehiaketaren zortzigarren edizioa**, eta aurreko kasuan bezala maiatzaren 31 baino lehen aurkeztu behar dira idazlanak. Informazio gehiago nahi duenak Lasarte-Oriako Udaletxean aurki dezake.

■ POESIA LEHIAKETA AGOITZEN

BILAKETA kultur taldeak antolatu du Agoitz Herria Poesia Lehiaketa. Gaia librea da eta parte-hartzaileek 14etik 60ra bitarte poema bidali beharko dituzte ekainaren 3a baino lehen helbide honetara: Francisco Indurain kalea 12, 31430 Agoitz. **600.000 pezetako sari bakarra** eskainiko du epaimahaiak.

■ PEÑA GANTXEGIREN OMENEZKO ERAKUSKETA

DATORREN asteko larunbatera arte egongo da zabalik EHUKo **Donostiako Arkitektura Eskolan** Luis Peña Gantxegi arkitektoaren erakusketa antologikoa. Fakultateko ikasleek antolatu dute eskola bera sortu eta urte askotan irakasle izan den Peña Gantxegiren omenaldia, eta bere lan esanguratsuenak biltzeaz gain zenbait mahain-guru antolatu dituzte Donostiako arkitekturaren inguruan.

Mutriku eta Oiartzunen egin zituen bere lehen lanak Luis Peña Gantxegik, eta Bartzelonako Arkitektura Eskolako irakasle zela hasi zen Euskal Herriko hainbat ikaslerekin batera Donostiako arkitektura eskolaren proiektua bideratzen.

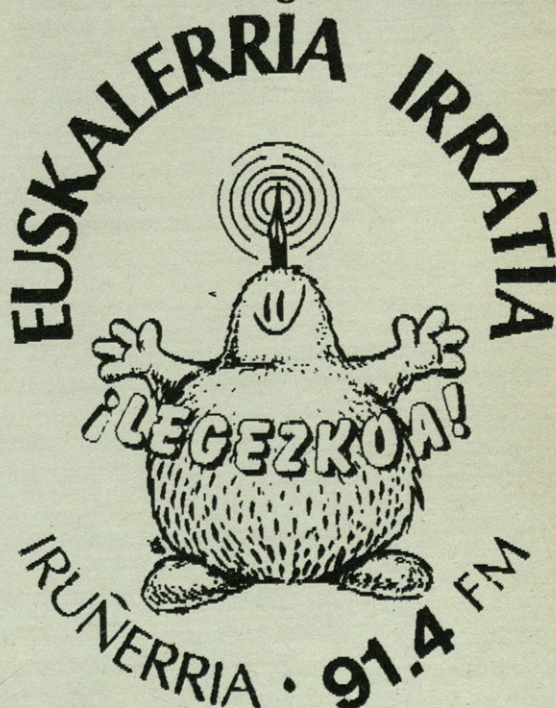
■ ARGAZKI ERAKUSKETA URRETXUN

MENDE hasieratik hona, Urretxuko Ederrena pilotalekua, Gernikako Arbola enparantza eta Goierri eta Gazteleku etxeei egindako argazkiek osatzen dute Urretxuko Aldaketa aretoan egunotan ikus daitekeen erakusketa. Argazkilari ugari-
rren lanak bilduko ditu aretoak ekainaren 5a arte.

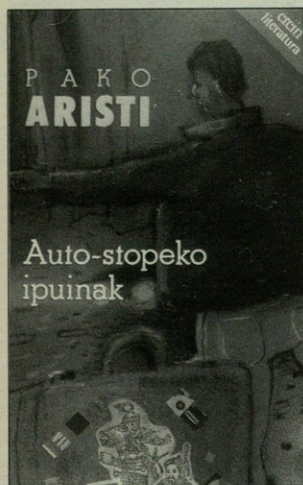

E.H. SUKARRA, Su Ta Gar eta Lin-Ton-Taun taldeek joko dute maiatzaren 28an Atarrabian. Hasiera batean Sorotan Bele iragarrita egon arren, azkenik E.H. Sukarra arituko da kantaldian. Axier Olabarrieta gitarrajolea da taldeko partaide berria, eta hemendik aurrera Mikel Gorosabel «Norton»ek kantatu baino ez du egingo zuzeneko emanaldietan. Disko berria prestatzen ari dira E.H. Sukarrakoak, eta kide berriaren partehartzeaz gain beste hainbat berrikuntza landuko dituzte hirugarren iraupen luzeko lanean. (Argazkia: Ander Gillenea).

Iruñerriko euskaldunen zerbitzuan.
5. urtean Irratiago,
zer gerta hura konta

L I B U R U A K

**«AUTO-STOPEKO
IPUINAK». PAKO ARISTI.**
ELKAR. 203 or.

HOGEITA hamar bat ipuin labur biltzen dira Urrestilla-ko idazlearen azken lan honetan. Inguruko pertsona guztien bizitzaren gora-beherak bildu eta ipuin moduan ematen dizkigu idazlea bera izan daitekeen soegileak. Ipuin bakoitza pertsonaia batek izenpetzen du eta gizarteko oso jende desberdinaren sentimenduen

bilduma da kontakizun guztien emaitza ■

**«HEZKUNTZA -
ADMINISTRAZIOKO
HIZTEGIA». EUSKO
JAURLARITZA, HEZKUNTZA,
UNIBERTSITATE ETA
IKERKETA SAILAREN
EUSKARA ZERBITZUA.**

ORAIN urte batzuk kalera-tutako lan haren edizio berri-
ritu eta osatua da aurkeztu
zaiguna. Administrazioan
ezezik, euskal munduko

beste zenbait alorretan eta
bilgarria da eta beraz, guztia
gomendagarria ■

**«EUSKAL HERRIKO
UNIBERTSITATEAREN
FINANTZAPEN ETA
EGITURA». EHU-REN
GIZARTE KONTSEILUA. 167
or.**

IGNACIO Etxeberriak za-
zunduriko erakunde honen
Donostian, 1992ko aben-
duaren 3 eta 4an eztabai-
daturiko unibertsitatea b-

B E G I B E L A R R I

L I B U R U A K

Etorkizunari ere irri egiten

URTE berriarekin batera denon aho-
tan izan da Mexiko aldean bertako
gerrilarien matxinada. «Napartheid»
komikikoak, hala ere, aspalditik Za-
patazale amorratuak genituen, be-
raien estreinako diskoan ere, gorai-
pamen berezirik izan baitzuen mexi-
kar gerrilariak.

Oraingoan aldiz etorkizunari buruz
mintzatu behar, iruditu behar, eta
orainaren geroako irudiak erakutsi
dizkigute. Etorkizuna iragana da,
oraina etorri behar dena, eta helburua
behin eta berriro irria sortzea. Zulu-
tako parthaideek irudi anitz gero eta
astunagoa den komiki fantzinean; as-
tuna diogunean pisuaz ari gara soilik,
gero irakurtzeko arina bezain atsegi-
na baita.

Ez da marketina, baina gustura as-
ko jarriko dugu gure gelatxoan, «pos-
ter zentrala», nor eta Zapata bera, irudi
handi batean. Milesker. Itxaro Borda-

ren olerkiz apaindutako poltsatxo-
a ere erabiliko dugu, eta etorkizunean
baliagarri izan daiteken zerbait gorde
beharko bertan, hala bedi.

Umorea soberan izan da beti gu-
rean, gazteenok batipat beti aurkitzen
dugu barre egiteko ziorik, izan ere
egoera sarritan negargarria baita.
Euskarak gainera ederki asko lagun-
tzen digu irribarre hori gauzatze ho-
rretan. Komikilariak daukaten dena
jartzen dute gure irribarre sortarazi
asmoz, gaiak sakontasunez, txukun-
tasun osoz aurkezten ere ikasi dute,
ondo baino hobeto gainera.

Gure herriko kulturgintzak, eremu
berri bati ekin diezaioke komikiaren
arloan, gazte hauek ondo baino ho-
beto hartu dutelako lehengo komiki-
lari-irudigileen arkatza, eta honek
aurrerantzean barrea ez ezik, zeresan
asko eman dezake.

Zain geratzen gara, hurrengoak zer

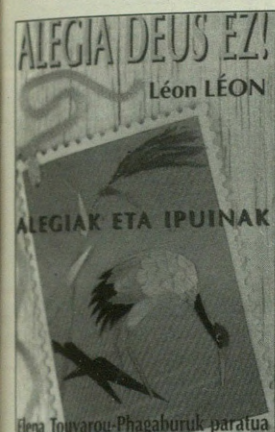

**«NAPARTHEID. BALIZKO GEROA...
JaLisKO eroA!».**
1994EKO NEGUA 13.ZKIA.

emango duen, hamalaua doinu berri-
etorriko zaigulako, eta hamalaua er-
da soilik Mikel Laboaren disko berri-
izango, «Napartheid» fanzinearen ho-
rrengeok emanen du zer esan franko.

PATXI GAZTELUMENDI

nantzabideei buruzko materiala bildu du lan honetan. Oso interesgarriak dira komunikazioetan bilduriko datuak eta konklusio ugari aterata litezke EHUren unitbertsitate ereduaz, arlo ekomomikotik aztertutik ■

«ALEGIA DEUS EZ!», LÉON LÉON. PARATZAILEA: ELENA TOUYAROU-PHAGABURU.

ELKAR. 193 or.

JOAN den mende hondarean sorturiko apaiz hazpandarraren alegiak eta ipuinak biltzen dira argitalpen honetan. Artikulu, ipuin eta antzerki lan frankoren egile den Leon Leonen lan laburrak biltzen dira, poesia eta hitz lauukoak, oso garai ezberdinekoak eta «Gure Herria» aldizkari desagertuan kaleratuak ■

«ZUMARRAGA, GIDA 1994».
ZUMARRAGAKO UDALA. 44 or.

UDAL ugari dira euren he-

rriaren berri ematen duten liburuak kaleratzen dituztenak. Honakoa, osatua eta elebidun emana, benetan erabilgarria da agenda moduan, erakunde, talde, elkarte, bulego eta abarren berri emanik. ■

«EUSKAL GIROTZE BARNETEGIAK». EUSKO JAURLARITZA. EUSKARA ZERBITZUAK. 385 or.

ALKIZA, Plentzia, Gaztelu eta Elgoibarko barnetegietan izandako jardunaren esperientzia biltzen da lan honetan: jokoak, ariketak, girotze-lanak, kanpo-ekintzak eta bestelakoak. Informazioa ugaria da eta ariketak

ere bai, edozein hezkuntz prozesutan martxan jartzeko modukoak ■

«BIBLIA NESKA-MUTIKOEI ESKAINIA».
JOSE RAMON SAENZ URANGA. ITZULTZAILEA: XABIER MENDIGUREN. EDINORTE. 139 or.

LIBURU santuko pasarterik garrantzizkoenak era berezian prestatuak azaltzen zaizkigu Xabier Mendigurenek itzultitako liburu honetan. Biltzen diren pasarteak gazteenek ulertzeko moduan emanak baitaude. Modu sinplean ematen da informazioa, eskuragarri eta

ulerterraza, batere zailtasunik gabe. ■

ANTZINAKO EIBAR... ANDIXEK GORA DAGO ZERURA BIDEA». JUAN SAN MARTIN. GIPUZKOAKO FORU ALDUNDIA-EGO IBARRA. 158 or.

SEI kapitulutan, Eibarko ohitura zaharrak, santuen ospakizunak, eibartarren kultur aportazioa, gora-behera historikoak eta Arrate gaineko Andramariren inguruko aipamenak ematen ditu. Irakurleak hamaika bitxitasun aurkituko ditu liburu honetan, informazio zabalarekin tartekaturik ■

D I S K O A K

«GAUARI DEIKA».
IZUGARRI.

FOLK proposamen berria eta freskoa datorkigu Iruñea aldetik. Hamaika piezak osatzen dute diskoa, batzuk musika hutsez eta besteak

musika eta hitzez. Idazle ezagunen poesiak aukeratu dituzte lan honetarako, hala-nola Patziku Perurena, Etxahun Iruri, Xalbador bertsolaria... eta beste asko herrikoia dira ■

«BITTOR AIAPE».
BITTOR AIAPE. IZ.

HAMAHIRU urte baizik ez dituen Kaseda herri nafarreko gazte honek, musikaz gain, dantza ere jorratu du txikitandik. Atabalari, gitarrajole, bateriajole, baxua... hogeit bat kantu ditu idatzi-

rik, batzuetan Gabriel Arestiren hitzak baliatuz. Musika eredu ezberdinak darabiltza eta eguneroko gaietara lotzen da kantetan. Disko interesgarria, beraz, kantari berria deskubritzeko ■

Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxa: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

T E I L A K

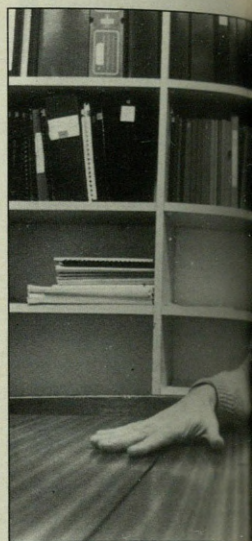
■ LARRAONARAKO
TXANGOA

UDAKO Euskal Unibertsitateak XXII. uda ikastaroak beteko ditu, uztailaren 18tik 30era bitartean, Iruñeko Larraona ikastetxean. Egitaraua 26 sailek osatzen dute, segidako alorretan banatuak datozenak: artea eta komunikazioa (antzerkilaritza, artea, musika); giza eta gizarte-zientziak (ekonomia, euskal kultur gaiak —lehenengoz emango da, gure kulturaren muina nola dagoen aztertuz—, filosofia, historia, kazetaritza, pedagogia, psikologia, soziolinguistika, soziologia eta zuzenbidea); hizkuntzalaritza (glotodidaktika, ikasketa klasikoak, itzulpengintza eta interpretaritza, linguistika eta literatura); natur zientziak (natur zientziak eta osasuna); eta zientzia eta teknika (fisika, informatika, kimika, laneko euskara eta matematika). Bada, beraz, non aukeratu. Matrikula epea ekainaren 30era bitartean luzatuko da.

■ ZINEMA LEGEA

MADRILGO Senatuak onartu berri duen Zinema legearen arabera, Euskal Autonomia Elkarteak —eta oro har hizkuntza ofizial bat baino gehiago duten autonomi elkarteek— filmeak bikoizteko baimenak, pantailako kuotak eta zigorrak erabakitzeke aukera izango du. Zentzu honetan EAJK egindako proposamena, talde sozialistak, CIUK eta talde mistoak bereganatu dute. Zinemaren Kontseilu Nagusia sortzea eta zinema espainiarren interesak babestea begiratzen ditu puntu garrantzitsuen artean legeak. Honen arabera, Europakoa ez den atzerriko filme bat itzultzeko 20 milioi pezetako (860.000 libera inguru) irabaziak izan behar ditu, eta 30 milioi pezetakoak Europakoa denean. Bestalde, eskainitako hiru filmetik batek europar ekoizpena izatea eskatzen du. Madrilgo Kongresuak emango dio kittoa, aste honetan, legearen osaketari.

E R R A N A K E R R A N

«Bertsolaritzak azterbete sakon baten beharra du proiektu espezifikoak eraikitzeke».

Iñaki Larrañaga,
Siadecoko partaidea.
Egunkaria, 94-V-17.

«Definitu gabeko markoaren faltak sortzen ditu EHÜren gatazkak eta tentsioak».

Pedro Luis Arias, EHUKO errektoreordea.
Deia, 94-V-17.

«Euskararentzat Toubon lege bat sortu besterik ez dago, beste hizkuntzentzat bezala. Honela euskara legean sartuko genuke».

Jean Haritxelhar,
euskaltzainburua.
Egunkaria, 94-V-14.

TXUTXU - MUTXUKA

PATXI ZABALETAREN AZKEN ELEBERRIA

MAIATZAREN azken aldera argitaratuko du Patxi Zabaletak, Txalapartaren eskutik, «Ukoreka» eleberria. Beñat izeneko gaztearen istorioak aipatzen ditu narrazioan: haurtzaro zaila bizi ostean, Lekarozko komentura eramango dute, eta bertan, liburuaren artean, aurkikuntza baten jabe egingo da. Hainbeste komeria ekarriko dizkio horrek. Aurretik, «Nafarroako azken mariskala» antzezlan historikoa kaleratu zuen, argitaletxe berarekin, idazle nafarrak.

NOR - NORI - NORK

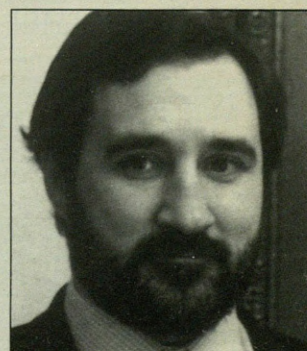
JESUSMAI LOPETEGI

Akelarre taldeko abeslari ohia eta egun Kepa Junkera trikitilariaren taldekidea, bakarlari moduan hasi da. Niko Etxarten «Kilikas» estudioan grabatzen ari da bere lehen diskoa, hamabi abestiz osatuko duena. Zuzeneko emanaldiak berriz, Noizbehinka taldearen babesean egingo ditu. Esperientzia berrien doinutara jarri zaigu Jesusmai Lopetegi ●

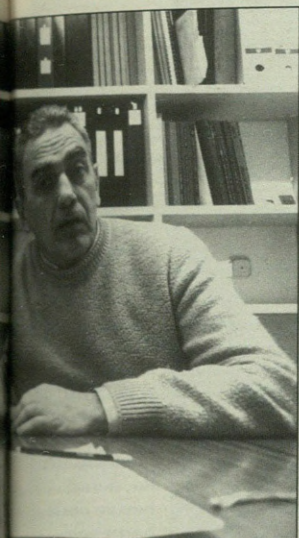
PIO CARO BAROJARI

Julio anaiarekin batera egindako «Lau urtarok» dokumentala berrargitaratu dio Nafarroako Gobernuak, bideo formatoan. 1970etik 1971ra bitartean grabatua, bi ordu t'erditan zehar euskal kultura tradizionalaren errepasoa egin zuten filmean, galtzeaz zeuden —eta urteotan galdu diren— Nafarroako hainbat ohitura eta bizimoduren haritik ●

JOXE ANJEL ARBELAITZEK

Imanol kantariaren «Barne-kanta» azken diskoarekin zigilu propioa estreinatu du. Kultura emankizunen esparruan ezaguna dugu oiartzuarra, berak kudeatzen duen AM promotoraren bitartez hamaika musika jaialdi antolatu baititu. Produktore lanari eutsi dio oraingoan, eta aurrera begira hainbat material argitaratzeko asmoa erakutsi du ●

«Euskadin filmatzeak ero kontuekin zer ikusia du oraindik ere, baina gero eta gutxiago izan dadin bilatu behar da, finantzabide onen bitartez».

Iñaki Arteta, zinegilea.
Deia, 94-V-16.

«Administrazioek antzerki munduko prozesu guztia beren esku dute, baina azkenean arrakastatsu diren obrak baino ez dituzte onartzen. Ikuslerik joaten ez denean, produktua kaskarra delako edo programatzaileak gaizki egin duelako dela diote; horrelakoetan eskuak garbitzen dituzte».

Carlos Gil, kazetaria.
Egin, 94-V-15.

'Txirrita' ren urratsen atzetik Aralarren

ASTE honetan, mendi ibilaldi luzeak maite dituztenek Tolosa aldera jo behar ko dute, bertako Oargi mendi elkarteak Txirrita III. Ibilaldia antolatu baitu Aralarren. Bi urtez behin, Tolosaldean ordu askotako irteerak egin litezke: Olinpiadekin bat «Hamalau orduak» eta igandean burutuko den Txirrita ibilaldia.

Bernardo Benaola «Txirrita» zenaren omenezko ibilaldi hau lau urtez behin egiten da eta gero eta arrakasta handiagoa ezagutzen ari da. 1986an 300 mendizalek parte hartu zuten eta 1990ekoan 500 batek. Irteera inguruan egiten den gogorrenetakoa da eta denbora guztian Aralarreko bidezidorretan ibiltzen da.

IRTEERA Amezketatik

14 ordu inguruko ibilaldia da Oargi Elkarteak proposatzen duena Aralarko mendietan zehar. Prestaketa apur bat komenigarria da, beraz, bertan parte hartu nahi dutenentzat.

abiatzen da, igandean goizeko 6etan Alberge Bixentetik, Malloak-eko lehenbiziko mendia den Artubiraino (1.264) abiatzeko. Ma-

lloak-eko sei tontorrak egiten dira (1.000 metrotik jaitsi barik) eta bertako azken mendia den Hirumugarrietatik (1.424) Hunagako pu-

tzura. Hemen izango da darrak berreskuratzeko erabakitako jarritako lehenbiziko postua.

Ttutture (1.281) eta Belokira ondoren (1.271), zelai-zelai Pagomariraino hurbilduko dira ibiltariak. Igaratza gertu dago jada, baina bertara zuzen jo beharrean Puterritik (1.290) pasatu behar da da lehenbait bertatik Igaratzara jaisteko. Bigarren jan otordua egiten da garaia da eta bertan sardak, fruituak, arrautzak, yogurrak eta beste zenbait janari izango dira. Lehiaketa kutsua alboratzeko, parte hartzaileak ezin izango dira bertatik atera eguerdiko ordubata arte.

Hurrengo tontorrak Pendarri (1.397) eta Garbaitz (1.415) dira, Aralarko zentru geografikoan kokatuta. Txindoki, Larraitz eta Bokaera berriro Alberge Bixentetik izango da, erromatar eta guzti gainera, norbait agian oraindik dantzarik gogoa izango du eta

OMENALDIA

Txirritaren gora-beherez

BERNARDO Bidaola Tolosan jaio zen eta 14 urte baserrian bizi ondoren Tolosara abiatu zen bizi-

tzera. Baserri eta mendi giroa errailetan finkatua, mendiak erakargarritasun berezia zuen Bernardo-

rentzat. Sortze giroak zaletasun arruntak eman zizkion: pilotari amorratua, mendia, euskara eta, besteak beste, abeslari porrokatua.

1968tik 1970era Oargi elkarteak ezagutu eta lanari ekin zion bertan. Mendi, elkarte edo basoerditan bere bertso eta kantuak ezagunak egiten zituen. Bertsolazetasunetik, hain zuzen, datorkio «Txirrita» ezizena. Kantarien artean, Mikel Laboa zuen gustuenetakoa. 1976ko apirilaren 24ean mugaz bestaldetik hona zetorrela, Goardia Zibilarekin topo egin eta, hilabete beranduago, hilik aurkitu zuten.

Aurtengoa, Txirritaren omenez egingo den hirugarren edizioa da. Aralarren zehar omenduaren urratsak jarraitu ahal izango dira. Argazkian, kaskoz, Txirrita Bulnes-eko Naranco gailurrean.

MOKO FINA

GOZOGINTZA

HURA OTORDUA!

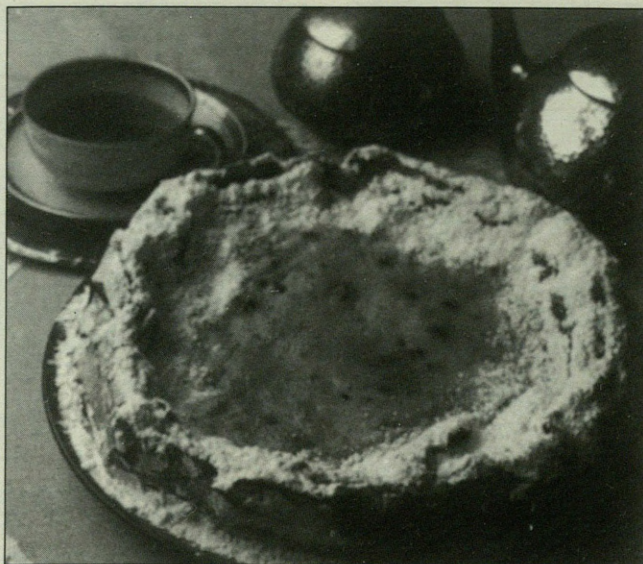
PELLO RUIZ
CABESTANY

Txirrindularia

**Apeninoetatik
Pirinioetara**

Pelloc ez zituen Italian bi urte alferrik pasatu: Apeninoetako mendentak igotzeaz gain, apetitoa ere zapore italiarrez asetzen ikasi baitzuen. Hargatik, bai espageti baita pizzak prestatzen ere iaioa dugu donostiarra, hori bai, esprintean aritu gabe, Parmegiako gazta patxadaz eranstekeo adina denboraz. Subijana eta Argiñanoren tropeleko saltsa-maltsaria, pastelak prestatzen ere ez da atzean geratzen; esperimentu-ihesaldirik egitera ere ausartzen da sarri, pastel integralak kasu. Apeninoetatik Piriniotara, baina, gain ederrik suertatzen da tartean, etxe gustuko babarrunak eta garbantzuak esaterako, eta horiek ere ezin pentsamentutik kendu; ezta, noski, kosta etapetako legatzak. Etxeak tira egiten digu beti. Marka da, bizikleta gainean ere Albizurreko etxe-estankoko babarrunak go-goan izatea.

Gerezi gozokia

OSAGAIAK

SEI LAGUNENTZAT

200 gramo irin ● 150 gramo azukre hauts ● gatz pittin bat ● 4 arrautza ● litro erdi esne ● basoerdi bat kirsch pattar ● kilo erdi gerezi (ahal bada beltzak)

PRESTATZEKO ERA

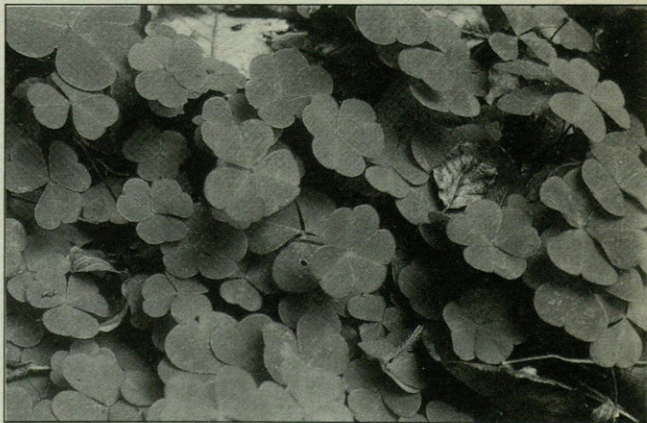
ASTE honetakoa, garaiko errezeta da. Gereziak beren puntturik onenean daudela eta, erraz gozatu ahal izango duzu beren gozotasunaz. Lehenik jar itzazu irina, gatz eta azukrea katilu ba-

tean. Ongi nahastu eta has zaitez arrautzak esnearekin eta kirsch-arekin irabiatzen. Pixkanaka irina gehitu, nahastu dena eta ore argi eta leun bat lortuko duzu. Hau egin eta gero, zartagina gurinaz igurtzi eta gereziak hondoan zabaltzen has zaitezke. Prestatu berria duzun oreaz estali gereziak eta egos itzazu tenperatura ertainean ordu erdiz edo. Orea goritu eta altxatu arte itxoin. Azukre hautsez zipritu ondoren, prest duzu jada zerbitzeko. Hiru ordu laurdenetan, gozokia mahai gainean duzu. Gogoan izan gozoki hau epela jatea dela komenigarriena. Nahi baldin baduzu, flanbea deza-kezu kirsch pattar pixka batez. Badakizu, pattarra berotu, gainetik bota, eta su eman. Hala egiten baldin baduzu, eta ohiturik ez baldin bazaude, kontuz mozkorrekin! ■

BARATZAKO BOTIKA

Hirugarren orria

LAU orriko hirusta bat topatzeak zorte ona dakarrela diote, pagotxa alegia, baina hirukoari ere etekinak topa dizazkiezu. Diuretiko komenigarria, gordinik irensteak zapore gazi-gozo bat emango dio zure ahoari, gorputz osoa garbitzeko ondoren. Elikagai legez ere erabil dezakezu, entsalade-tan zein egosita (ura kendu egosi ondoren). Ahoa freskatzeko ere polito balio du. Ez ahaztu, ordea, gordinik jateak intoxikazio bat ekar dezakeela neurritz kanpoko

Hirustaren azido osasungarria kaltegarri gerta daiteke gehiegi hartuz gero.

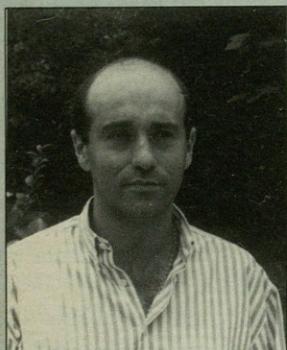
kopurua jaten baldin baduzu, azido oxalikoa baitu bere osaketan. Pagadi eta hariztietan topatuko duzu errazen, eta garai hau duzu egokiena pagotxaren bila abiatzeko ■

BATA ZURIA ERANTZITA

JOXERRA
AIZPURUA

ZETIAZ-Elhuyar-eko kidea

Bizi artifiziala

Doktoradutza-ikastarotan murgildurik, nahi direnak eta nahi ez direnak jasan behar izaten dira. Ikastaro horietako batzuek ez dute ikertutako gaiarekin zerikusirik izaten eta toreatzeari edo irenstea besterik ez da geratzen.

Aipatu izpirituarekin ekin nion orain dela gutxi «bizi artifiziala» deritzon doktoradutza-ikastaroari, izan ere ez baitzuen zerikusirik nire doktoradutza-gaiarekin; baina, gertatutakoa erabat aldrebesa izan da. Ez dut ulertzen zertan balio izango zaidan nire tesi-gaiaren garapenean, baina barruko jakinmina sortu zait. Bizi artifiziala, elementu bizidunak artifiziailki sortzea besterik ez da. Baina, irakurle, bederatzi hitzetan esandakoa ez da txantxetakoa.

Lehenik, biziaren ezaugarriak ezarri behar dira, hau da, zerbaiti bizidun deitzeko izan beharko litzukeen ezaugarriak zerrendatu behar dira. Sei bat orduz eztabaidan igaro ondoren, gai horretan ez ginen adostasun osora ailegatu. Irakasleak aitortu zigun gure adostasun ezak oinarri kulturalak zi-

tuela, zeren eta, biziaren kontzeptua aldatzen joan baita mendeetan zehar. Aro Klasikoan, greziarrentzat adibidez, munduan hiru osagai nagusi zeuden, hots, animaliak, landareak eta harriak. Ez zegoen egun bizidun eta bizigabearen artean dagoen diferentziarik. Baina, zer da bizidun izatea guretzat? Autogalketa, metabolismoa, egokitzena... Bizidunen ezaugarri amankomunak izan daitezke, eta aipatu ezaugarriak dituen izakia lortuz gero, izaki biziduntzat jo dezakegu.

Demagun biziaren oinarriak ezarri ditugula; ondoren elementu bizidunak sortzea dator, baina ez edozein, gure interesekoak diren ezaugarri zehatz batzuk dituztenak baizik. Horretarako biogenetika eta injinerutza genetikoak daude. Hala ere, ikerketa praktikoei ekin aurretik, prototipoak lortu behar dira eta horretarako ordenadoreak elementu ordezkatzekoak dira, datu asko eta azkar prozesatu baitaitezke eta gainera errealitatean egin beharko litzatekeena simula baitaitezke.

Emaizta-arlori igaroz gero medikuntzan aplikazio ugari izan ditzakete artifiziailki sortutako izakiek, hildako neuronak sortzeko edo ordezkatzeko, adibidez, baina baita nahi bezalako pertsonak sortzeko. Alajaina, nahi bezalako pertsonak sortzea, erraz esaten den gauza da, baina pixkat pentsatuta behar da pizten zaigu argi gorria. Gure irakaslea filosofoa da eta bizi artifiziala biziarekin lotzen du, baina interes ekonomiko edo sozialekin soilik lotuko balitz, zer gertatuko litzateke?

Langabetu izatearen prezio altua

BRITISH Medical Journal aldizkariak kaleratutako ikerketa baten arabera, langabetu izatearen prezioa uste zena baino harantzago doa. Langabetuen artean heriotza arriskua bikoiztu egiten da lan egonkorra duten pertsonekin alderatuz gero. Hamalau urtetan zehar egin den ikerketa honetan, adina eta beste arrisku faktore ezagunen artean (alkohola, tabakoa, dieta txarra...) egokitzena egin da, baina hala ere, langabetuen artean heriotza tasak altuagoa izaten jarraitzen zuen. Horrek adierazten du heriotza gehienak ez direla langabetuen bizitza-ohitura txar-

rrak direla medio gertatzen, baizik eta langabetuak jasan ohi duen trauma psikologikoagatik eta etengabeko angustia egoeragatik.

LAN honetan ere ikusten da bere buruaz beste egin duen langabetu kopurua ez dela lan egiten dutenen artekoa baino altuagoa. Are gehiago, heriotza arrazoiak langabetu eta langileen artean berak izaten dira; minbizia eta bihotzekoak batez ere. Horregatik egileek argudiotze zaila dela langabetu eta heriotza goiztiarren arteko harremanaren benetako arrazoiak bilatzea, baita datuek ez dute gezurrik esaten ■

EKOLOGIA

Txernobyl gogoratuz

ZORTZI urte iragan dira jada Txernobyl-eko zentral nuklearrean ikaragarritzko istripua izan zenetik. Baina zortzi urte hauek ez dira nahikoak izan bere ondorioak lurperatzeko. «Txernobyl-eko kalteak ezabatzen unitatearen arduraduna den Vladimir Txernusen ikerlari errusiarraren esanetan, Siberia Berriraino heldu da istripu haren erradiazioa. Lurralde hau Txernobyl-etik 6.000 kilometrotara dago. Aditu errusiarraren esanetan, agintariak oraindik istripuaren ondorioak esaltzen ari dira. Hurrengo 10 urteetan, SESB ohiko biztanleen artean 15 milioi kaltetu agertuko dira.

ETXE ZULOAN

● ETXE ZULOAN ● ETXE ZULOAN ● ETXE ZULOAN ●

KONTSUMOA

Kontuz iragarkiekin

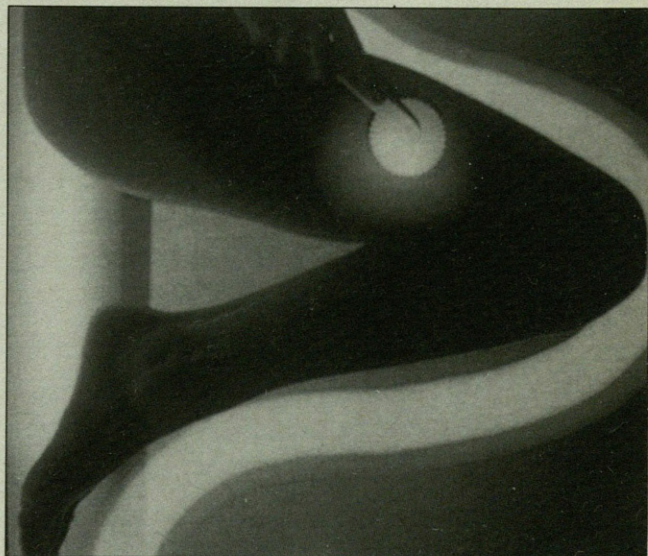
TELEBISTA kate gehienek dute egun salmenta saila. Iragarkien bitartez luzatzen zaigu produktu baten eta bestearen mirarien zerrenda, baita produktu bakoitza lortu ahal izateko ordaindu behar den diru kopurua eta telefono zenbakia ere. Horrela, etxe-zulotik eros dezakezu erreuma kenduko dizun eskumuturreko imantatua, zurrunga egiteko ohitura kenduko dizun burukoia, edota ile erorketa atzeratuko dizun krema.

Kontsumitzaile elkarte desberdinak, ordea, azken aldian gero eta salaketa gogorragoak ari dira egiten honelako iragarkien aurka. Zientifikoki frogatuak ez dauden produktuak etxe

guztietan sartzen hasi direla diote. Honelako iragarki bat ikusi ondoren zerbait eros-teko tentazioa izan baldin baduzu, hona hemen fidagarriegiak ez diren produktuen zerrendako lehenak:

ARGALTZEKO produktu gehienak: azken datuen arabera, Mendebaldeko emakumeen %90ek argaltzeko sistemaren bat erabili izan du noizbait. Kremak, partxeak, pilulak, jarabeak eta abar normalean ez dira eraginkorrak epe luzera.

ILE-HAZGARRIAK: ilea indartuko duela agintzen duen produktu bat bera ere ez da zientifikoki frogatu. Dermatologoaren esanetan, oraindik ez da lortu ilearen

hazkundera eraginik izatea.

Eskumuturreko imantatuak: imanen terapiaren etorrerarekin kaleratu zen lehen produktuetako bat. Erreuma sendatzeko omen, adituak ez daude ados ■

Mendebaldeko emakumeen %90ek erabili izan dute noizbait argaltzeko produkturen bat. Adituen esanetan, produktu hauen eraginkortasuna ez da egiazkoa epe luzera.

*Multisol Betaurrekoak.
Bere prezioak bakarrik txundituko zaizu.*

Horrelakoak dira Multisol berriak:
Erakargarriak, gazteak, puntakoak ...;
zure modukoak. Aukeratu, ipini eta
goza itzazu.

Zinkunegi Optika

MULTIOPTICAS
Beti Zuri Begira Vd.

Hernani, 4 - DONOSTI

KARAKOLA SEGI HOLAKO

HSTE-BEUNETAN HERRATSEKO Sak eta 10ak BITARTEN

ERRATZU

Ekainaren 11an Gaueko 11 etan

POTATO INQUILINO COMUNISTA GUTARIKO BAT

xorroxin irratiak antolatua

sarrerak salgai: Elizondoko INTZA, KASINO eta FORTENEAn, Doneztebeko 11
ostatuan, Lesakan ATXASPin, Beran PUYn, Irunen BERTSO HOP-en, Iruñean
KILKIR-en eta Erratzun ZUBI PUNTAn. Aitzinetik 700 Pta., Takilan 800 Pta.

ARGIA

BAZTANGO
BALLEKO
LIDAI A

TELEBISTA-IRRATIA

• TELEBISTA-IRRATIA • TELEBISTA-IRRATIA

Iñaki Aizpuru: «Unibertsitateko informazioa izango da nagusi gure katean»

«Kamera atzean Andoaingo eskolako ikasleak arituko lirateke, eta aurrean Kazetaritzako ikasleak batez ere».

Andoaingo Canalon telebista katearen proiektua aurrera doa duela zazpi urte. Gizon honek zuzentzen duen bertako Bideo eta Zinema Eskolaren babesean aritu izan da urte hauetan zehar. Donostiaraino luzatu dituzte euren kameraren muturrak ordea oraingoan. EHUREkin sinatutako akordio baten laguntzaz, Ikas Telebista martxan jarriko da laster.

ARGIA. Zertan da Ikas Telebista proiektua?

IÑAKI AIZPURUA. Bi erakunderen artean sinatutako konbenio baten ondorioa da. Bai EHUK bai guk interesgarria ikusi genuen. Gure aldetik, eskola barruan zenbait programa egin izan ditugulako, ariketa moduan. Duela zazpi urtetik hona Andoainen ari gara emititzen, eta proiektu berdina nahi genuen Donostian kokatu, EHUREkin akordioa lortu ondoren. Elkarrekin bultzatzen dugu.

A. Zergatik Donostiara igarotzeko nahi?

I.A. Gure eskola harantz joa-

teko asmoarekin dabilelako. Udaletxeak han lursail bat eskaini zigula eta. Hori eskuetan genuela lortu genuen EHUREn laguntza.

A. Zer informazio mota emango duzue?

I.A. Pentsatu behar da Hezkuntzan dabilzan erakundeek egindako lanak izango direla batez ere kanal horretan emitituko direnak. Hezkuntzan dabilzan erakundeek egiten dutelako lan hori. Bai informazioa jasotzen, bai errealizazio arloan. Horregatik, batez ere unibertsitateko informazioa eta hor egiten diren zenbait ekintza agertuko direla.

A. Ikasleentzako informazioak izango du lekurik?

I.A. Noski. Mahainguruak, elkarrizketak, bekak... Baina akademikoaz aparte badira hainbat ekintza unibertsitate inguruan antolatzen direnak, eta horiek ere lekua izango dute.

Horrekin batera, Donostia mailako hainbat kultur ekintza jasoko dira bertan. Asmoa bada behintzat.

A. Aurrekonturik ba al da horretarako?

I.A. Oraingoz ez du aurrekonturik, gure aldetik behinik-behin eskolako dinamikaren ondorioa baita.

A. Zeintzuk izango lirateke proiektu bonetan zuzen parte hartuko luketenak?

I.A. Kamera atzeko lana gure eskolako jendeak egingo du, baina kamera batez ere aurrekoa Kazetaritzako ikasleek.

IKUSITAKOAK

IKUSITA

Korrespontsala

Amerikako euskaldunak omen dira. Ardantzak hala esan zuen. Euskal Herriak dituen enbaxadoretik onenak. Beno, diot nik. Asia eta Afrikan dauden misiolariak ere kondizio berean edukiko ditugula ezta? USAn edozer gauza gertatu, eta han edukitzen dituzten euskal komunikabideek berriemaile presteak Euskadi Irratiak bezala ETBK, eta modu berean hainbat egunkari, notizia sortu den inguruan euskaldunen bat daukate. Chiapasen napar bat, Ruandan gipuzkoar moja bikotea, Yugoslavian enpresari bat. Edonon notizia sortuta ere inguruan dabilkigu Hego zein Iparraldeko euskaldunen bat.

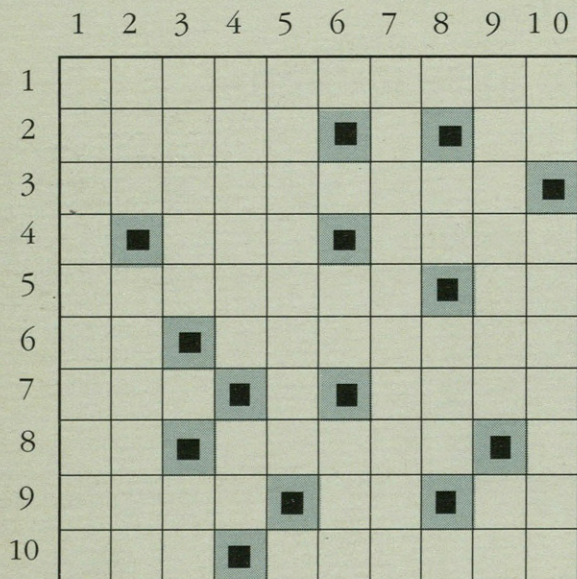
Baina enbaxada ofizialik ez dituzten hauek bezala, espainiarrean ere badira ehundaka euskaldun informatzeko prest. Seirehun bat badira dagoeneko, penintsula zein irletako bazterretan, gogoz kontra, jakin guran daudenari informatzeko prest. Baina, enbaxadore kargurik esku-ratuko ez duten hauek gainera korrespontsal modura ez dute inoiz soldatarik lortuko. Hemengo komunikabide askorentzat beraiena notizia izan arren, ez zaie inoiz iritzia eskatzen. Kartzeletako kronika ezetz bertan dagoen batek firmatua irakurri!

EDORTA ARANA

AMAGOIA IBAN

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1.- Aldaketa. 2.- Taupada. Lehenengoa. Idi, hitz elkarketan. 3.- Alkateak. 4.- Boroaren sinbo kimikoa. Oinarrizko edaria. Abelen anaia. 5.- Nazioa. Neoiaren sinbolo kimikoa. 6.- Egile atzizkia. Aragoiko. 7.- Areagotzeko partikula. Bokala. Ugari. 8.- Hitz grekoa. Araknido mota. Nitrogenoaren sinbolo kimikoa. 9.- Zeinu. Erbioaren sinbolo kimikoa. Infusio mota. 10.- Gipuzkoako herria. Oigileak.

GOITIK BEHERA: 1.- Atabal jolea. 2.- Zelai. Neguko janzi. 3.- Daukazue. Bokala. Arabako alderdi espainiarra. 4.- Bitsa. Ez eme. 5.- Odol zurrupatzaileak. Zero. 6.- Uranioaren sinbolo kimikoa. Bokala. Kasik. Euskaraz eta kitto! 7.- Higuin garri. 8.- Tona. Bokal bikoitza. Guztiz. Kontsonantea. 9.- Lizunak. Eta. 10.- Kanpo, landa. Nik neuk.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kontuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Ehizakia
Izukaitz
Kalakari
Kezkatua

7 letra

Biluzik
Datilak
Kantari
Ostatua

4 letra

Apar
Arin
Begi
Dama
Eban
Egin
Egiz
Ekin
Ezin
Gaia
Hori
Ikur

Irak
Irin
Izua
Mila
Oria
Osoa
Ospa
Saia
Uhin
Ukar
Urka
Zama

2 letra

An
Et
IK
Ka
Ku
Ok
So
Tt

3 letra

Ahi
Gol
Tar
Zil

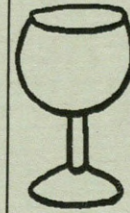
ERANTZUN zenbakidunak bete ondoan, pasa ezazu letra bakoitza dagokion goiko taulako laukira eta grabatuan ageri den pertsonaiaren izena, gipuzkoar txirrindulari gazte baten izena alegia, ageriko zaizu.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12		

Hedadura handikoa	Edade	Arloa	Ukapen
Agindu	Sodioa	Iharduera	4
7			
Isaburik	Abuntzaren arra	Kristalak	
Nantoa	Urduritasuna	Bat	
		Afrikako ibaia	
		Alaitasun handiz	11
Atargoteko	Musika nota	Errep. Gorotza	Atalak
Ipar	Hitz grekoa	Daukagu	6
			Sufrea
			Fruitu mota
Erromaniako itzia		Ibilgailua	
Dorostakoa mendia	2	Portua	8
		Ruandako hiriburua	
		Boroa	
Musika nota	9	Elkartu, bildu	1
Gurrak	12	Modu atzizkia	10
		Islandiako ibilgailuetan	
		Röntgen	
Litorea	Azpikoz gora jarriak	Joan hadi	50
			5
			3

—Hieroglifikoa—

Bizkaiko hiria

Aurreko asteko soluzioak

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Gurutzegrama

EZKER ESKUTIN 1. Mendikatea. 2. Arautegiak. 3. Narda. Ah. T. 4. Diraki. Eza. 5. Ala. Areto. 6. Teiu. Atari. 7. A. Olagarro. 8. Ra. Elai. II. 9. Ira. Izura. 10. Atun. I. Uko.

GOITIK BEHERA 1. Mandataria. 2. Erail. Art. 3. Narraio. Au. 4. Duda. Ule. N. 5. Itaka. Ali. 6. Ke. Iragazi. 7. Aga. Etaiu. 8. Tibetar. Ru. 9. Ea. Zorriak. 10. Akta. Ioi. O.

Hieroglifikoa: Lizarra

Kate hitzak

A	B	A	R	B	I	P	I
U	B	E	L	O	N	I	Z
M	E	Z	K	I	T	A	Z
E	L	A	R	I	K	E	T
A	O	T	U	A	R	U	U
I	Z	E	N	A	R	A	N
M	P	A	I	R	A	K	A
E	L	I	K	A	G	A	L
Z	A	N	L	E	U	N	D
A	I	D	A	L	A	U	Z
N	U	A	N	A	K	T	A

Bosteko ttipiak

- A 1. Arbela. 2. Belar. 3. Heleta.
4. Latin. 5. Harana
- B 1. Labain. 2. Bilbo. 3. Baldar.
4. Ibaia. 5. Anorak.

Bosteko Ttipiak

1		3		5
1		2		4
	2			
3				
	4			
5				

1. Merkatuak
2. Gipuzkoako herria
3. Aran mota
4. Saila
5. Ogigileak

1. Lur pila
2. Albiste
3. Bizkaiko herria
4. Ibilgailu mota
5. Itsas hegaztiak

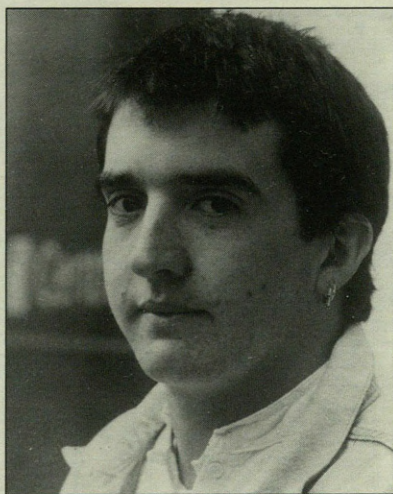
1		3		5
1		2		4
	2			
3				
	4			
5				

Euskalduna naiz eta

AMA ere ezin sinesturik zebilen, atxilotu ninduteneko arrazoia entzun eta gero, zer eta euskaraz mintzatzeagatik bere semea atxilotuta. Azalpen guztiak sineztezinak iruditu zitzaizkion, eta ni ertzainen jarrera azaldu guran. Egia esan, nik ere ez neukan argiegi atxilotetaren ziorik, euskaraz hitz egitea arrunta zela uste bainuen, baina hamaika ikusteko jaioak garela aipatu izan digute beti; horrela izango da beharbada.

Egun arrunta zen, asteartea, arre-bak alboko herrira hurbildu ondoren trenerantz abiatu nintzen, Bilbora joateko asmotan. Egia esan ohizkoa baino gehiago kostatu zitzaigun hel-tzea, izan ere sekulako auto ilara zegoen bidean, ohizko obra bat aitzakia. Bide hegalean zegoen ertzain patruila bat, geldirik. Nik bidean lanik bazutela esan nien, besterik gabe. Ustea nuen behintzat, bide kontuak beraien ardurapean zeudela, baina arduratuegiak zeuden nonbait beste lanen batean; langile finak berauek.

Beraien autotik astralalada batean atera ziren, nigana, eta ni harriturik. Gainera bota zitzaizkidan bi ertzain txapelgorri erdaldun. Ni oraindik harrituago. Itaunka, mehatxuka, nortasun eske hasi zitzaizkidan. Nik euskaraz erantzun nien; orokorrean lagunei, etxekoei eta dakiten denei egiten diedan bezala. Hauek ere jakin behar luketela uste nuen, baina hori zoritxarra. Are txarragoa ni esku-bur-

PATXI GAZTELUMENDI

ARGIAko kazetaria

dinez lotu, eta autoan barna eraman nindutenean, dena erdaraz erantzun nahi izan ez nielako, nire hizkuntz eskubideei uko egin ez nielako, nortasun agiria erakutsi ez baina nortasuna mantentzen saiatu nintzelako.

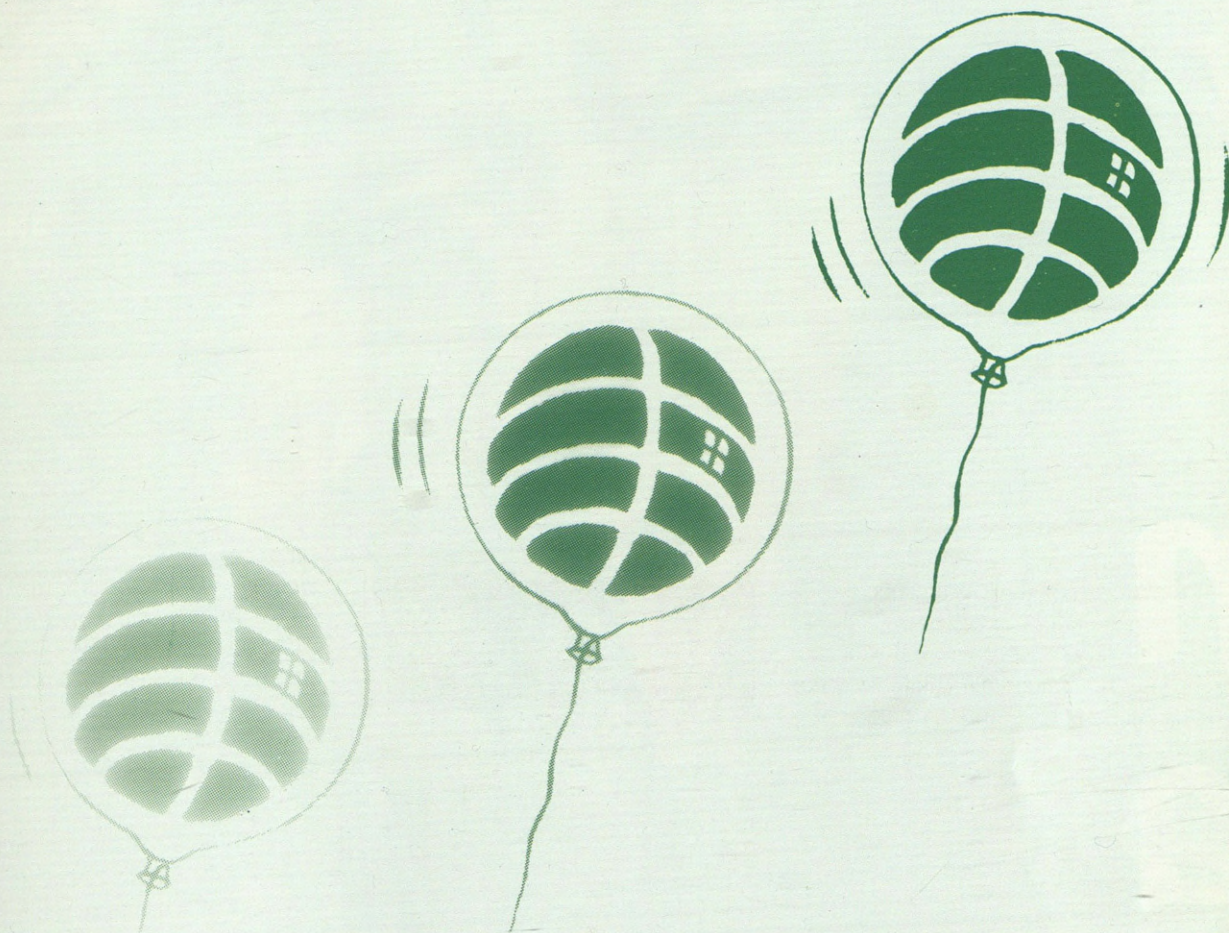
KONTURATU nintzen lan egiteko gogo itzela zeukatela, eta ardura guztiak utzi eta eraman ninduten. Auto ilara luzeak jarraitzen zuen bidean. Argi urdinak piztu eta garrantzitsua banintz bezala gindoazen bi ertzain txapelgorri erdaldunak eta hirurok. Abiadura bizian. Ni isilik, eskuak atzealdera loturik, eta orduan otu zitzaidan artikulutxo hau egin behar nuela.

Hamabigarren ziegan biluztu ninduten, botetako kordelak kendu, arrakadak, katea eta guztiak kendu zizkidaten. Buruaz beste egingo nuelako beldur ziren nonbait. Eta ni *fli-patuago* nengoen ordurako. Neukan

guztia apuntatzen hasi zen beste ertzain txapelgorri erdaldun bat *«una revista ARGIA, un 'Egunkaria', un panfleto, un 'Naparheid', un poster de Zapata ...»*. Ez zuten ezer ulertuko, eta hura ere subertsiboa irudituko zitzaien, konfiskatuko zutela uste nuen, ni atxilotuta baldin banengoan, euskarazko idazkiak ere debekaturik egongo zirelakoan. Harritu ninduen nola batek arreba baundiz irakurtzen zuen Mattinen komikia, baina ulertu piperrrik bez!

EGUNOTAN behin eta berriro pasatu zaizkit burutik Atxagak euskaldunontzat kaletik ibiltzea tortura zela aipatu zueneko hura, gogoan ditut oraindik ere Irazu bertsolari gazteak eteben margoztutakoak, ahaztu ezinik bertsolari kolegek botatakoak, eta denak oharpen batera narama. Gazteok ez daukagula ezertarako eskubiderik. Ezin hitz egin, oiher egitea debekatua, mehatxuak, indarrak, agintariekin gure kexak, hitzak, grafitiak isilarazten dituzte.

Aspaldidanik gogoeta egiten saiatzen naiz sarritan, argi daukat izatea delitua dela, eta marraz gaindi egiten dugun oro debekatua dela. Bizkar Hezuraren doinuak datozkit burura. Debekatua. Ez dago ixilik egoterik, izan gaitezen intsumiso, gure erantzuna bultzatu dezagun, gure ahotsu entzuna izan dadin, hori bai, euskaraz.

ALTURA HARTU DUGU

Zuei esker. Gure lanean lehen egunetik lagundu zenigutenei. Lehen pauso hauetan EL MUNDO DEL PAIS VASCO-ra hurbildu den jendetza handiari, gure egunkaria punta-puntako errealitatea bihurtuz. Eskerrak ematen dizkizuegu Euskadik mundu ikuspegi berria behar zuela sinestu duzuelako, gure errealitatearen mailako prentsa berria. Eskerrak independentzia informatiboaren alde jokatu duzuelako, loturarik gabeko kazetarigintza zehatzaren alde. EL MUNDO DEL PAIS VASCO-k altura hartu du. Eta gorantz doa.

EL **MUNDO**
DEL PAIS VASCO

Gure mundua.

se
i
n
a
l
e

ON

EUSKADI

Garaia

FM